

İllik hesabat.
2010-cu il

Mündəricat

Giriş

PAŞA Bank – qısa faktlar.....	7
Müşahidə Şurası Sədrinin və İdarə Heyəti Sədrinin müraciəti.....	9
Makro-maliyyə göstəriciləri	11
Azərbaycanın iqtisadiyyatı və bank sektoru	13
“PAŞA Bank” ASC 2010-cu ildə	17
Rəhbərlik və korporativ idarəetmə təcrübəsi	24

“PAŞA Bank” ASC-nin maliyyə hesabatları

Müstəqil auditorun hesabatı	31
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat.....	32
Ümumi gəlir haqqında hesabat	33
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	34
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat.....	34

Maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər

1. Əsas fəaliyyət.....	36
2. Hesabatların tərtibatının əsası	37
3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı	38
4. Mühüm mühasibat uçotu mühakimələri və proqnozları.....	48
5. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	49
6. Ticarət qiymətli kağızları.....	50
7. Geri satılma razılaşmaları əsasında alınmış qiymətli kağızlar.....	51
8. Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər.....	52
9. İnvestisiya qiymətli kağızları	53
10. Banklara verilmiş kreditlər.....	54
11. Müştərilərə verilmiş kreditlər	55
12. Əmlak və avadanlıq.....	56
13. Qeyri-maddi aktivlər.....	57
14. Digər aktivlər və öhdəliklər	58
15. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət orqanları qarşısında öhdəliklər	59
16. Müştərilər qarşısında öhdəliklər	60
17. Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər.....	61
18. Vergilər	62
19. Kapital	63
20. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər.....	64
21. Xalis haqq və komissiya gəliri	66
22. İşçilər üzrə xərclər	67
23. Ümumi və inzibati xərclər	68
24. Faiz qazandıran aktivlər üzrə dəyərsizləşmə zərərləri və zəmanətlər və digər təəhhüdlər üçün yaradılan ehtiyatlar	69
25. Risklərin idarə edilməsi	70
26. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri	79
27. Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ödəmə müddətlərinin təhlili.....	81
28. Aidiyyəti olan şəxslərə dair açıqlamalar.....	82
29. Kapitalın adekvatlığı	84

ARZULARIMIZA
DOĞRU
BİRLİKDƏ^{*}
ADDIMLAYIRIQ

Giriş

PAŞA Bank – qısa faktlar

PAŞA Bank 2007-ci ilin iyun ayının 18-də Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən açıq səhmdar cəmiyyəti kimi qeydə alınıb və 28 noyabr

2008-ci il tarixindən Azərbaycan Mərkəzi Bankı tərəfindən verilmiş lisenziya əsasında fəaliyyət göstərməyə başlamışdır.

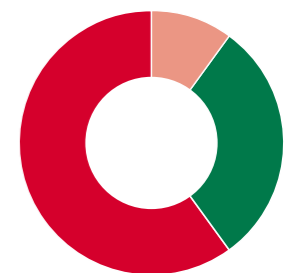
	2008-ci ilin sonuna olan məlumat*	2009-cu ilin sonuna olan məlumat*	30 iyun 2010-cu il tarixinə olan məlumat*	2010 -cu ilin sonuna olan məlumat
Cəmi aktivlər	197,637	306,433	340,965	512,304
Müştərilərə verilmiş kreditlər	44,207	119,520	178,588	187,868
Müştərilərin müddətli depozitləri	40,020	72,610	71,134	147,080
Müştərilərin cari hesabları	42,526	93,780	110,264	191,519
Cəmi kapital	110,511	126,570	135,110	136,815
Faiz gəliri	18,639	24,384	16,050	33,842
Haqq və komissiya gəliri	1,527	1,445	967	2,065
Xarici valyuta əməliyyatlarından əldə olunan xalis gəlir	433	1,781	2,013	3,750
Əməliyyat gəliri	18,209	22,677	15,121	30,343
Xalis mənfəət	10,765	16,059	8,649	13,871
İşçi başına düşən gəlir	255	176	220	196
Ümumi xərclər	2,407	5,731	4,099	4,787
İşçi başına düşən xərc	39	62	82	87
ROA (Aktivlər üzrə mənfəətlik)	7.29%	7.05%	6.40%	4.10%
ROE (Məcmu kapital üzrə mənfəətlik)	12.52%	16.95%	18.91%	18.20%
Depozitlərin kreditlərə nisbəti	56.00%	73.37%	101.11%	57.91%
Xərclərin gəlirlərə nisbəti	11.90%	25.27%	27.11%	30.79%
Qeyri-faiz gəlirinin ümumi gəlirə nisbəti	9.70%	14.11%	18.15%	17.38%

“PAŞA Bank” ASC-nin səhmdarları haqqında məlumat

Səhmdar	Səhmdar kapitalında payı (AZN)	Faizlə
“PAŞA Holding” MMC	69,240,260	60%
“Ador” MMC	34,622,130	30%
Cənab Arif Paşayev (imtiyazlı pay sahibi)	11,544,710	10%
Ümumi	115,407,100	100%

“PAŞA Bank” ASC-nin əsas səhmdarı “PAŞA Holding” MMC-dir (60%).

Səhmlərin 30% -i “Ador” MMC-yə, 10% isə fərdi şəxs olan cənab Arif Paşayevə məxsusdur.

60% “PAŞA Holding” MMC

30% “Ador” MMC

10% Cənab Arif Paşayev

Missiya

Şəffaf biznes prinsiplərinə əsaslanaraq korporativ müştərilərə xidmət, Private banking sahəsində liderlər sırasında olmaq və ölkənin bank sektorunun şəffaflığının artırılmasına dəstək göstərmək.

Korporativ fəlsəfənin prinsipləri: Dürüstlük, Keyfiyyət, Gəlirlilik

Məqsəd

“PAŞA Bank” ASC maliyyə sektorundaliderə çevrilmək üçün çalışır.

Strateji inkişaf istiqaməti:

Korporativ bankçılıq, ticari bankçılıq, institusional bankçılıq və Private banking.

Müşahidə Şurası Sədrinin və İdarə Heyəti Sədrinin müraciəti

Hörmətli səhmdarlar, müştərilər və tərəf müqabillərimiz,

Azərbaycanın bank sektorunda müsbət dinamikaya baxmayaraq, 2010-cu il global maliyyə böhranının xüsusi kəskinliklə hiss olunduğu bir il oldu. Lakin bu ilin bütün bank sektoru üçün ən mürəkkəb dövrlərdən biri olmasına baxmayaraq, PAŞA Bank 2010-cu ili mənfəətlə başa vurmağı bacardı. 2010-cu il ərzində məcmu kapitalı 136,814,979 manat (171,468,829 ABŞ dolları) məbləğinə çatdıran “PAŞA Bank” ASC məcmu kapitalına görə ölkədə ən iri kommersiya bankı mövqeyini qoruyub saxlaya bildi.

2010-cu il üzrə Bankın mənfəəti 14% azalaraq 13,870,970 manat (17,384,346 ABŞ dolları) təşkil etmişdir. Bunun əsas səbəbi bazarda kreditlər üzrə illik faiz dərəcəsinin aşağı düşməsi, qrup təşkil edən müştərilər və maliyyə institutları da daxil olmaqla müştərilərin bütün öhdəlikləri üçün ehtiyat fonduna ayrımlar üzrə vahid faiz dərəcəsinin təsdiq olunması olmuşdur.

Aktivlər portfelinin diversifikasiyası ilə əlaqədar qəbul olunan strateji qərarın nəticəsi olaraq Bank müştərilərə təklif olunan xidmətlər üzrə tarazlığı müvəffəqiyyətlə qoruya bildi. Bankın aktivləri keçən illə (306,433,000 manat, 384,049,380 ABŞ dolları) müqayisədə 67% artaraq 512,304,248 manat (642,065,732 ABŞ dolları) təşkil etmişdir. Aktivlərin strukturunda müştərilərə kreditlər – 37%, qiymətli kağızlar portfeli – 31%, nağd vəsaitlər və nağda bərabər tutulmuş vəsaitlər – 26%, banklara kreditlər isə 5% təşkil etmişdir.

Bankın faiz gəlirləri 33,841,578 manat (42,413,307 ABŞ dolları), qeyri-faiz gəlirləri isə iki dəfə artaraq 5,258,000 manat (6,589,798 ABŞ dolları) təşkil etmişdir.

PAŞA Bankın kredit portfeli 1,6 dəfə artaraq 196,081,000 manat (245,746,334 ABŞ dolları) təşkil etmişdir. Portfel üzrə effektiv ehtiyat dərəcəsi 4,2% təşkil etmişdir ki, bu göstərici 2009-cu ildə 2% olmuşdur. Bankın qiymətləndirmə metodologiyasının dəyişməsi ilə əlaqədar olaraq 2009-cu ilin sonuna ümumi portfelin 0,3% həcmində olan qeyri-işlək kreditlər 2010-cu ilin sonuna 0,6% təşkil etmişdir.

Sənədlə əməliyyatlar 1,3 dəfə artaraq 30,330,115 manat (38,012,426 ABŞ dolları) təşkil etmişdir.

Aktivlər üzrə mənfəətlik əmsali ROA 4,1 faiz (2009 – 5,5%), məcmu kapital üzrə mənfəətlik əmsali ROE – 18,2% (2009-16,9%) təşkil edib.

PAŞA Bankın statistik göstəriciləri bankımızın növbəti illərdə də korporativ müştərilərə ən sürətli, etibarlı və keyfiyyətli xidmət göstərməyə hazır olduğunu əminliklə söyləməyə imkan verir.

2010-cu ilin sonuna bankın investisiya portfeli 156 mln. manat və ya aktivlərin 31%-ni təşkil etmişdir. İnvestisiya portfeli qiymətli kağızlarla, o cümlədən ipoteka fondunun kağızlarına, Azərbaycan Maliyyə Nazirliyinin dövlət istiqrazlarına, Mərkəzi Bankın notlarına, repo əməliyyatlarına yatırılmışdır. Ümumi portfelin 35 mln. manata yaxın bir hissəsi ipoteka istiqrazlarının payına düşür. Azərbaycanda korporativ istiqrazlar az buraxılır və bu portfelin gəlirliliyi bir qədər aşağıdır. Odur ki, bu kağızlarla ümumi portfelin 9%-i yatırılıb. Bu, lizinq, İT və bu kimi şirkətlərinin istiqrazlarıdır.

Bankın korporativ müştərilər üzrə kredit portfeli artmışdır. Bank kiçik və orta biznesin iqtisadiyyatda getdikcə daha da artan əhəmiyyətini nəzərə alaraq bu sahədə öz fəaliyyətinə daha geniş yer verdi. Bu isə öz bəhrəsini çox tez göstərdi: belə ki, iri şirkətlərə Bankın məcmu kapitalının 5%-dən az olmamaqla ayrılan kredit vəsaiti 159,431,826 manatadək (kredit portfeli –225,190, 578,44) azalmışdır.

Hazırda qiymətli kağızlar bazasında yerli valyuta ilə yatırımlar aşağı faizlə gəlir gətirir və Bank artıq likvid vəsaitləri üçün xarici bazanı da bir seçim kimi diqqətə alır. Lakin, PAŞA Bank eyni zamanda yerli emitentlərin buraxdığı qiymətli kağızlar portfeli və instrumentləri də öz marağ dairəsində saxlayır və bu portfeli artırmaq niyyətindədir. Bununla əlaqədar Bankda yeni investisiya siyasətinin layihəsi işlənilib hazırlanmışdır.

PAŞA Bank öz məcmu kapitalına görə ölkədə ən iri kommersiya bankıdır

İlk növbədə, MDB və Mərkəzi Avropa ölkələrinin şirkətlərinin istiqrazlarına, dövlət suveren istiqrazlarına investisiyalar bizim marağ dairəmizdə idi. Xəzinədarlıq və kapital bazanı üzrə fəaliyyətini genişləndirən PAŞA Bank xarici valyuta mübadiləsi əməliyyatlarının həcmi də 2010-cu ildə bir neçə dəfə artırmışdır. Ötən il ərzində Bank AZN/USD və AZN/EUR mübadiləsi əməliyyatları üzrə bazarda bir market meyker statusunda çıxış etmişdir. Hal-hazırda Bank Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondunun xarici valyuta mübadiləsi əməliyyatları üzrə rəsmi dileri kimi fəaliyyət göstərir. Strategiyaya uyğun olaraq Bank xarici tərəfdaşlarla münasibətlərini genişləndirməyi və möhkəmləndirməyi davam etdirmişdir. Bu baxımdan, 2010-cu ildə Bank öz müştərilərinin iqtisadi əlaqələr yaratmaq istədikləri ölkələrə üstünlük vermişdir ki, burada ilk sıralarda Avropa ölkələri dayanır.

Xarici banklarla yeni əlaqələrin yaradılması ilə yanaşı, xarici ölkələrlə mövcud olan əlaqələrin genişləndirilməsinə də xüsusi diqqət yetirilmişdir. Bankın nümayəndə heyəti ilk dəfə Almaniyaya və Avstriyaya səfərlər edərək, demək olar ki, bu ölkələrin bütün apancı bankları ilə görüşlər keçirmiş, PAŞA Bank haqqında ətraflı məlumat vermişdir. Korporativ idarəetmə, biznesin etik qaydalara uyğun aparılması, əməliyyatların tam şəffaflığı prinsiplərinə sadıq olan PAŞA Bankla keçirilən bu görüşlər qarşılıqlı inamın və anlaşmanın möhkəmlənməsinə zəmin yaratmışdır. Bu təcrübə növbəti illərdə də davam etdiriləcək.

Bank qarşısında duran mühüm məqsədlərdən biri sənədli əməliyyatlar üçün ayrılan kredit xətlərinin məbləğinin artırılmasıdır. Beynəlxalq maliyyə böhranı və beynəlxalq ticarətdəki durğunluğa baxmayaraq bank öz müştərilərinin beynəlxalq layihələrini dəstəkləyən güclü və etibarlı tərəfdaş mövqeyini möhkəmləndirməyə davam etdirmişdir. Ümumilikdə ticarətin maliyyələşdirilməsi üzrə portfel 32%, apancı qərb banklarının ticarətin maliyyələşdirilməsinə ayırdığı kredit xətlərinin həcmi isə 29% artmışdır.

Alman həmkarlarla aparılan danışıqların nəticəsi olaraq bank ilk dəfə öz müştərilərinə layihə maliyyələşdirilməsi çərçivəsində kreditlər təklif etmişdir. Qarantıya və akkreditiv kimi əhəmiyyətli alətlərlə yanaşı, bu maliyyə aləti müştərilərə öz xarici tərəfdaşları ilə daha sərfəli və effektiv razılaşmalar imzalamağı imkan verəcək.

Bankın beynəlxalq fəaliyyətindəki mühüm hadisələrdən biri Amsterdamda keçirilən SİBOS sərgisində iştirakı olmuşdur. Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan bu sərgidə ilk dəfə məhz bizim bankımızla təmsil edilmişdir. Bu tədbir çərçivəsində bankın nümayəndələri bir çox görüşlər, Azərbaycanın investisiya imkanları haqqında təqdimat keçirmiş, həmçinin müxtəlif seminarlarda iştirak etmişlər. PAŞA Bankın iştirakı dövrü mətbuatın diqqətini cəlb etmişdir. Belə ki ingilis, alman və isveçrə qəzet və jurnallarında PAŞA Bankın fəaliyyəti haqqında məqalələr dərc edilmişdir.

Bankın bazarda bir novator kimi tanınması bizim strateji məqsədlərimizdən biri olmuşdur. Belə ki biz 2010-cu ildə bu istiqamətdə də böyük işlər gördük. Bankın nəzdində yüksək gəlirli müştərilərə xidmət göstərən xüsusi bölmə yaradıldı. Bank unikal xüsusiyyətlərə malik bir neçə kart məhsullarını yaradıb müştərilərinə təqdim etdi. Bu məhsulların yaranması tam inteqrallaşmış xidmət sisteminin yaradılması yönündə əməkdaşlarımızın apardığı iki illik intensiv işin bəhrəsi idi.

2010-cu ilin sonunda bank tam şəkildə müasir bank sisteminə keçməyə hazır oldu. Əlbəttə daima inkişafda olan bir təşkilat kimi biz dərhal onun imkanlarının genişlənməsi üzərində çalışmağa başladığımız. Bu sistemin tətbiqi bizə bir tərəfdən hazırkı biznes-proseslərimizi yenidən nəzərdən keçirməyə, onları optimallaşdırmağa imkan verdi ki, bu da öz növbəsində müştərilərimizə daha operativ və keyfiyyətli xidmət göstərməyə şərait yaradır. Onu da qeyd etmək istərdik ki, PAŞA Bank bunu gözlənilməz dərəcədə tez bir zamanda həyata keçirməyi bacardı.

PAŞA Bank öz məcmu kapitalına görə ölkədə ən iri kommersiya bankıdır. Lakin bankın ən böyük aktivləri onun əməkdaşlarıdır. Məhz buna görə Bank ən vacib sərmayəsini öz işçilərinə yatırırdığı sərmayəni hesab edir. Belə ki əməkdaşların təlimi, onların peşəkara baxımdan inkişaf etməsi Bankın daxili inkişaf strategiyasının vacib bir hissəsidir. 2010-cu ildə ilk dəfə Bank bir neçə əməkdaşının xaricdə təhsilini maliyyələşdirmək məqsədilə güzəştli təhsil krediti ayırmışdır. Hal-hazırda bankın əməkdaşları Böyük Britaniyanın müxtəlif mütəbər universitetlərində təhsilini davam etdirir. Bankın əsas üç prinsipindən biri Dürüstlükdür. Biz bu prinsipi əməkdaşlarımızımıza ilk gündən, hətta onlar Bankda işə başlamadan əvvəl aşılamağa çalışırıq. Bu öz əksini bizim işə qəbul proseduralarımda tapırıq. Bütün namizədlər üçün eyni vaxtda təşkil edilən və bir mərhələsi on-line test olan prosedura bankın cari və gələcək tələbatını ödəmək üçün müvafiq qabiliyyətə, biliyə və bacarıqlara malik işçiləri qarşılıqlı əməkdaşlığa cəlb etməyə imkan verir və işə qəbul prosesinin tam şəffaf və qərəzsiz olması üçün zəmin yaradır.

2010-cu ildə çox iş gördük, lakin qarşıda daha da böyük, daha da əzmlili planlarımız var. Bu planlarımızı həyata keçirmək və regionun qabaqcıl banklarından biri olmaq üçün var gücümüzü və inamımızı ilə çalışırıq, Bankın **Dürüstlük, Keyfiyyət və Gəlirlilik** prinsipinə sadıq olan peşəkara bir komandamız və lazımi maddi-texniki bazamız mövcuddur.

Hörmətlə,

Mir Camal Paşayev

"PAŞA Bank" ASC-nin Müşahidə Şurasının Sədri

Fərid Axundov

"PAŞA Bank" ASC-nin İdarə Heyətinin Sədri

Makro-maliyyə göstəriciləri

Makro-iqtisadi icmal

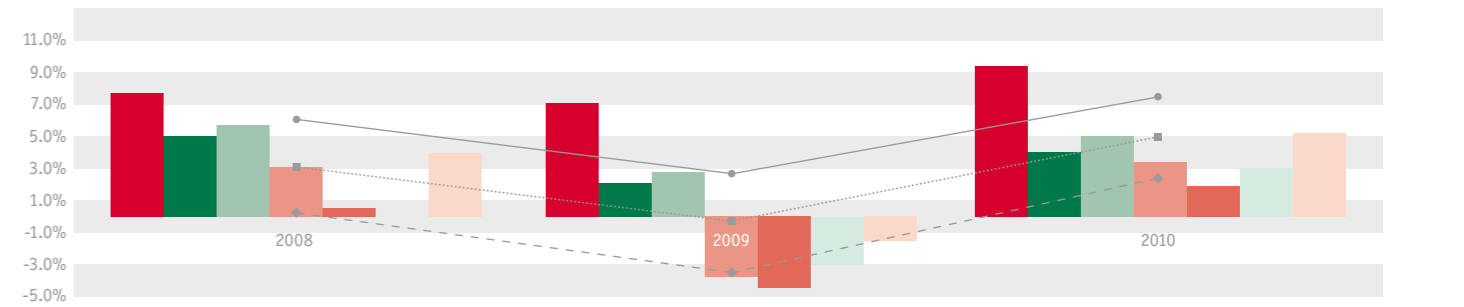
Dünya iqtisadiyyatında iki illik dərin böhrandan sonra 2010-cu il gözlənilən canlanma ili kimi yaddaşlarda qaldı. Dünya böhranı zamanı kifayət qədər real olan məhvedici ssenarilərdən yan keçə bildi və nəticədə hazırda bir çox göstəricilər böhrandan əvvəlki vəziyyətə qayıdır.

İlkin hesablamalara əsasən 2010-cu il üçün ümumdaxili məhsul həcmi 2009-cu ildə müşahidə edilən 2,1% azalmamın əksinə olaraq 3,3% müsbət dinamika göstərmişdir. Bu artımda əsas pay inkişaf etməkdə olan ölkələrə aiddir ki, onların ÜDM həcmi 6% artmışdır, inkişaf etmiş ölkələrdə isə, analogi göstərici cəmi 2% təşkil etmişdir. Bu tendensiya həmçinin böhran öncəsi statistikada da özünü göstərmişdir və gözlənilirdi ki, inkişaf etməkdə olan iqtisadiyyatların böyük bazis potensialı sayəsində bu

tendensiya böhrandan sonrakı illərdə də davam edəcək. Bundan başqa, bir çox inkişaf etməkdə olan ölkələr qlobal böhrandan nisbətən az zərər görmüşlər və buna görə də, həcmi 11% artan dünya ticarətinin canlanmasından daha böyük fayda əldə edirlər.

İlin iqtisadi nəticələrini regional səviyyədə dəyərləndirərkən, Şimali Amerika və Latın Amerikası ölkələri arasında artım liderləri Kanada (+3,1%), Argentina (+7,5%) və Braziliya (+7,5%), avro zonasında və qalan Avropa məkanında Almaniyaya (+3,3%) və Türkiyə (+7,8%), Asiya-Sakit Okean regionunda Sinqapur (+15%) və Çin (+9,4%), Şimali Afrikada Qatar (+16%), Livan (+8%) və Mərakeşdir (+4%). Orta artım səviyyəsi regionlar arasında əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənsə də, qlobal iqtisadi inkişafın lokomotivi rolunu yenə də Asiya-Sakit Okean regionu oynamaqda davam etmişdir.

Qlobal iqtisadi inkişaf tempinin dinamikası, Real ÜDM

Asiya

Yaxın Şərq

Saxaradan cənuba Afrika

Mərkəzi və Şərqi Avropa

Qərbi Avropa

Şimali Amerika

Latın Amerikası və Karib hövzəsi

Mənbə: BVF, HSBC

İnkişaf etməkdə olan ölkələr

Bütün dünya üzrə

İnkişaf etmiş ölkələr

Beləliklə, 2010-cu ildə iqtisadi dirçəliş dünyanın bütün regionlarında müşahidə edilmişdir, ancaq bu dirçəliş hər yerdə, məsələn Avropada və ya Şimali Amerikada əvvəlki illərdəki azalmamı kompensasiya etmək üçün yetərli olmamışdır. Dirçəlişə təkan verən ümumi hərəkətverici qüvvələr ehtiyatların və dövlət xərclərinin artması olmuşdur. İqtisadi fəallıq əsasən dövlətin

stimullaşdırma tədbirləri ilə əlaqədar olmuşdur və bu zaman özəl sektorun investisiya fəallığı o qədər də yüksək olmamışdır. Bu isə, öz növbəsində əmək bazasının dirçəlməsinə və əvvəlki istehlak tələbatının geri qayıtmasına mane olmuşdur.

Müsbət iqtisadi tendensiyaların davamlılığına qarşı əsas təhlükə yüksək maliyyə riskləri olmuşdur. Ayrı-ayrı

AB dövlətlərinin və ABŞ-ın sürətlə artan dövlət borcları xüsusi təhlükə yaratmışdır ki, bu da 2010-cu ilin sonuna doğru xəzinə səhmlərinə sərmayə qoyulmasına qarşı sərmayədarların inamını sarsıtmışdır. ABŞ üçün yüksək işsizlik həddi və daşınmaz əmlak bazarının zəifliyi aktual olmuşdur. Digər nəhəng iqtisadiyyatlarda müşahidə olunan qeyri-stabil inkişaf xüsusiyyətlərindən danışıqarkən, Yaponiyada milli valyutanın təzyiqa məruz qalmasını, Çində isə, yüksək inflyasiya və iqtisadiyyatın ani durğunluğa məruz qalma təhlükəsini vurğulamaq lazımdır.

Dövlət borcları və büdcə kəsiri kimi problemləri AB və ABŞ sınaqdan keçmiş üsulla həll etmişlər. Həmin üsul bazara pul vəsaitlərinin axıdılmasından ibarətdir. Xüsusən, 2010-cu ilin birinci yarısında 750 milyard avro həcmində Ümumavropa stabiləşdirmə fondunun yaradılmasından sonra Yunanıstanın və İrlandiyanın müstəqil defoltlarını aradan qaldırmaq mümkün olmuşdur. İlin ikinci yarısında isə, pul vəsaitlərinin yeni axını ABŞ yüngülləşdirmə proqramının ikinci mərhələsi çərçivəsində daxil olmuşdur ki, bunun da ümumi məbləği 600 milyard dollar olmuşdur. Uzunmüddətli dövlət istiqrazlarının alınması üçün hər ay 75 milyard dollar sərf edilmişdir.

Çox yüksək pul emissiyası fond və xammal bazarlarında indekslərin artımına, həmçinin xammalın və ərzaq mallarının bahalaşmasına səbəb olmuşdur. Dünyanın əksər fond bazarları ili böhransonrası maksimum göstəricilərlə başa vurmuş və 10-20% artım göstərmişlər. Çinin və Yaponiyanın fond bazarları istisna təşkil etmişdir. Belə ki, Çinin fond bazarı ölkədə pul-kredit siyasətinin ciddiləşdirilməsi nəticəsində 2010-cu il mənfə göstəricilərlə başa vurmuşdur, Yaponiyada isə, bu, yenanın möhkəmlənməsi ilə əlaqədar olmuşdur. Neftin qiyməti il ərzində 19%-ə qədər, əsas metalların qiymətləri isə, 8-35% artmışdır. Xammal ölkələrinin valyutalarının əksəriyyəti il ərzində dollara nisbətə 3-12% möhkəmlənmişdir.

Xammal qiymətlərinin artması ilə müşayiət olunan artıq pul kütləsi bir çox sərmayədarların inflyasiya gözləntilərini xeyli artırsa da, dünya miqyasında inflyasiya sıçrayışından yan keçmək mümkün oldu. Yuxarıda göstərilən faktorlara qarşı, inkişaf etmiş ölkələrdə artıq istehsal güclərinin və işsizliyin yüksək səviyyəsi qoruyucu effekt təsiri yaratmışdır. Həmin ölkələrdə inflyasiya göstəricisi 2009-cu ildə sıfırdan 1,25%-ə qədər artmışdır. ABŞ-da bu göstərici 2009-cu ildə müşahidə olunan 2,7% müqabilində 1,5%-ə düşmüşdür. Avrozonada isə, göstərici 2,6% artmış və beləliklə,

ekspertlərin erkən proqnozları ilə tam üst-üstə düşmüşdür. İnkişaf etməkdə olan iqtisadiyyatlarda inflyasiya artmış və əvvəlki ilin 5,2% göstəricisindən 6%-ə yüksəlmişdir.

Azərbaycanın iqtisadiyyatı və bank sektoru

İqtisadiyyat

Maliyyə böhranının Azərbaycanda daha sonra hiss ediləcəyi barədə bəzi pessimist ehtimalları özünü doğrultmadı. Ötən ilin iqtisadi nəticələri həm böhran zamanı, həm də böhrandan sonra ölkəmizdə nisbətən stabil makroiqtisadi vəziyyətin qaldığını qəti olaraq təsdiqlədi. Tam aydın şəkildə görünür ki, bu stabillik enerji resurslarına yüksək qiymətlər sayəsində mümkün olmuşdur.

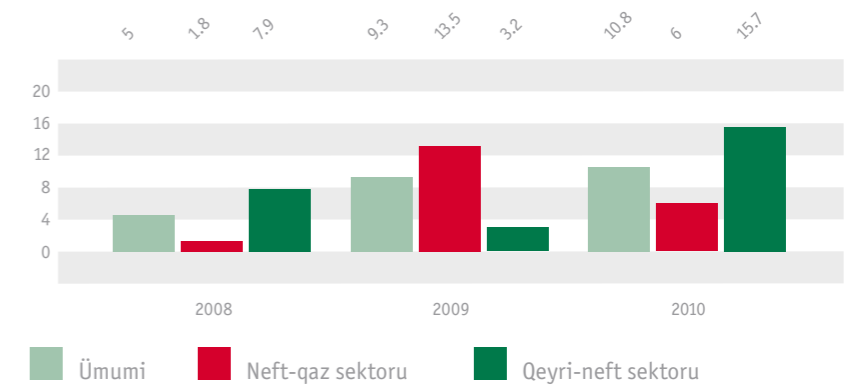
Ancaq yenə də, ötən il iqtisadiyyatın inkişaf xarakteri elə olmuşdur ki, neft-qaz sektorunda istehsal dinamikasının azalmasının təsiri ilə ölkəmizdə iqtisadiyyatın real inkişaf tempi (ÜDM) azalan tendensiya göstərmiş və ötən 3 il üzrə orta hesabla 15%-ə qarşı 5% təşkil etmişdir. Ölkənin ÜDM göstəricisi nominal formada 41.6 mlrd. manat (= 51.8 mlrd. USD) təşkil etmiş, yəni 20%-dən yuxarı olmuşdur. Bu göstəricinin artmasında və ölkənin xarici ticarət dövriyyəsinin yüksəlməsində (34,1%) əsas faktor dünya bazarda neftin orta qiymətinin 27% artması olmuşdur.

Qeyri-neft sektorunda ÜDM-in artım tempi (7.9%) erkən proqnozları (4%) ötib keçmiş, həmçinin neft-qaz sektorunun dinamikasından (1,8%) əhəmiyyətli dərəcədə yüksək olmuşdur. Ancaq qeyri-neft komponentinin təsiri məhdud olmuşdur ki, bu da ÜDM-də onun payının o qədər də yüksək olmamağı ilə əlaqədardır (44%). Bu pay hətta bir az azalmışdır (-1%). Bununla bərabər, hesabat dövründə qeyri-neft sektoru üzrə göstəricilərdə müsbət dəyişiklik kimi ixrac həcmində onun ümumi çəkisinin 5%-dən 7%-ə qədər artmasını göstərmək olar.

İqtisadiyyatın xammal sektoru xaricində əsas artım emal sənayesi +9%, rabitə və informasiya texnologiyaları (+29.7%), inşaat (+20.3%), yük daşımalara (+3.1%) və xidmət (+7.2%) sektorlarında müşahidə olunur. Buna dünya iqtisadiyyatının dirçəlməsi, xarici və daxili tələbin artması səbəb olmuşdur. Daxili bazarda tələb dinamikası özünü xüsusən pərakəndə əmtəə dövriyyəsinin və pullu xidmətlərin həcmində göstərir. Bu sahələr üzrə göstəricilər 2009-cu ildə müvafiq olaraq +9% və +10.8% təşkil etmişdir.

Təəssüf ki, kənd təsərrüfatı kimi mühüm bir sahə ötən il inkişaf edən sektor statusunu əldən vermişdir. Belə ki, bu sahədə istehsal həcmi 2,2% aşağı düşmüşdür. Bu azalma əlverişsiz hava şəraiti ilə əlaqədar olaraq bitkiçilikdə istehsal həcmimin kəskin sürətdə aşağı düşməsinə (-8.9%) səbəb olmuşdur, heyvandarlıqda isə, əks dinamika müşahidə edilmişdir (+6.1%).

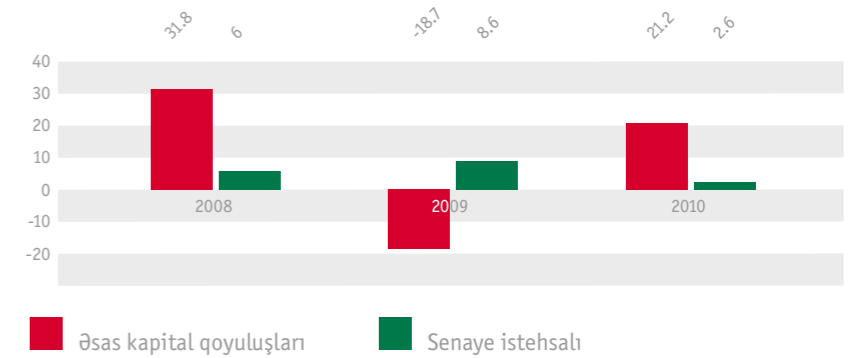
Sektorlar üzrə ÜDM dinamikası

Mənbə: Azərbaycan Dövlət Statistika Komitəsi

Tələb baxımından, əsas stimullaşdırıcı amil rolunu sərmayə qoyuluşları oynayırlar ki, bunların həcmi 9,2 mlrd. ABŞ dollarına qədər artmışdır. Bu isə, 21.2% artım deməkdir. Bunun 24.8%-i xarici kapital qoyuluşlarının payına düşür, daxili kapital qoyuluşları isə, 75.2% təşkil edir. Bu sərmayə qoyuluşlarının ümumi həcmində qeyri-neft sektorunun payı 70%-ə qədər aşağı düşmüşdür. Dövlətin payı əvvəlki kimi yüksək səviyyədə qalır və bütün sərmayələrin 60%-ni təşkil edir. Bu isə, böhrandan sonrakı dövrdə də iqtisadiyyatın stimullaşdırılması üzrə hökumətin davamlı səylərini əks etdirir. Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun xətti ilə 2009-cu ildə ümumi həcmi 115 mlrd. dollar olan güzəştli kreditlər verilmişdir.

Sənaye istehsalının və əsas kapital qoyuluşlarının dinamikası, %

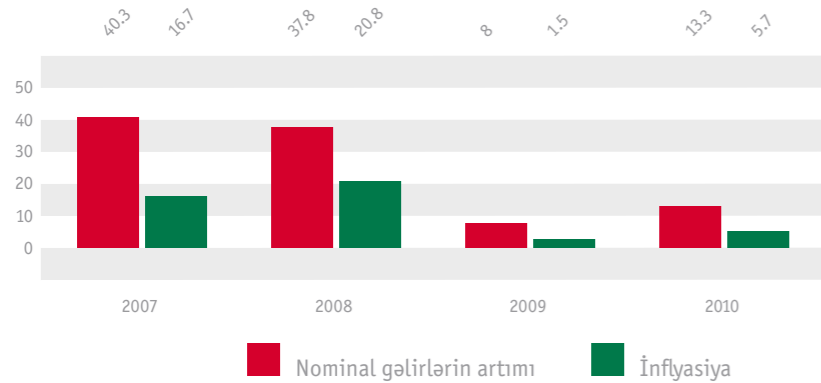

Mənbə: Azərbaycan Dövlət Statistika Komitəsi

2010-cu ildə inflyasiya göstəricisi əvvəlki aktuallığını yenidən qazanmış və il ərzində onun tempi artaraq illik 5.7% təşkil etmişdir. 2009-cu ildə isə, bu göstərici 1.5% olmuşdur. 2010-cu ilin üçüncü rübünün sonundan etibarən inflyasiya tempi daha çox artmağa başlamışdır. Bu sürətlənməyə əsas səbəb ərzaq inflyasiyası olmuşdur ki, bu da aqrar sektordakı mənfi dinamikadan və ərzaq mallarının idxalının artmasından irəli gəlir. İnflyasiya təzyiqinin artması və bazarın likvidiyə doyması Mərkəzi Bankın təkrar maliyyələşmə dərəcələrini 2%-dən 3%-ə qədər artırmasına zəmin yaratmışdır ki, bu da analitiklər tərəfindən yaxın gələcəkdə pul siyasətinin ciddi ləşəcəyinin başlanğıcı kimi dəyərləndirilmişdir.

Azərbaycan manatının məzənnəsində nisbi sızrayışların olması 2010-cu ilin həm birinci, həm də ikinci yarısında müşahidə edilmişdir, ancaq ilin yekununa görə, məzənnə dollara nisbətə 0.65%, avroya nisbətə isə, 8.9% möhkəmlənmişdir. Milli valyutanın qiymətində müşahidə edilən bu tendensiyada fundamental faktor ödəmə balansının müsbət saldosu və profisitinin 16 mlrd. dollar təşkil etməsi olmuşdur. Öz növbəsində, milli valyutanın stabilliyi əhalinin pul gəlirlərinin artmasına səbəb olmuşdur və bu artım 13.3% təşkil etmişdir.

Əhalinin gəlirlərinin artımı

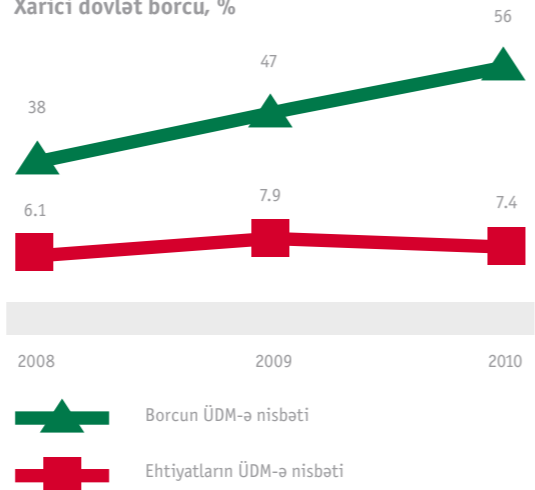

Mənbə: Azərbaycan Mərkəzi Bankı

İxrac sayəsində ölkənin gəlirlərinin çoxalmasının nəticəsi olaraq iqtisadiyyatda maliyyə axınının artması onunla nəticələnmişdir ki, ümumi strateji valyuta ehtiyatları 45% artmışdır. Neft fondunun vəsaitləri (22,8 mlrd. ABŞ dolları) nəzərə alınmaqla, ilin sonuna ölkənin

xarici valyuta ehtiyatı 29,1 mlrd. ABŞ dollarından artıq olmuşdur. Ölkənin Mərkəzi Bankının valyuta aktivləri 6,4 mlrd. təşkil etmişdir ki, burada artım 1,25 mlrd. ABŞ dolları təşkil edir. Məzənnənin stabilliyinin saxlanılması və bank sistemində likvidliyin artması ilə 2009-cu ilin zərərinə (-15.7%) kompensasiya etmək və 2 il ərzində 284,5 mln. ABŞ dolları həcmində xalis artıma nail olmaq mümkün olmuşdur. ÜDM ilə münasibətdə ölkənin ümumi strateji yığımları indiyə qədər ən yüksək həddə – 56%-ə çatmışdır.

Strateji valyuta ehtiyatları və Xarici dövlət borcu, %

Mənbə: Azərbaycan Mərkəzi Bankı, Dövlət Statistika Komitəsi

İl ərzində Azərbaycanın xarici dövlət borcu 12.7% artaraq 3,86 mlrd. ABŞ dolları təşkil etmişdir. Adambaşına düşən göstərici 423 ABŞ dolları təşkil edir. Bununla belə, xarici dövlət borcunun ÜDM-dəki payı 7.4%-ə qədər azalmışdır. 2009-cu ildə bu göstərici 7.9% təşkil etmişdir. Bank sektorunun xarici alımlarının payı ÜDM-in 5%-dən az olmuşdur.

Bank sektoru

İqtisadi konyukturanın zəiflədiyi bir şəraitdə Azərbaycanın bank sektoru əvvəlki illərin inkişaf trayektoriyasından çıxmamışdır. Ancaq, bu, inkişaf tempinin

müəyyən qədər yavaşmasına və aktivlərin keyfiyyətinin aşağı düşməsinə səbəb olmuşdur. Bununla belə, 2010-cu ildə bank sistemində müsbət dinamika qalmışdır və bunda tənzimləyici qurumun rolunu, eləcə də, onun tərəfindən 2009-cu ildə həyata keçirilən böhran əleyhinə effektiv tədbirləri və uğurlu pul siyasətinin davam etdirilməsini qeyd etmək lazımdır.

Hesabat ilinin ikinci yarısında sektorun likvidiyə doyması uçot dərəcəsinin 1 faiz artmasına səbəb oldu və noyabr ayından etibarən bu göstərici 3% təşkil etdi. Bir çox iştirakçılar üçün onun dəyişməsi yaxın gələcəkdə pul-kredit siyasətinin sərtləşdiriləcəyindən xəbər verir.

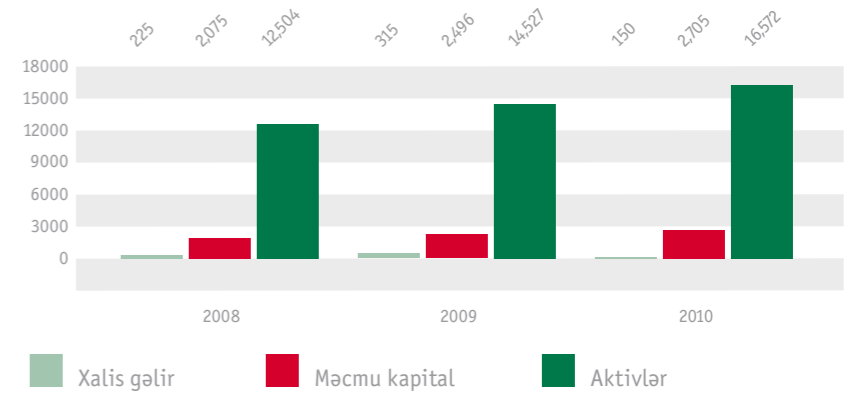
Tənzimləyici qurumun diqqət mərkəzində olan əsas məsələ bankların kapitallaşması olmuşdur. İlin sonuna sektordakı 45 iştirakçıdan 42 bankda kapitallaşma səviyyəsi 10 milyon manatdan yuxarı olmuşdur (AMB normativi) ki, bu da ümumi bank kapitalının 99%-ni təşkil etmişdir. Sektor üzrə kapitalın adekvatlıq əmsali nisbətən yüksək səviyyədə qalmış, demək olar ki, 17% təşkil etmişdir ki, bu da müəyyən edilmiş normadan iki dəfə artıq olmuşdur.

Bank sisteminin ümumi aktivləri 14% artmışdır. Bir çox banklar tərəfindən kredit prosedurlarının sərtləşdirilməsinə baxmayaraq, bank sektorunun aktivlərinin keyfiyyətində əhəmiyyətli dərəcədə zəifləmə müşahidə edilmişdir. İlin yekunlarına görə, ümumi portfeldə vaxtı keçmiş kreditlərin payı rəsmi olaraq 2009-cu ildə 3.6%-dən 2010-cu ildə 5.4%-ə qədər artmışdır.

Banklar tərəfindən mümkün itkilər üçün ehtiyat vəsaitlərin ayrılması da kredit portfelinin keyfiyyətinin pisləşməsinə dəlalət edir: il ərzində ehtiyatların aktivlərə nisbəti 3.3%-dən 5.4%-ə qədər artmışdır. Ehtiyatların əhəmiyyətli dərəcədə artması bütövlükdə sektorun gəlirliliyinə mənfi təsir göstərmiş (-52%) və bir sıra kredit müəssisələrinin ziyanla işləməsinin əsas səbəbi olmuşdur. 13 bankın tarixində bu il zərər ili kimi yadda qalmışdır.

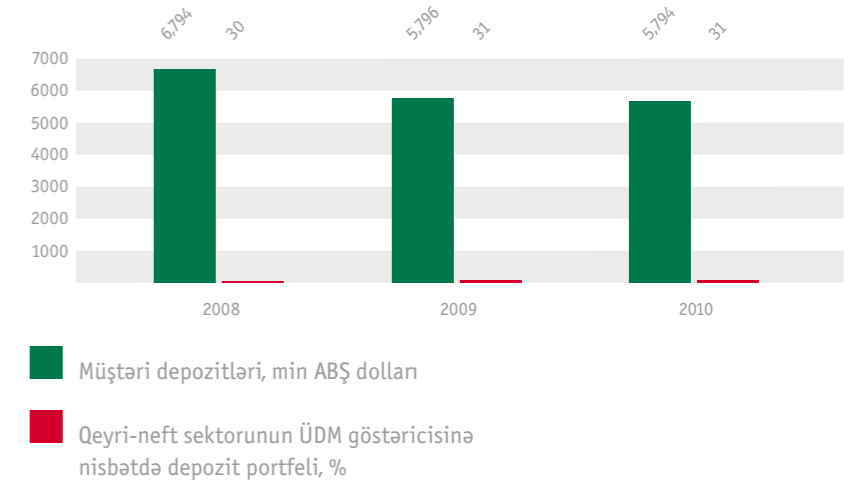
Müştərilərin depozit hesablarındakı vəsaitlərdən ibarət olan bankların əsas fondlaşma mənbəyi 17% artım göstərmiş və bununla da, 2011-ci ildə kreditləşmənin genişləndirilməsinə şərait yaratmışdır. İnflyasiyanın nisbətən aşağı səviyyədə olması və əvvəlki illərdə gəlirliliyinə görə alternativ investisiya sahəsi kimi uğurla rəqabət aparan daşınmaz əmlak bazasında qiymətlərin aşağı düşməsi banklarda əmanətlərin yerləşdirilməsi üçün əlavə stimül rolunu oynamışdır. Əhalinin əmanətlərinin qəfil artımı (+30%) bankların ümumi depozit portfelində onların ümumi payının

Bank sistemi üzrə göstəricilər, min ABŞ dolları

Mənbə: Azərbaycan Mərkəzi Bankı

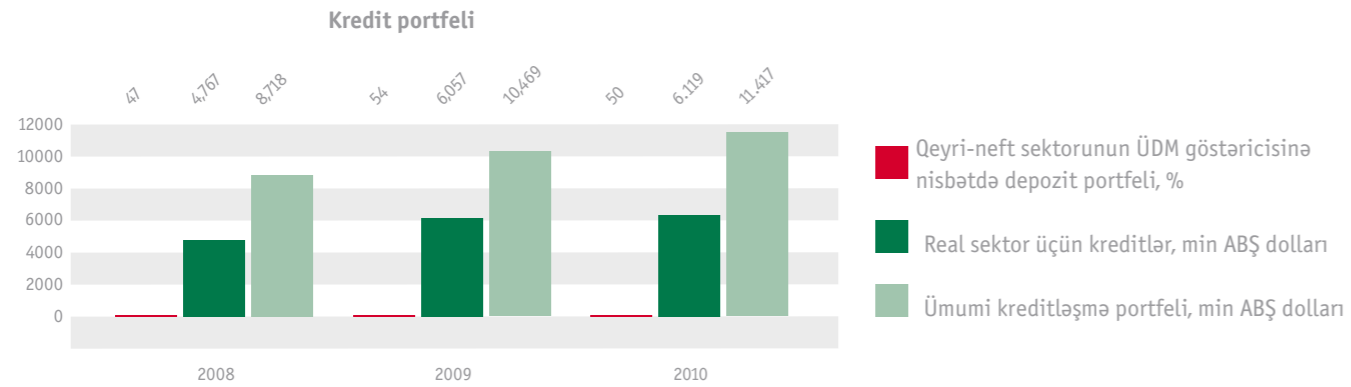
Depozit portfeli

Mənbə: Azərbaycan Mərkəzi Bankı

56%-ə qədər artmasına səbəb olmuşdur (2009-cu ildə 50%). Depozit portfelinin valyuta strukturunda milli valyutanın xeyrinə dəyişiklik baş vermişdir ki, bunun da payı ötən il mövcud olmuş 41% göstərici ilə müqayisədə 49%-ə çatmışdır.

İl ərzində ümumi kredit portfelində artım 9% olmuşdur. Borcalanlar üçün müəyyən edilmiş tələblərin sərtləşməsi kredit əməliyyatlarının dinamikasının

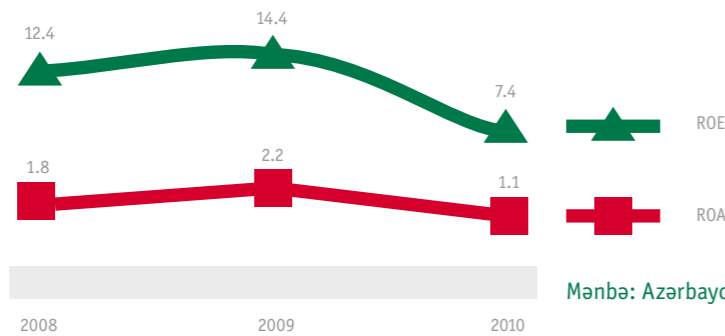

Mənbə: Azərbaycan Mərkəzi Bankı

aşağı düşməsinə təsir göstərmişdir. Bununla yanaşı, işgüzar fəallığın aşağı olması fonunda müştərilərin kredit məhsullarına olan tələbatı da azalmışdır. İstehlak mallarının və avtomobillərin kreditləşməsinin fəal şəkildə bərpa olunması sayəsində evlərin kreditləşməsində artım tempi (16%) korporativ seqmenti əhəmiyyətli dərəcədə ötürüb keçmişdir (6%).

Hesabat dövründə kredit portfelinin qeyri-neft sektorunun ÜDM-ə nisbəti 54%-dən 50%-ə düşmüşdür (qeyri-neft sektorunun ÜDM-i bank xidmətlərinin iqtisadiyyatın qeyri-neft sektoruna daxil olmasını göstərir). Bununla yanaşı, milli valyutanın xeyrinə kreditləşmənin yerdəyişməsi baş vermişdir və kredit əməliyyatlarının strukturunda milli valyutanın payı 64% olmuşdur (2009-cu ildə 58%). Mərkəzi Bankın məlumatlarına əsasən, milli valyutada olan kreditlər üzrə orta faiz dərəcəsi 1.7 %-ə qədər düşmüş və 14.2% olmuşdur. Xarici valyutada isə, bu göstərici demək olar ki, dəyişməmiş və illik 17.2% səviyyədə qalmışdır.

Bank sisteminin effektivliyi, %

Mənbə: Azərbaycan Mərkəzi Bankı

“PAŞA Bank” ASC 2010-cu ildə

Strategiya və biznesə baxış

Maliyyə menecmenti departamenti

2010-cu il üçün Maliyyə menecmenti departamenti öz qarşısına bir sıra məqsədlər qoymuşdur. Bunların arasında aşağıdakılar xüsusilə qeyd oluna bilər: bütün mühasibat uçotu məlumatlarının yeni bank sistemində daxil edilməsi hesabına mühasibat əməliyyatlarının avtomatlaşdırılması; prudensial, valyuta mövqeyi və sair bu kimi hesabatların maksimal dərəcədə avtomatlaşdırılması; bütün maliyyə və qeyri-maliyyə əmsallarının hesablanması metodologiyası üzrə vahid sənədin işlənilməsi və bütünlükdə əməliyyat limitləri üzrə ciddi nəzarəti özündə əks edən sənədin hazırlanması. Bank bu sahədə böyük nailiyyətlər əldə etmişdir. Belə ki, büdcə müvəffəqiyyətlə planlaşdırılmış, tətbiq olunmuş və onun icrası tam nəzarətdə saxlanmışdır. “Bankın Mühasibat Uçotu Qaydaları” işlənilib hazırlanmış və təsdiq edilmişdir. Əməkdaşların iş bölgüsü müvəffəqiyyətlə aparılmış və bu, vəzifə təlimatlarında öz əksini tapmışdır. Əldə etdiyimiz nailiyyətlərdən biri də o idi ki, Bankın satınalma prosesi tam şəkildə formalaşdırılmış və ciddi nəzarət altına alınmışdır. PAŞA Bank 2010-cu ildə öz əməliyyatlarını müvəffəqiyyətlə yeni əməliyyat sistemində köçürmüşdür.

2011-ci il üçün departament öz qarşısına bir sıra məqsədlər qoyur. Belə ki, maliyyə nəzarətinin daha da yaxşılaşdırılması bankda gəlir və xərc mərkəzlərinin dolğun təhlilini aparmaq imkanı verəcək. Hazırkı biznes proseslərin təkmilləşdirilməsi və optimallaşdırılması, xəzinədarlıq əməliyyatları üzərində nəzarətin artırılması, “Bankda Vergi Qoyma Məqsədləri üçün Vahid Uçot Siyasəti”nin işlənilib hazırlanması məqsədlərin sadəcə bir neçəsidir. Bankdakı mühasibat uçotu prosesinin tam avtomatlaşdırılması, bütün mühasibat uçotu sənədlərinin skan edilmiş surətlərinin arxiv bazasının yaradılması, büdcədə göstərilən hədəflərə nail olunmasına nəzarət prosesinin təkmilləşdirilməsi PAŞA Bankın 2011-ci ildə də uğurlu fəaliyyət göstərməsinə istiqamətləndirilmişdir.

Kreditlərə nəzarət departamenti

03.05.2010-cu il tarixindən etibarən fəaliyyət göstərən Kreditlərə nəzarət departamentinin 2010-cu il üçün qarşısına qoyduğu məqsədlər arasında kreditlər və sənədlə əməliyyatları üzrə bütün məlumatların yeni sistemə daxil edilərək avtomatlaşdırılması və əl əməyinin

aradan qaldırılması; departamentin əsasnaməsinin işlənilib hazırlanması və təsdiqi; kreditlərə nəzarət üzrə vahid sənədin hazırlanması, departamentə aid bütün biznes-proseslərin yaradılmasının tamamlanması və təkmilləşdirilməsi də vardır. Yeni yaranan departament yanm il ərzində bir sıra işləri müvəffəqiyyətlə həyata keçirdi. Belə ki, departamentin əsasnaməsi təsdiqləndi, kreditlərin və sənədlə əməliyyatların ödənişi və qəbaqcadan ödənişi üzərində nəzarət və onların qiymətləndirilməsi tamamilə departament tərəfindən həyata keçirildi. 2010-cu ilin əvvəlində başlayaraq kreditləşmə ilə bağlı bütün əməliyyatlara cavabdehlik daşıyan bu departament qarşısına 2011-ci ildə böyük məqsədlər qoyulmuşdur. Bunların arasında kreditlərə nəzarət metodologiyasının formalaşdırılması və qəbul edilməsini, ticarət maliyyələşdirilməsinin standart kreditləşmədən ayrılması, kreditlərin ödənilməsi prosesinin optimallaşdırılması, avtomatik kredit portfelinin yaradılmasını xüsusilə qeyd etmək olar. Kreditlərə nəzarət departamenti Bankın digər departamentləri ilə yanaşı kredit riskinin idarə edilməsi mədəniyyətinin formalaşdırılmasında mühüm rol oynayır.

Müxbir bankçılıq

Ötən il ərzində Bankın, demək olar ki, ilk irimiqyaslı layihəsi olan, müasir avtomatlaşdırılmış bank sisteminin tətbiqi müvəffəqiyyətlə başa çatdırılmışdır. Latviyanın Tieto şirkətinin BankSyst adlı avtomatlaşdırılmış bank sisteminin tətbiqi ilə əksər əməliyyatların avtomatlaşdırılması, funksional çeşidinin genişləndirilməsi və əməliyyatlara nəzarət sisteminin gücləndirilməsi kimi məqsədlərə nail olmaq mümkün olmuşdur. Sistemin bütün əsas modulları (Müştəri modulu, Baş Mühasibat Kitabı, Ödəniş, Hesabat və s.) bir il yanm müddətində istismara verilmişdir.

Artıq məlumat verdiyimiz kimi, BankSyst ilə yanaşı, həmin müddət ərzində, digər müasir bank program təminatı, kart sistemlərinin liderlərindən biri Tieto şirkətinin xüsusi kart modulu, Card Suite və sistemlər arasında interfeys tətbiq edilmişdir. Nəticədə, Bank, insan resurslarından daha səmərəli istifadə edilməsinə, kağız daşıyıcılarının istifadəsini azaltmağa, müştərilər üçün daha keyfiyyətli və geniş çeşidli xidmətlərin təqdim olunmasına müvəffəq olmuşdur.

PAŞA Bank korporativ istiqraz portfelini (həm yerli həm də xarici) 50 milyon manata çatdırmağı planlaşdırır.

Xəzinədarlıq

Bank 2010-cu ildə Reuters və Bloomberg sistemlərinə uğurla qoşulmuş və valyuta və qiymətli kağızlar əməliyyatlarında sistemdən aktiv istifadə etmişdir. PAŞA Bank qızılın aktiv və uğurlu alqı-satqısı, xarici valyuta mübadiləsi əməliyyatları sayəsində öz investisiya portfelini 20% artıraraq 156.6 milyon manata çatdırmışdır. 2010-cu ildə PAŞA Bank xarici emitentlərin qiymətli kağızlarına sərmayə yatırmağa başladı. 2011-ci ildə Bank korporativ istiqraz portfelini (həm yerli, həm də xarici) 50 milyon manata çatdırmağı planlaşdırır.

Kart məhsulları

“PAŞA Bank” ASC-nin öz korporativ müştərilərinə daha keyfiyyətli və daha geniş çeşidli xidmətlərin təqdim olunması istiqamətində atdığı ən mühüm addımlardan biri yeni kart məhsullarının işləni hazırlanması və dövrüyyəyə buraxılmasıdır:

Gömrük kartı: Bu xüsusiləşdirilmiş kart məhsulu gömrük rüsumlarının ödənilməsinə sadələşdirmək üçün nəzərdə tutulub. Əməliyyatlar yalnız gömrük terminallarında aparılıb bildiyinə görə bu kartlar xərclərə nəzarət etmək üçün yaxşı bir vasitədir.

Korporativ kart: Bu kart işgüzar fəaliyyətlə bağlı xərclərə effektiv nəzarət etməyə imkan verən mükəmməl vasitədir. Korporativ kart PAŞA Bankın korporativ müştərilərin səlahiyyətli işçilərinə nümayəndəlik xərclərini, inzibati xərcləri, eləcə də işgüzar səfərlərə aid xərcləri ödəmək üçün verilə bilər. Sözsüz ki, bu kart dünyanın hər yerində qəbul edilir. Kart bir sıra unikal xüsusiyyətlərə malikdir. Bu xüsusiyyətlərdən biri dünyanın hər yerində həftənin 7 günü və günün 24 saati fəaliyyət göstərən “Həll et” komandasının mövcudluğudur. “Həll et” komandası oğurlanmış/itirilmiş kartlar barədə məlumatı qəbul edərək kartı 48 saat ərzində yenisi ilə əvəz edir, ehtiyac olduğu zaman kart sahibini 2 saat ərzində təcili nağd pul avansı ilə təmin edir. Bundan əlavə, xarici səfərlər zamanı kart sahibinə 24 saat hüquqi və tibbi məsləhət verilə bilər. Xarici səfərlər zamanı müştərinin tibbi və səfər sığortası da kartın təqdim etdiyi unikal xüsusiyyətlərindən biridir.

Bank öz korporativ müştərilərinə əmək haqqı ödənişlərini asanlaşdırmaq üçün yalnız “PAŞA Bank” ASC-yə məxsus xüsusiyyətlərə sahib **Əmək haqqı kartını** da dövrüyyəyə buraxdı.

“PAŞA Bank” ASC mövcud fərdi müştərilər üçün də bir neçə kart məhsulu işləyib hazırlamışdır ki, bunların arasında **Fleksi** və **Premium** kartlarını xüsusi qeyd etmək olar. Bu kartlar bir sıra orijinal xüsusiyyətlərə malikdir. Göstərilən məhsullar xüsusilə korporativ müştərilərimizə yönəldilsə də, onların arasında premial məhsullar da vacib yer tutacaqdır.

Beynəlxalq ödəniş sistemləri

Eyni zamanda, Bankımız beynəlxalq ödəniş sistemləri ilə əlaqələri də genişləndirir. Belə ki, ötən il ərzində “Master Card” ödəniş sistemində Əsas Üzvlük (Principal Membership) əldə edilmişdir. Bu tip üzvlük Bankımıza bir sıra üstünlüklər əldə etməsinə, o cümlədən, Master Card kartları vasitəsilə aparılan hesablaşmaları optimallaşdırmağa, və son nəticədə, xidmətin keyfiyyətinin daha da artırılmasına imkan verəcəkdir. Yaxın vaxtlarda həmin hüquqları VİSA beynəlxalq kart sistemində də əldə olunması üçün müvafiq tədbirlər görülməkdədir.

Ölkəmizdə aparılan nağdsız əməliyyatların artırılmasına yönəldilən siyasət çərçivəsində Bankımız öz POS-terminal şəbəkəsinin genişləndirilməsi istiqamətində müəyyən nailiyyətlər əldə edib. Belə ki, ötən il ərzində 50 yeni məntəqədə POS-terminalların quraşdırılması ilə onların sayı 68-dək çatdırılmışdır. Bununla yanaşı, Bankımız öz İnternet saytı vasitəsilə e-commerce xidmətini təklif edir. Konseptual olaraq bu xidmət ödəmələrin “Virtual POS-terminal” sistemi ilə həyata keçirilməsinə imkan verir. 2010-cu ilin may ayında keçirilən struktur dəyişikliklərindən sonra departament yeni yaradılan Müxbir hesablaşmalar şöbəsi və Xidmət Mərkəzi hesabına genişləndi. Adlan çəkilən bölmələrin səlahiyyətləri müəyyən edilərək proseduraları işlənildi. Bu bölmələr hazırda formalaşma mərhələsində olsalar da, müvafiq nailiyyətlərə malikdirlər. Korporativ və Maliyyə qurumları üzrə Bankçılıq Departamenti və Müxbir Hesablaşmalar şöbəsinin iştirakı ilə Bankın müxbir şöbəsi genişləndirilib: 3 yeni müxbir hesab açılıb. Həmçinin Bankın tarif siyasətini təkmilləşdirmək məqsədilə müxbir hesablar üzrə yeni daxili hesabatlar tərtib olunub. Xidmət Mərkəzinə dair isə onu deyərək bilirik ki, bölmənin proseduralarının hazırlığı başa çatdırılıb, yeni təyin olunan əməkdaşlarla ilkin daxili treninqlər keçirilib və xidmət göstərilməsinə başlanılıb. Lakin bu xidmət hələ ki, kart əməliyyatları bazasında göstərilir.

Xidmət Mərkəzi

Müştərilərin xidmətlər üzrə məlumatlandırılması istiqamətində atılan ilk addım kart sahibləri üçün Xidmət

Mərkəzinin yaradılması olmuşdur. 31 dekabr 2010-cu il tarixinədək bu xidmət gün ərzində 15 saat olmaqla fəaliyyət göstərəcək, lakin 2011-ci ildə 24 saatlıq iş rejiminə keçiriləcək. Qeyd etmək lazımdır ki, Xidmət Mərkəzinin təşkil edilməsi kart əməliyyatları üzrə xidmətlərdən başlasa da, Bankın xidmət ofislərinə gəlmədən bütün istiqamətlər üzrə 24 saatlıq xidmət və məsləhət almaq üçün nəzərdə tutulub. Beləliklə, son nəticədə, Call-centre Bankın bütün xidmət növlərini əhatə edəcəkdir.

Sadalanlar Bankın İT infrastrukturuna qarşı yüksək tələblərin olmasını şərtləndirir. Bu istiqamət də daim biznesimizin diqqət mərkəzindədir. Biz çalışırıq ki, Bankın bütün xidmət mərkəzlərinin İT təchizatı ən yüksək dünya standartlarına cavab versin və bu sahədə ən son yenilikləri əhatə etsin.

Arxa ofis

Bankımızın qarşısında duran strateji məqsədlər sözsüz ki, birbaşa arxa ofisin fəaliyyətinə də təsir edir. O cümlədən də, arxa ofisin qarşısında, xidmətin yüksək səviyyəyə çatdırılması tapşırığı durur. Bu səbəbdən arxa ofis işlətdiyi sistemdə əməliyyatların fasiləsiz və etibarlı həyata keçirilməsini təmin etməlidir. Buna görə də arxa ofis texniki və proqram təminatının daimi təkmilləşdirilməsinə xidmət edən layihələrin icra olunmasında iştirak etməlidir.

Bu nöqtəyi nəzərdən 2010-cu il həlledici il olub. 2009-cu ilin sonu Card Suite modulunun tətbiqi ilə başlanan Bankın ödəniş sisteminin qurulması prosesi gözlənilən nəticəni verdi. Belə ki, ötən ilin əvvəlində Əməliyyat Departamentinin qarşısında duran əsas məqsəd yeni bank sistemi olan BankSystemin tətbiqi idi. 2010-cu ilin mayında test işləri yekunlaşdırıldı və sistem mövcud sistemlə paralel işləməyə başladı. Yeni proqram təminatının nəticəsi olaraq, bəzi tədbirlərin həyata keçirilməsi zərurəti meydana çıxdı. Bunlar bir neçə texniki miqrasiya və ən əsası proseduralar bazasının araşdırılmasıdır. Göstərilən tədbirlərin böyük hissəsi uğurla başa çatdırılıb. Qeyd edilənlərlə yanaşı, ixtisaslaşdırılmış kart modulu olan Cart Suite sisteminin imkanlarının mənimsənilməsi və istifadəsi davam etdirilirdi. Hal-hazırda başa çatdırılan SMS, PİN-Change, P2P (“card to card”) kimi funksionallar modulu genişləndirməyə yönəldilib. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, Bankın müvafiq bölməsinin işçiləri yeni kart məhsullarının yaradılması prosesində fəal iştirak etmişlər. Kart məhsulları üzrə yeni tariflər işləni və hər

məhsula dair prezentasiya hazırlanıb. Lazımi hazırlıq işləri görülmüş və demək olar ki, beynəlxalq ödəniş sistemi olan “Master Card”da tam hüquqlu üzvlük (Principal Membership) qazanmaq proseduraları yekunlaşdırılmışdır. Danışmalar aparılmış, texniki detallar müzakirə edilmiş və şəxsi ekvayrinq layihəsinin reallaşdırılmasına dair müqavilə imzalanmışdır. Beləliklə, bölmənin ötən il üçün olan əsas nailiyyətləri aşağıdakılardır:

- Yeni ABS sisteminin uğurlu tətbiqi;
- Banksyst və CardSuite sistemləri arasında interfeysin uğurla işlənmək tətbiq edilməsi;
- VİSA kartlarının emissiya və ekvayrinq üzrə sertifikatlaşdırılması tamamlanıb. Bankda mövcud olan kart moduluna Viza ödəniş sisteminin təkmilləşdirilməsi üzrə yeni funksional əlavə edilib. Bu, banka daha bir ödəniş sistemində kartlarla işi təkmilləşdirmək imkanı verir;
- Beynəlxalq ödəniş sistemi olan “Master Card”da tam hüquqlu üzvlük qazanılıb;
- Bankda mükəmməl inkassator bölməsi formalaşdırılıb;
- Yenidənsayma xidmətinin yaradılmasında iştirak, əməliyyat xəzinədarları və yenidənsayma xəzinədarları arasında vəzifə və səlahiyyətlərin bölünməsi;
- “ATM PAYMENTS” layihəsinin tətbiqi nəticəsində bank kartlarının sahibləri mobil operatorlar və İnternet provayderlərin xidmət haqlarını ödəmək imkanı əldə ediblər. Həmçinin digər şəxslər də öz kartları ilə Azərbaycan qoşulmuş istənilən bankomat vasitəsilə ödəniş edə bilərlər.
- Müştərilərimizin müxtəlif ticarət mərkəzlərində 50 (əlli) POS-terminalın və 2 (iki) bankomatın quraşdırılması.

Biz çalışırıq ki, Bankın bütün xidmət mərkəzlərinin İT təchizatı ən yüksək dünya standartlarına cavab versin və bu sahədə ən son yenilikləri əhatə etsin.

Bankın strateji planına əsasən 2011-ci il sonuncu ildir və bu il görüldüyü kimi, ödəniş infrastrukturunun inkişafı baxımından olduqca dolğun olacaqdır.

Əməliyyat Departamentinin müxtəlif bölmələri qarşısında duran məqsədlər arasında ən mühümlərini qeyd etmək istərdik:

- Bank sisteminin imkanlarından istifadə edərək yeni məhsulların yaradılmasında iştirak etməsi;
- “Öz ekvayrinq” layihəsinin həyata keçirilməsi;
- VİSA beynəlxalq ödəniş sistemində tam üzvlüyün (principal membership) rəsmiləşdirilməsi;

- Beynəlxalq kart ödəniş sistemləri ilə əlaqələrin genişləndirilməsi istiqamətində həllərin axtarılması;
- Disput və fırıldaqçılıq (Chargeback, Disput Resolution, Fraud Management) hallarının qarşısını almaq məqsədilə müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsi;
- Kart məhsulları əsasında müxtəlif bonus proqramlarının işlənməsində iştirak;
- “Call-center” xidmətinin tam həcmdə tətbiq edilməsi;
- “İnternet Banking” xidmətinin əməliyyat nöqtəyi-nəzərdən müştərilərə təqdim edilməsi üçün hazırlanması;
- POS-terminalların və digər avadanlıqların (AVMQ, İK və s.) şəbəkəsinin genişləndirilməsi;
- Əməliyyat riskinin idarə olunmasının Əməliyyat Departamentinin bütün fəaliyyət sahələrində tətbiqi.

Satışlar və müştərilərlə iş

2010-cu ildə müştərilər ilə iş əsasən 2 istiqamətdə aparılmışdır:

- müştəri bazasının genişləndirilməsi;
- operativ və yüksək səviyyəli xidmətlər göstərərək müştərilər ilə fəal əməkdaşlığın fərdi yanaşma prinsipi əsasında davam etdirilməsi.

Bank, xarici banklarla münasibətlərin inkişaf etdirilməsi və yeni əməkdaşlıq imkanlarının araşdırılması istiqamətində müvafiq addımların atılmasına xüsusi diqqət yetirir

Bankın ixtisaslaşdırılmış mütəxəssisləri xarici ticarət müqaviləsinə görə beynəlxalq hesablaşmaların aparılması və valyuta nəzarəti barədə müştəriləri məlumatlandırırlar. Belə peşəkar kömək müştərilərə qüvvədə olan valyuta qanunvericiliyinə tam və obyektiv nəzər yetirməyə və ona riayət etməyə şərait yaradır. İşlərində bank mütəxəssislərinin məsləhətlərindən istifadə etmək müştərilərə müqavilə vəzifələrini yerinə yetirməyə, valyuta nəzarəti prosedurana riayət edilməsi ilə bağlı bir çox problemlərdən qaçmağa imkan verir. 2010-cu ildə əvvəlki ilin gəlirinin tam həcmdə nizamnamə kapitalının artırılmasına yönəldilməsi səhmdar və əmanətçilərin inamını daha da artırdı və bankın kommersiyalayıhələrinin maliyyələşdirilməsi imkanlarını genişləndirdi.

Depozitlər

Kommersiya bankları arasında ən böyük kapitalın mövcudluğu və Bankın Əmanətlərin məcburi sığorta-

lanması sistemində iştirak etməsi müştərilərin banka etibarının artmasına səbəb olur ki, bu da öz növbəsində 2010-cu il ərzində tələbli əmanətlərin və hesablardakı qalıqların artması ilə nəticələnmişdir.

Belə ki, 2010-cu ilin sonuna tələbli əmanətlər və hesablardakı qalıqlar 2009-cu ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə (93,8 milyon manat) 104% artaraq 191,6 milyon manat təşkil etmişdir. Eyni zamanda müddətli əmanətlər 101% faiz artaraq 73 milyon manatdan 147 milyon manata qalxmışdır.

Kreditlər

Beynəlxalq ticarət bazarı üçün böhranlı 2008-2009-cu illərdən sonra 2010-cu ildə nəzərəçarpan sakitlik hökm sürmüşdür. Buna baxmayaraq, 2010-cu il çətin il kimi də qiymətləndirilə bilər. Bu, əsasən, bazanın ayrı-ayrı iştirakçılarının maliyyə böhranına reaksiya verərək kredit portfellerini azaltması və vaxtı keçmiş borcları qaytarmasında nəzərə çarpırdı.

Keçən il bankın aktiv əməliyyatlarının əsas istiqaməti korporativ müştərilərin, kiçik və orta biznesin kreditləşdirilməsi idi. 2010-cu ilin sonuna kredit portfelinin həcmi 196 milyon manat təşkil etmişdir. Bu artım həm müştəri bazasının artımı, həm də mövcud müştərilərin təkrar maliyyələşdirilməsi hesabına mümkün olmuşdur. Qeyd etmək lazımdır ki, bütün kreditlərin 86.6 %-i manat ilə ayrılmışdır.

Müştərilərin kreditləşməsi əsasən aşağıdakı istiqamətlər üzrə aparılır:

- ticarət və xidmət – 43,5 %;
- emal sahəsi – 20,4 %;
- tikinti – 17,9 %;
- digər sahələr – 18,2 %.

Məqsədli təyinatla görə kredit vəsaitinin 71,8 %-i dövrü vəsaitinin artırılması və cari likvidlik səviyyəsinin saxlanması, 28,2 %-i isə investisiya fəaliyyətinə yönəldilmişdir.

Bunun sayəsində kredit portfelində ortamüddətli və uzunmüddətli kreditlərin həcmi müvafiq olaraq 57 % və 31 % təşkil etmişdir. Qeyd etmək lazımdır ki, bütün kreditlərin yalnız 12 %-i qısa müddətə ayrılmışdır.

Verilmiş kreditlərin artım tempi bankın kommersiya kreditləşməsinin müsbət tendensiyasını müəyyən edir.

Bank, xarici banklarla münasibətlərin inkişaf etdirilməsi və yeni əməkdaşlıq imkanlarının araşdırılması istiqamətində müvafiq addımların atılmasına xüsusi

diqqət yetirir. 2010-cu ildə bank xarici maliyyə institutları ilə əməkdaşlığı məqsədyönlü genişləndirərək inkişaf etdirirdi.

Oktyabr ayında bank Commerzbank AG-la birgə müştərilər üçün “Xarici iqtisadi fəaliyyətin maliyyələşdirilməsi” adlı seminar keçirmişdir. Seminarın gedişində xarici ticarət əməliyyatlarının aparılmasında risklərin azaldılması, sənədli akkreditivin maliyyələşdirmə aləti kimi istifadə olunması imkanları, bank qantiyası və akkreditivinin tətbiqi xüsusiyyətləri kimi məsələlərə toxunulmuşdur.

Bankın tərəfdaşlarının inamının artması nəticəsində bank qantiyaları bir nömrəli bankların təsdiqi olmadan qəbul edilir. Buna misal olaraq “Qara Dəniz Ticarət və İnkişaf Bankı”nın bankımızın qantiyası ilə developer şirkətinin böyük layihəsini maliyyələşdirməsini göstərmək olar.

Commerzbank ticarətinin maliyyələşdirilməsi üçün Banka 9 milyon avro məbləğində kredit xətti və Euler Hermes AG şirkəti ilə aparılan əməliyyatlar üçün 20 milyon avro həcmində kredit xətti ayırmışdır. Raiffeisen Bank International AG Bank üçün 5 milyon avro, LBBW isə 3.5 milyon avro həcmində kredit xətləri ayırmışlar. Bu kredit xətləri çərçivəsində müştərilər həm sənədli kreditlər, həm də alınmış kreditlər çərçivəsində post-maliyyələşdirmə imkanları əldə etmişlər.

Sənədli əməliyyatlar portfelinə gəliddə isə 32 %, yəni 22.9 milyon manatdan 30.3 milyon manata qədər artımı qeyd etmək lazımdır. Tərəfdaş banklardan 6.7 milyon manat cəlb edilmişdir.

Keyfiyyətli portfel formalaşdırmaq üçün bank 2010-cu ildə müştərilərə qarşı daha yüksək tələblər irəli sürmüşdür. Beləliklə, bankın kredit portfelini üzrə il ərzində vaxtı keçmiş borcların həcmi 4.4%-i keçməmişdir. Bu da, portfelin yüksək keyfiyyətini və borcaların ödəmə qabiliyyətinə nəzarətin dəqiq təşkilinə dəlalət edir.

Müştərilərə ciddi tələblərlə yanaşı, bank müsbət kredit tarixi olan borcalanlara qarşı loyallıq nümayiş etdirmişdir.

2010-cu ildə bank xidmətləri keyfiyyətinin artırılması məqsədilə struktur dəyişiklikləri həyata keçirilmişdir. Xidmətlərin satışı və müqavilələrin rəsmiləşdirilməsinə nəzarətin tam ayrılması, keyfiyyətə nəzarət funksiyasının yaradılması, bankda CRM sisteminin tətbiq edilməsi buna misaldır.

İnsanlar

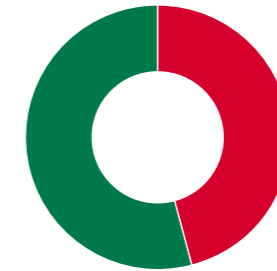
İnsan resursları üzrə 2010-cu ildə əsas göstəricilər

Əməkdaşların sayı – 107

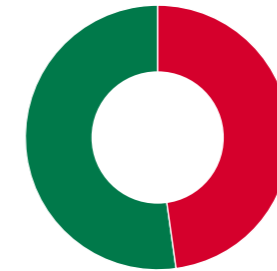
Əməkdaşa düşən treninq saati – 15 saat

Qadın: 46 (%)

Kişi: 54 (%)

İdarəetmədə kişi və qadın əməkdaşları müvafiq olaraq 48% və 52% təşkil edir

“PAŞA Bank” ASC-nin ən əsas məqsədlərindən biri yüksək səviyyəli peşəkar komandanın yetişdirilməsidir, çünki Bankın əsas aktivləri onun işçiləridir. Məhz bu səbəbdən Bank hər bir əməkdaşın fərdi inkişafına xüsusi önəm verir, bilik və bacarıqlarını artırmaq təşəbbüsünü dəstəkləyir və bunun üçün tələb olunan şəraiti yaradır. Bu isə əməkdaşın həm bir fərd və peşəkar işçi, həm də bir komanda üzvü kimi formalaşmasına xidmət edir. Bankın insan resursları istiqamətində təsdiq olunan siyasəti və təlim planı qarşıya qoyulan mühüm məqsədlərə nail olmağa, Bankda müsbət iş mühitinin yaradılması və qorunması üçün əməkdaşların iş qabiliyyəti və davranışının inkişaf etdirilməsinə xidmət edir.

Müxtəlif xarici və daxili treninq şirkətlərinin və ya digər qurumların təklif etdiyi təlim kursu, seminar və konfranslarda iştirakın maliyyələşdirilməsi ilə yanaşı, Bank həm də hər bir əməkdaşın fərdi inkişafı üçün tələb olunan ədəbiyyatın əldə olunması üçün vəsait ayırır.

Belə ki, 2010-cu ildə Bankın 48 əməkdaşı Almaniya, Böyük Britaniya, Ukrayna, Türkiyə, Latviya, Hollandiya, Fransa, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Avstriya, Belçika, Xorvatiya, Rusiya, İndoneziya kimi ölkələrdə təşkil edilmiş trening, seminar və konfranslarda iştirak etmişlər. Yerli trening təşkilatları tərəfindən təşkil edilmiş təlim kurslarından isə il ərzində 43 nəfər əməkdaşımız faydalanmışdır. Bundan əlavə 2010-cu ildə Britaniyadan xüsusi olaraq dəvət edilmiş, çoxillik Bank təcrübəsinə malik mütəxəssis Bankın bir qrup əməkdaşına təlim keçmişdir.

Bank, 2010-cu il ərzində əməkdaşların ailə üzvləri də daxil olmaqla onların tibbi sığorta və idman xərclərini ödəmişdir.

Bank insan resursları siyasətinə uyğun olaraq əməkdaşların xarici dil biliklərinin mükəmməlləşdirilməsi təşəbbüsünü dəstəkləyərək müvafiq kurslar təşkil etmişdir.

2010-cu ildə ilk dəfə olaraq Bank 3 nəfər əməkdaşın xaricdə təhsilini maliyyələşdirmək məqsədilə güzəştli təhsil krediti ayırmışdır. Hazırda hər üç əməkdaş Böyük Britaniyanın müxtəlif universitetlərində təhsilini davam etdirir və bitirdikdən sonra öz karyeralarını davam etdirmək üçün banka qayıdacaqlar.

İnsan resursları departamenti əməkdaşların “on-line” treninqlərdən faydalanması istiqamətində də bir sıra işlər görmüşdür. Bu məqsədlə daxili kommunikasiyanın inkişafına xidmət edən Bankın yeni İntranet sahifəsində “Təlim Akademiyası” adlı sahifə yaradılmışdır. Əməkdaşların xaricdə və ölkə daxilində təşkil edilmiş trening/seminarlarda əldə etdikləri biliklər əsasında öz həmkarlarına etdiyi təqdimatlar “Təlim Akademiyası” sahifəsinə yerləşdirilmişdir. Bundan əlavə, həmin sahifədə xarici dil, müxtəlif kompüter programlarına dair kurslar, bizə yeni qoşulmuş həmkarlar üçün xüsusi təlim, müxtəlif faydalı ədəbiyyat və sair materiallar yerləşdirilmişdir.

Bank, 2010-cu il ərzində əməkdaşların ailə üzvləri də daxil olmaqla onların tibbi sığorta və idman xərclərini ödəmişdir. Bu kimi məsələlər, İnsan resursları departamenti tərəfindən tənzimlənmişdir.

2010-cu il ərzində, İnsan resursları departamenti tərəfindən əmək münasibətlərinin qanunvericiliyə müvafiq olaraq tənzimlənməsi istiqamətində (məzuniyyət, ezamiyyət, analıq məzuniyyətlərinin verilməsi, müxtəlif səlahiyyətli orqanlara hesabatların vaxtında təqdim edilməsi, maddi yardımların verilməsi üçün rəhbərliyə təkliflərin verilməsi və s.) müvafiq işlər görülmüşdür.

Qabiliyyətli və bacarıqlı namizədin işə qəbul edilməsinin hər bir təşkilat üçün nə dərəcə vacib bir məsələ olduğunu qeyd etməyə ehtiyac yoxdur. Buna görə də işə qəbul ilə bağlı aydın və şəffaf siyasətin olması vacibdir. Bu səbəbdən də “PAŞA Bank” ASC-nin işə qəbul siyasəti şəffaf və ardıcıl olub, yaşına, milliyyətinə, dininə, cinsinə və ya fiziki qüsurlarına görə ayrı seçkiliyə yol verməməkdən ibarətdir. Bizim Bankın digər təşkilatların işə qəbul üsulundan fərqlənən özünəməxsus prosedurası mövcuddur. Bu bütün namizədlər üçün eyni vaxtda təşkil edilən və bir neçə mərhələdən ibarət testdən və bu testdən uğurla çıxan namizədlər üçün keçirilən müsahibələrdən ibarətdir. Göstərilən qaydada aparılan işə qəbul prosesi Bankın cari və gələcək tələbatını ödəmək üçün müvafiq qabiliyyətə, biliyə və bacarıqlara malik işçiləri qarşılıqlı əməkdaşlığa cəlb etməyə imkan verir.

2007-ci ilin iyul ayından fəaliyyətə başlayan “PAŞA Bank” ASC-də çalışan əməkdaşların sayı gündən-günə artmışdır. 2010-cu il dekabr ayının sonuna Bankda 107 nəfər əməkdaş çalışır ki, onların 19 nəfəri 2010-cu il ərzində müxtəlif vəzifələrə qəbul edilmiş həmkarlarımızdır. İl ərzində işdən azad olunan işçilər isə 5 nəfərdir. Bank gender balansına riayət edir, belə ki, kişi və qadın əməkdaşların sayı demək olar ki eynidir, orta yaş həddi isə 33-dür. 2010-cu ilin son aylarında keçirilən işə qəbul prosesinə əsasən 2011-ci il ərzində bizim sıralarımıza daha 30 nəfərə qədər əməkdaş qoşulacaqdır.

İR departamentinin qarşısında duran mühüm məsələlərdən biri Bankın insan resursları strategiyasının müəyyənləşdirilməsi və onun həyata keçirilməsində ən səmərəli forma və metodların tətbiqidir. İR departamenti ötən illərdə olduğu kimi, 2011-ci il də əməkdaşların təlimə, ixtisasartırmaya olan tələbatını müəyyən edərək bu sahədə müvafiq məlumat bazasının yaradılmasını təmin edəcək. Departament 2011-ci ildə Bankın əməkdaşlarının düzgün idarə və inkişaf etdirilməsi, peşəkarlığının daha da artırılması üçün ölkədaxili və xarici trening/seminarlardan faydalanacaq. Biz həmçinin əməkdaşlarımızın idarəetmə bacarığını inkişaf etdirmək məqsədilə Bankın tələbinə cavab verən xarici trening şirkətinin nümayəndəsini ölkəyə dəvət etməyi planlaşdırırıq. 2010-cu ildə olduğu kimi, 2011-ci ildə də əməkdaşlarımızın Bank işini daha yaxşı öyrənmələri ilə yanaşı, onların xarici dillər üzrə bilik səviyyəsini artırılmasına xüsusi diqqət yetiriləcək.

PAŞA Bank yeni, böyüməyə və güclənməyə davam edən bir qurumdur. Bunun nəticəsidir ki, banka hər il yeni əməkdaşlar qoşulur. Daim yenilənən mühit kollektiv

qarşısında yeni məqsədlər qoyur. Yeni gələn əməkdaşları daima həvələndirmək və ruhlandırmaq, onların özlərini PAŞA Bank ailəsinin tam hüquqlu bir üzvü hiss etməsini təmin etmək bu məqsədlərdən biridir. Məhz bu səbəbdən daxili kommunikasiyanın möhkəmlənməsi bank rəhbərliyinin diqqət mərkəzindədir. Ötən il olduğu kimi 2011-ci ildə də əməkdaşların bir-birini yaxından tanıması, bir komanda olaraq fəaliyyət göstərməsi və Bankın fəaliyyətinə dair daha ətraflı məlumat almasına xidmət edən korporativ tədbirlərin keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Risqlərin idarə edilməsi: ideologiya

“PAŞA Bank” ASC risklərin idarə edilməsinə böyük əhəmiyyət verir. Bankın risk-menecmentinin əsas məqsədi – riskin və gəlirliliyin nisbətini optimal dərəcəyə çatdırmaqdır. 2010-cu ildə risklərin idarəedilməsi böyük əhəmiyyət kəsb edirdi, çünki maliyyə böhranı şəraitində mövcud bank portfeli və gələcək sazişlər çərçivəsində daxili və xarici risk faktorlarının qiymətləndirilməsi çox zəruri idi. Görülən işlər maliyyə itkilərindən qaçmağı və yaranmış iqtisadi vəziyyətdə mümkün olan maksimal gəlir əldə etməyə imkan verdi.

Bugünkü gün, maliyyə və əməliyyat risklərinin idarəedilməsini nəzərdə tutan, bütün məhsul növləri üçün vahid risk-menecment üsulu tətbiq edilir.

Maliyyə risklərinin idarə edilməsi risk limitinin təyin olunması və potensial zərərin risk limitindən artıq olmamasına nəzarət etməyi tələb edir. Əməliyyat risklərinin idarə edilməsi xarici və daxili risk faktorlarından qorunmaq üçün fəaliyyətin lazımi prosedura və proseslərlə tənzimlənməsini əhatə edir.

Bankın risklərin idarə edilməsi fəlsəfəsinə əsasən hər bir əməkdaş tutduğu vəzifədən asılı olmayaraq risklərin idarə edilməsi üzrə bir menecerdir.

Risqlərin idarə edilməsi: təşkilatı struktur

Bankın İdarə Heyəti, daxili nəzarət strukturu, əsas risklərin idarə edilməsi, kapitalın əsas hissəsinə ziyan vura biləcək əməliyyatlar üzərində nəzarəti həyata keçirir.

Risqlərin idarə edilməsi komitəsi monitoring, risklərin aşığı salınması üçün tədbirlərin görülməsi, həmçinin müəyyən olunmuş risk parametrlərinə nəzarətə cavab-

dehlik daşıyır. Komitə risk-menecmentin strukturunun inkişafına, onun keyfiyyəti və müvafiq normativ-hüquqi tələblərinə dair məsləhətlər verir.

Risqlərin idarə edilməsi departamenti – risk-menecment sistemi çərçivəsində risklərin idarə edilməsi üzrə ümumi prinsiplərin icrasını təmin edir və müvafiq hesabatlar hazırlayır.

Departament həmçinin daxili nəzarət strukturunun fəaliyyətini təşkil edir, risk-menecmentin adekvatlığını qiymətləndirir, Bankın fəaliyyətinin qəbul olunan normativ sənədlərə uyğunluğunu təmin edir.

Biz həmçinin əməkdaşlarımızın idarəetmə bacarığını inkişaf etdirmək məqsədilə Bankın tələbinə cavab verən xarici trening şirkətinin nümayəndəsini ölkəyə dəvət etməyi planlaşdırırıq

Kredit, bazar və likvidlik riskləri Xəzinədarlıq, Risklərin idarə edilməsi departamenti, Kreditlərə nəzarət departamenti, Kredit komitəsi və Aktiv və passivlərin idarə edilməsi komitəsi tərəfindən idarə edilir.

“PAŞA Bank” ASC effektiv qərarların qəbulu məqsədilə, riskin növündən və həcmindən asılı olaraq, qərar qəbul edən orqanların iyerarxiya sistemini və bu orqanlara şamil olunan limitlər cədvəlini tətbiq etmişdir.

Kreditlərə nəzarət departamenti korporativ müştərilərlə bağlı kredit riskləri ilə məşğul olur.

Xəzinədarlıq departamenti likvidlik riskləri, həmçinin maliyyə qurumlarına aid olan kredit risklərinə nəzarət edir.

Risqlərin idarə edilməsi: qiymətləndirmə, idarəetmə və nəzarət

“PAŞA Bank” ASC-də risklərin qiymətləndirilməsi üzrə hesabat və nəzarət prosedurları riskin növündən asılı olaraq fərqlənsə də, onların Risklərin idarə edilməsi departamenti tərəfindən formalaşdırılaraq və təkmilləşdirilən ümumi metodologiyaya birləşdirir.

Bu metodologiyaya riayət olunma dərəcəsi Daxili audit departamenti tərəfindən vaxtaşırı aparılan qiymətləndirmə əsasında müəyyən olunur. Nəticələr müvafiq struktur bölmələrinin rəhbərləri ilə müzakirə olunur, sonra isə Audit komitəsinə və Müşahidə Şurasına təqdim olunur.

Rəhbərlik və korporativ idarəetmə təcrübəsi

Bankın İdarə Heyəti və onun strukturu

Bank öz İdarə Heyəti ilə təmsil və idarə olunur. Banklar haqqında qanunun 26 sayılı Maddəsinə əsasən təyin edilmiş və fəaliyyət göstərən Heyət üç nəfərdən ibarətdir. Heyətin üzvləri PAŞA Bankın Müşahidə Şurası tərəfindən İdarə Heyətinin təqdimatı əsasında təyin olunur və Mərkəzi Bankda müvafiq attestasiyadan keçəndən sonra işə başlayır. İdarə Heyəti həftədə bir dəfə yığılır.

- İdarə Heyətinin Sədri – Fərid Azər oğlu Axundov;
- İdarə Heyətinin Sədrinin müavini Rövşən Şamil oğlu Allahverdiyev.

İdarə Heyətinin üzvü – Emil Daud oğlu Hacıyev.

Fərid Azər oğlu Axundov

30.06.2007-ci il tarixindən “PAŞA Bank” ASC-nin İdarə Heyətinin sədri vəzifəsində çalışır. Bu vəzifəyə təyin edilməzdən əvvəl cənab Axundov Azərbaycandakı müxtəlif banklar və maliyyə institutlarında rəhbər vəzifələrdə çalışmışdır. Belə ki, Fərid Axundov 1996-2003-cü illərdə sonralar HSBC Azərbaycan adı ilə fəaliyyət göstərmiş Yaxın Şərç Britaniya Bankında Maliyyə nəzarəti şöbəsinin meneceri, Müştəri xidmətləri şöbəsinin meneceri, Baş icraçı direktorun müavini vəzifələrində, 2003-2005-ci illərdə QSC “Bank Standard” KB-nin İdarə Heyətinin sədri, 2005-2007-ci illərdə isə “FTF” MMC-də maliyyə konsaltinq sahəsində çalışmışdır.

Cənab Axundov ali təhsilini 1987-1992 illərdə Azərbaycan Respublikası Xalq Təsərrüfatı İnstitutunun “Sənaye istehsalatının idarə olunması” fakültəsində almışdır. 1993-cü ildə o, Bakı şəhərində Nottingham Trent Universitetinin Menecment kursunu bitirmişdir. 1995-ci ildə cənab Axundov Böyük Britaniyanın Mançester şəhərindəki Salford Universitetini bitirərək Biznesin İdarə olunması üzrə Magistr (MBA) elmi dərəcəsini almışdır.

Rövşən Şamil oğlu Allahverdiyev

16.10.2007-ci il tarixdən “PAŞA Bank” ASC-nin İdarə Heyəti Sədrinin müavini vəzifəsində çalışır.

Rövşən Allahverdiyev 1992-ci ildən, yəni Azərbaycanda kommersiya bankçılığının inkişafının ilk illərindən bu günədək ölkənin müxtəlif banklarında bir sıra rəhbər vəzifələrdə çalışmış və çağdaş kommersiya və korporativ bankçılıq sahəsində dərin təcrübə və biliyə yiyələnmişdir. Cənab Allahverdiyev 1992-1996-cı illərdə “Qaraqaya” KB-də Əməliyyat şöbəsinin aparcı mütəxəssisi, daha sonra

isə baş mühasib vəzifəsində, 1996-2002-ci illərdə “Aqrobank” SB-da baş mühasibin müavini, daha sonra İdarə Heyəti Sədrinin müavini, 2003-2006-cı illərdə “Texnika-bank” KB-nin “Avtoinvest” filialının müdiri, 2006-2007-ci illərdə isə “KapitalBank”ASC-nin 1 saylı Nəsimi rayon filialının müdiri vəzifəsində çalışıb. R.Allahverdiyev ali təhsilini 1989-1997-ci illərdə Leningrad Maliyyə-İqtisad İnstitutunun Bakı filialında almışdır.

Emil Daud oğlu Hacıyev

İdarə Heyətinin üzvü, Əməliyyat Departamentinin Direktoru E. Hacıyev 01.08.2007-ci il tarixindən “PAŞA Bank” ASC-nin Əməliyyat Departamentinin direktoru, 13.05.2009-cu il tarixindən İdarə Heyətinin üzvü vəzifəsində çalışır. Cənab Hacıyev ali təhsilini 1990 – 1995-ci illərdə M. Əzizbəyov adına Azərbaycan Neft və Kimya İnstitutunun “İstehsalat Proseslərinin Avtomatlaşdırılması” fakültəsində alıb. 1993-cü ildə Beynəlxalq Təşkilati İnkişaf Assosiasiyasının Bakı Sosial İdarəetmə və Politologiya İnstitutu yanında Beynəlxalq Biznes Məktəbini menecer ixtisası üzrə fərqlənmə ilə bitirib. 2000-2002-ci illərdə Azərbaycan Dövlət İqtisadiyyat Universitetinin Beynəlxalq əlaqələr fakültəsində iqtisadçı ixtisasına yiyələnib. 15.05.1995-30.07.2007-ci illərdə Azərbaycan Milli Bankının Əməliyyat İdarəsində iqtisadçı, Valyuta tənzimlənməsi və nəzarəti departamentində iqtisadçı və aparcı iqtisadçı, Hesablaşmalar departamentinin SWIFT qrupunun rəhbəri, AMB-nin strukturunun dəyişməsi ilə əlaqədar Ödəniş sistemləri və hesablaşmalar departamentinin baş iqtisadçısı vəzifəsində çalışıb.

Heyətin üzvləri PAŞA Bankın Müşahidə Şurası tərəfindən İdarə Heyətinin təqdimatı əsasında təyin olunur və Mərkəzi Bankda müvafiq attestasiyadan keçəndən sonra işə başlayır

- Müşahidə Şurasının Sədri – Mir Camal Hafiz oğlu Paşayev;
- Müşahidə Şurasının üzvü – Arif Mir Calal oğlu Paşayev;
- Müşahidə Şurasının üzvü – Nəriman Həsən oğlu Sərdarlı.

Mir Camal Paşayev

Mir Camal Paşayev Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin fizika fakültəsini, daha sonra isə Kaliforniya universitetinin mühəndislik fakültəsini və Vaşinqton-da Amerika Universitetinin biznes məktəbini bitirmişdir. 1999-cu ildən 2000-ci ilə qədər Azərbaycan Milli Bankında məsləhətçi işləmişdir. 2000-ci ildən 2005-ci ilə qədər Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankında (EBRD) fəaliyyət göstərmiş və maliyyə analitikindən infrastruktur layihələri üzrə bankir vəzifəsinə qədər yüksəlmişdir. 2005-ci ildən infrastruktura, telekommunikasiya və maliyyə xidmətləri sahələri üzrə iri investisiya layihələrində konsaltinq fəaliyyəti ilə məşğul olmuşdur. 2007-ci ilin may ayından “PAŞA Bank” ASC-nin Müşahidə Şurasının Sədridir.

Arif Paşayev

Paşayev Arif Mircəlal oğlu 1957-ci ildə Odessa Elektrotexnika Rəhbər İnstitutunu “Radiofizika” ixtisası üzrə bitirmişdir. 1960-1964-cü illərdə Moskva şəhərində “Qiredmet” İnstitutunda aspirant olmuş, 1966-cı ildə “Yüksək və ifratyüksək tezliklərdə yanmkeçiricilərin parametrlərini ölçmək üçün kontaktsiz üsul və cihazların işlənməsi” mövzusunda namizədlik dissertasiyası, 1978-ci ildə isə “Yanmkeçiricilərin tədqiqində qeyridəyişdirici üsulların fiziki əsasları, inkişaf prinsipləri və tətbiqi perspektivləri” mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə etmişdir. Fizika-riyaziyyat elmləri doktoru olan A. Paşayev Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü, Azərbaycan Respublikasının Dövlət mükafatı laureatı, Beynəlxalq Nəqliyyat, Beynəlxalq Mühəndislik, Beynəlxalq Ekoenergetika, Beynəlxalq İnformatizasiya, Beynəlxalq Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü və ixtiraçısıdır. Elm sahəsində böyük nailiyyətlərə görə A. Paşayev akademik Yusif Məmmədaliyev adına medala, “Şöhrət” ordeninə və bir çox digər mükafatlara layiq görülmüşdür.

1996-cı ildən “Azərbaycan Hava Yolları” Dövlət Konserni Milli Aviasiya Akademiyasının rektoru, Azərbaycan Milli Aerokosmik Agentliyi və Milli Aviasiya Akademiyasının birgə ixtisaslaşdırılmış şurasının həmsədri, Dövlətlərarası Aviasiya Komitəsi nəzdində olan aviasiya mütəxəssislərinin hazırlanması üzrə koordinasiya şurasının üzvüdür. A. Paşayev 400-dən çox elmi məqalənin, 30 kitab və monoqrafiyanın, çoxsaylı kəşf və patentlərin müəllifidir.

Nəriman Sərdarlı

Bakalavr dərəcələrini ABŞ-ın Nyu-York Universitetinin Bruklin kollecində (biznes, menecment, maliyyə) təhsil müəssisəsi və Milli Aviasiya Akademiyasında (mülki aviasiya iqtisadiyyatı və hüququ) almışdır. İntern kimi Azərbaycanın Birləşmiş Millətlər Təşkilatının daimi missiyasında çalışmışdır (Nyu-York, 01.2003-05.2003). Deloitte şirkətində “audit associate” vəzifəsində (2004-2005), həmin vəzifədə PriceWaterhouseCoopers (2005-2006) şirkətində və “Avromed” şirkətinin maliyyə meneceri işləmişdir (2006-2007). PAŞA Bankın audit komitəsinə rəhbərlik etmişdir (2007-2009). 1 aprel 2009-cu il tarixdən PAŞA Holdingin İnvestisiya və Layihələrlə İş Departamentində layihə meneceri vəzifəsində çalışır.

Aktiv və passivləri idarəetmə komitəsi:

- İdarə Heyətinin Sədri Fərid Azər oğlu Axundov – sədr;
- İdarə Heyətinin Sədr müavini Rövşən Şamil oğlu Allahverdiyev – üzv
- İdarə Heyətinin üzvü, Əməliyyat Departamentinin direktoru Emil Daud oğlu Hacıyev – üzv;
- Xəzinədarlıq Departamentinin direktoru Taleh Tahir oğlu Kazımov – üzv;
- Maliyyə Menecmenti Departamentinin Direktoru Şahin Çingiz oğlu Məmmədov – üzv.

Risklərin idarəetmə komitəsi:

- İdarə Heyətinin Sədri Fərid Azər oğlu Axundov – sədr;
- Risklərin İdarə edilməsi Departamentinin direktoru Kəmalə Həsən qızı Nuriyeva – üzv;
- İnsan Resursları Departamentinin direktoru Sevinc Asqulu qızı Əsədova – üzv;
- Maliyyə Menecmenti Departamentinin Direktoru Şahin Çingiz oğlu Məmmədov – üzv;
- Xəzinədarlıq Departamentinin direktoru Taleh Tahir oğlu Kazımov – üzv;

Kredit komitəsi:

- İdarə Heyətinin Sədr müavini Rövşən Şamil oğlu Allahverdiyev – sədr;
- Maliyyə Menecmenti Departamentinin Direktoru Şahin Çingiz oğlu Məmmədov – üzv;
- Xəzinədarlıq Departamentinin direktoru Taleh Tahir oğlu Kazımov – üzv;
- Hüquq Departamentinin meneceri Anar Cahangir oğlu Kərimov – üzv;
- Analitik Departamentinin meneceri Anar Valeh oğlu İsmaylov – üzv.

İnformasiya texnologiyaları komitəsi:

- İdarə Heyətinin üzvü, Əməliyyat departamentinin direktoru Emil Daud oğlu Hacıyev – sədr;
- İnformasiya texnologiyalar departamentinin direktoru Orxan İsmayıl oğlu Tağı-zadə – üzv;
- Təhlükəsizlik departamentinin meneceri Fuad Vəqif oğlu Paşayev – üzv;
- İşlər idarəsi departamentinin direktoru Rasim Ramiz oğlu Hacıyev – üzv;
- Baş mühasib Elmina Əhməd qızı Nəbiyeva – üzv.

İnsan Resursları Komitəsi:

- İdarə Heyətinin Sədri Fərid Azər oğlu Axundov – sədr;
- İdarə Heyətinin üzvü, Əməliyyat departamentinin direktoru Emil Daud oğlu Hacıyev -üzv;
- İnsan resursları departamentinin direktoru Sevinc Asqu-lu qızı Əsədova -üzv;

Daxili audit

2010-cu il ərzində Bankın əsas nailiyyətlərindən biri, yeni avtomatlaşdırılmış bank sistemi – BankSystin tətbiqi olmuşdur. Bu sistemin tətbiqi bankdakı əsas biznes proseslərin optimallaşdırılması və ətraflı təsvirini zəruri etmişdir. Daxili audit departamenti daxili nəzarət sisteminin və risklərin idarəedilməsi xidmətinin səmərəliliyinin və etibarlılığının qiymətləndirilməsi nöqtəyindən bu prosedə aktiv şəkildə iştirak etməkdədir.

Audit komitəsi tərəfindən 2010-cu il üçün təsdiq edilmiş plana əsasən aşağıda adı çəkilən bölmələrin audit yoxlamaları həyata keçirilmişdir: “Bridge Plaza” və “Şüvəlan” şöbələri, Xəzinədarlıq departamenti, Əməliyyat departamenti, İşlər idarəsi departamenti, İctimaiyyətlə əlaqələr və marketinq departamenti. Təqdim edilmiş hesabatlarda mövcud nəzarət proseduraları, onların səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi, həmçinin bankın strateji məqsədlərinə çatmama risklərini minimuma endirmək üçün nəzarət proseduralarının təkmilləşdirilməsinə yönələn tövsiyələr verilmişdir.

Daxili audit Komitəsinin Müşahidə Şurası və Bankın menecmenti ilə qarşılıqlı münasibətləri, Mərkəzi Bankın “Bazel Komitəsinin Bank Nəzarəti” qaydalarına əsaslanan normativ aktları ilə müəyyənləşdirilmiş korporativ idarəetmə prinsiplərinə görə qurulmuşdur. Bankın daxili audit fəaliyyəti, Beynəlxalq Daxili Audit Standartlarına, müstəqillik, obyektivlik və peşəkarlıq prinsiplərinə əsaslanmaqdadır.

Daxili audit departamentinin 2011-ci il üçün qarşıya qoyduğu əsas strateji vəzifə tam, səmərəli və

müasir risk yönümlü yanaşmaya əsaslanan daxili audit xidmətinin yaradılmasıdır. Daxili auditin keyfiyyətli və sənədləşdirilmiş metodoloji bazasının yaradılması məqsədlə aşağıdakı tədbirlərin həyata keçirilməsi planlaşdırılır: departamentin fəaliyyətinin əsasnaməsinin, siyasət və proseduralarının işlənilməsi, hazırlanması və təsdiqi, stabil səmərəli komandanın təşkili, audit yoxlamalarının yüksək peşəkarlıqla həyata keçirilməsi.

Son illər Azərbaycanın bank sistemində yüksək inkişaf tempi müşahidə olunur. Dünyada baş verən maliyyə böhranı Azərbaycanada az hiss edilmiş və digər ölkələrlə müqayisədə bank sisteminə böyük zərbə dəyməmişdir

Korporativ idarəetmə

Son illər Azərbaycanın bank sistemində yüksək inkişaf tempi müşahidə olunur. Dünyada baş verən maliyyə böhranı Azərbaycanda az hiss edilmiş və digər ölkələrlə müqayisədə bank sisteminə böyük zərbə dəyməmişdir. Bankların fəaliyyətini tənzimləməyə istiqamətlənən “Milli Bank haqqında” və “Banklar haqqında” 3-cü nəsil qanunların qəbul edilməsi bankların normativ hüquqi bazasının təkmilləşdirilməsini təmin etmişdir. Eyni zamanda “Əmanətlərin sığortalıması haqqında” Qanunun qüvvəyə minməsi ilə əhalinin bank sistemində olan etimadı daha da artmış, əlavə əmanətlərin cəlb olunmasına şərait yaranmışdır.

Mövcud bank sistemini tənzimləyən normativ-hüquqi aktlar ümumilikdə beynəlxalq tələblərə cavab verir. Məsələn, Bazel 1 standartlarına müvafiq hazırlanan və 2004-cü ildə qəbul olunan “Banklar haqqında Qanun” korporativ idarəetmə sisteminə keçid üçün iqtisadiyyatın bel sütünə olan bank sistemində böyük

2010-cu il ərzində Bankın əsas nailiyyətlərindən biri, yeni avtomatlaşdırılmış bank sistemi – BankSystin tətbiqi olmuşdur

təkan vermişdir. 2000-ci ildə isə yeni Mülki Məcəllənin qəbul olunması mülki münasibətlərin hüquqi cəhətdən tənzimlənməsi sahəsində və ölkədə fəaliyyət göstərən sahibkarlıq subyektlərinin hüquqlarının müdafiəsi istiqamətində öz bəhrəsini vermişdir.

“PAŞA Bank” ASC-də korporativ idarəetmənin tətbiq olunması, səhmdarların Bank qarşısında qoyduğu və daimi nəzarətdə saxladığı əsas şərtlərdən biridir. Korporativ idarə etməyə müvafiq olaraq, “PAŞA Bank” ASC-də ali idarə etmə orqanı olan Səhmdarların Ümumi Yığıncağı, Bankın idarə olunmasına və işinə nəzarəti həyata keçirən Müşahidə Şurası, bankda audit işini təşkil edən Audit komitəsi və məsul icra orqanı olan İdarə Heyəti fəaliyyət göstərir. Hər bir orqan qanunvericiliyin tələblərinə cavab verən və korporativ prinsipləri əks etdirən əsasnaməyə müvafiq fəaliyyət göstərir.

“PAŞA Bank” ASC-nin hər bir səlahiyyətli orqanı tərəfindən qəbul olunan qərarlar Hüquq departamentinin müvafiq rəyi alındıqdan sonra qüvvəyə minir. Hüquq departamenti Bankda kollegial qəbul olunan qərarların korporativ idarə etmənin prinsiplərinə müvafiq olmasına öz səlahiyyəti çərçivəsində nəzarət edir.

Bankda korporativ idarəetmənin tətbiq olunması çərçivəsində beş komitə (Kredit, Aktiv və passivlərin idarə olunması, İnformasiya texnologiyaları, Risklərin idarə edilməsi və İnsan resursları komitələri) və Kompayn qrupu Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiq olunan əsasnamə əsasında fəaliyyət göstərir.

Yuxarıda göstərilənlərdən əlavə olaraq, İdarə Heyəti tərəfindən Bankın strukturuna mütəmadi olaraq baxılır və Müşahidə Şurasına strukturla bağlı yeni təkliflər verilir.

Hüquq departamenti, mütəmadi olaraq korporativ idarəetmə ilə bağlı qanunvericilikdə baş verən dəyişiklikləri izləyir və tətbiq edilməsi üçün rəhbərliyə təkliflər verir. Həmçinin “PAŞA Bank” ASC korporativ idarəetmənin qurulması və daimi beynəlxalq tələblərə cavab verməsi üçün İFC kimi beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq edir.

“PAŞA Bank” ASC alman səfirliyinin təşkil etdiyi Christmas (Milad) Bazarının sponsorlarından biri kimi çıxış etmişdir. Xeyriyyə məqsədi ilə keçirilən bazarda yığılan vəsait “Saray” və “GöyGöl” layihələrinin maliyyələşdirilməsinə ayrılmışdır

Sosial məsuliyyət

“PAŞA Bank” ASC korporativ sosial məsuliyyət konsepsiyasına əsaslanaraq sosial cavabdehlik proqramlarına imza atmışdır. Belə ki, Bank bəstəkar Fərəngiz Əlizadənin müəllifi olduğu “İntizar” opera tamaşasının sponsorlarından biri olmuşdur. Tamaşa 2010-cu ilin may ayında beynəlxalq musiqilayihəsi çərçivəsində ifa olunmuşdur. Bu hadisə Azərbaycanın musiqi həyatında və milli mədəniyyətində böyük əhəmiyyətə malikdir.

“PAŞA Bank” ASC 2010-cu ilin oktyabr ayında keçirilmiş Bakı Caz Festivalının rəsmi tərəfdaşı kimi çıxış etmişdir. Bank bu təşəbbüsünü Azərbaycanın daxilində və xaricində ölkəmizin mədəniyyət, incəsənət və idman layihələrinin dəstəyinə yönəlmiş ictimai cavabdehlik proqramı çərçivəsində həyata keçirmişdir.

“PAŞA Bank” ASC 2010-cu ilin noyabr ayında Dubayda keçirilən “Azerbaijan Open 2010” Qolf Turnirinin sponsorlarından biri kimi çıxış etmişdir. Turnir 2002-ci ildən keçirilir və dünyanın hər yerindən 100-ə yaxın qolf həvəskarlarını bir araya gətirir. Xeyriyyə məqsədi ilə keçirilən turnirdən yığılan vəsait isə bir neçə Azərbaycan xeyriyyə təşkilatına yardım layihələrinin maliyyələşdirilməsinə yönəldilmişdir.

“PAŞA Bank” ASC alman səfirliyinin təşkil etdiyi Christmas (Milad) Bazarının sponsorlarından biri kimi çıxış etmişdir. Xeyriyyə məqsədi ilə keçirilən bazarda yığılan vəsait “Saray” və “GöyGöl” layihələrinin maliyyələşdirilməsinə ayrılmışdır.

PARLAQ
GƏLƏCƏYİMİZİ
BİRLİKDƏ
QURURUQ

**Maliyyə
hesabatları**

31 dekabr 2010-cu
il tarixində başa
çatan il Müstəqil
auditorun hesabatı
ilə birlikdə

Müstəqil auditorların hesabatı

“PAŞA Bank” ASC-nin səhmdarlarına və İdarə Heyətinə

Biz “PAŞA Bank” ASC-nin 31 dekabr 2010-cu il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və həmin tarixdə başa çatan il üzrə ümumi gəlir, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, habelə mühüm mühasibat uçotu prinsipləri və digər izahedici qeydlərin icmalından ibarət olan maliyyə hesabatlarının auditini apardıq.

Maliyyə hesabatları üçün rəhbərliyin məsuliyyəti

Rəhbərlik hazırkı maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi, həmçinin fərqləndiricilik və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq əhəmiyyətli səhvlər olmayan maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin lazım bildiyi daxili nəzarət üzrə məsuliyyət daşıyır.

Auditorun məsuliyyəti

Bizim vəzifəmiz apardığımız audit əsasında həmin maliyyə hesabatları üzrə rəy ifadə etməkdir. Biz auditini beynəlxalq audit standartlarına uyğun olaraq aparmışıq. Bu standartlar bizdən etik normalara riayət etməyi və auditin planlaşdırılması və aparılmasını maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlərə yol verilmədiyinə kifayət qədər əmin olacaq tərzdə həyata keçirməyi tələb edir.

Auditə maliyyə hesabatlarında göstərilən məbləğlər və açıqlamalar barədə audit sübutunun əldə edilməsi üçün prosedurların həyata keçirilməsi daxildir. Seçilmiş prosedurlar auditorun mühakiməsindən, eləcə də fərqləndiricilik və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlər riskinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Bu risklər qiymətləndirilərkən auditor müəyyən şəraitdə münasib olan audit prosedurlarının işlənilməsi üçün hazırlanması məqsədilə müəssisənin maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsinə aid olan daxili nəzarət elementlərini nəzərə alır, lakin bu zaman müəssisənin daxili nəzarət sisteminin səmərəliliyi haqqında rəy bildirmək məqsədini güdmür. Auditə, həmçinin, tətbiq edilmiş uçot prinsiplərinin münasibliyinin və rəhbərlik tərəfindən edilmiş ehtimalların məntiqiliyinin qiymətləndirilməsi, o cümlədən ümumilikdə maliyyə hesabatlarının təqdim edilməsi üzrə qiymətləndirmənin aparılması daxildir. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutu auditor rəyinin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

Rəy

Bizim fikrimizcə, maliyyə hesabatları 31 dekabr 2010-cu il tarixinə “PAŞA Bank” ASC-nin maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə başa çatan il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlər üzrə düzgün əks etdirir.

28 fevral 2011-ci il

Ernst & Young Holdings (CIS) B.V.

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat, 31 dekabr 2010-cu il tarixində başa çatan il üzrə

(000AZN)	Qeydlər	31 dekabr 2010-cu il	31 dekabr 2009-cu il
Aktivlər			
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	5	132,892	50,456
Ticarət qiymətli kağızları	6	897	858
Geri satılma razılaşmaları əsasında alınmış qiymətli kağızlar	7	5,775	499
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	8	22,676	46,506
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	9	149,400	82,027
Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiya qiymətli kağızları	9	506	714
Banklara verilmiş kreditlər	10	4,379	1,909
Müştərilərə verilmiş kreditlər	11	187,868	119,520
Əmlak və avadanlıqlar	12	3,549	1,400
Qeyri-maddi aktivlər	13	1,607	712
Digər aktivlər	14	2,755	1,832
Cəmi aktivlər			306,433
Öhdəliklər			
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət orqanları qarşısında öhdəliklər	15	24,007	12,486
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	16	338,599	166,391
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	17	6,786	-
Cari mənfəət vergisi öhdəliyi	18	573	-
Zəmanətlər və digər öhdəliklər üçün ehtiyat	20,24	1,582	781
Digər öhdəliklər	14	3,942	205
Cəmi öhdəliklər		375,489	179,863
Kapital			
Səhmdar kapitalı	19	115,407	100,000
Bölüşdürülməmiş mənfəət		21,408	26,570
Məcmu kapital		136,815	126,570
		512,304	306,433

Maliyyə hesabatlarını Bankın İdarə Heyətinin rəhbərliyi adından imzalayan və buraxılmasına icazə verənlər:

28 fevral 2011-ci il

Fərid Axundov
İdarə Heyətinin Sədri

Şahin Məmmədov
Baş Maliyyə İnzibatçısı

Ümumi gəlir haqqında hesabat, 31 dekabr 2010-cu il tarixində başa çatan il üzrə

(000AZN)	Qeydlər	31 dekabr 2010-cu ildə başa çatan il	31 dekabr 2009-cu ildə başa çatan il
Faiz gəliri			
Müştərilərə verilmiş kreditlər		22,680	11,344
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər		5,478	7,754
İnvestisiya qiymətli kağızları		3,741	3,766
Zəmanətlər və akkreditivlər		1,184	831
Banklara verilmiş kreditlər		741	647
Geri satılma razılaşmaları əsasında alınmış qiymətli kağızlar		18	42
		33,842	24,384
Faiz xərci			
Müştərilər qarşısında öhdəliklər		(7,844)	(4,009)
Zəmanətlər və akkreditivlər		(431)	(282)
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət orqanları qarşısında öhdəliklər		(359)	(55)
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər		(111)	-
Digər		(11)	-
		(8,756)	(4,346)
Xalis faiz gəliri		25,086	20,038
Faiz qazandıran aktivlər üzrə dəyərsizləşmə zərərləri			
Zəmanətlər və digər təəhhüdlər üzrə yaradılan ehtiyatlar		(5,649)	(556)
Faiz qazandıran aktivlər üzrə dəyərsizləşmə zərərləri, zəmanətlər və digər təəhhüdlər üzrə yaradılan ehtiyatlar	24	(801)	(781)
		(6,450)	(1,337)
Dəyərsizləşmə zərərləri üçün ehtiyatdan sonra xalis faiz gəliri		18,636	18,701
Xalis haqq və komissiya gəliri			
Ticarət qiymətli kağızlarından xalis reallaşdırılmamış gəlirlər	21	1,403	619
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızlarının satılmasından xalis gəlirlər		49	265
Xarici valyutadan xalis gəlirlər/(zərərlər):		280	-
- dilinq əməliyyatları üzrə		3,750	1,781
- yenidən qiymətləndirmə üzrə		(224)	(30)
Digər gəlirlər		-	4
Qeyri-faiz gəliri		5,258	2,639
İşçilər üzrə xərclər			
Ümumi və inzibati xərclər	22	(5,680)	(3,396)
Köhnəlmə və amortizasiya	12, 13	(2,936)	(1,939)
		(726)	(396)
Qeyri-faiz xərcləri		(9,342)	(5,731)
Mənfəət vergisi (xərcindən)/gəlirindən əvvəl mənfəət		14,552	15,609
Mənfəət vergisi (xərci)/gəliri	18	(681)	450
İl üzrə xalis mənfəət		13,871	16,059
Digər ümumi gəlir		-	-
İl üzrə cəmi ümumi gəlir		13,871	16,059

Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat, 31 dekabr 2009-cu il tarixində başa çatan il üzrə

(000AZN)	Səhmdar kapitalı	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Cəmi kapital
31 dekabr 2008	100,000	10,511	110,511
İl üzrə cəmi ümumi gəlir	–	16,059	16,059
31 dekabr 2009	100,000	26,570	126,570
2009-cu il üzrə xalis mənfəətin səhmdar kapitala yönəldilməsi (Qeyd19)	15,407	(15,407)	–
2009-cu və 2010-cu illərin kapitallaşdırılmış mənfəəti üzrə vergi	–	(2,645)	(2,645)
Elan edilmiş dividendlər (Qeyd 19)	–	(981)	(981)
İl üzrə cəmi ümumi gəlir	–	13,871	13,871
31 dekabr 2010	115,407	21,408	136,815

Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat, 31 dekabr 2009-cu il tarixində başa çatan il üzrə

(000AZN)	Qeydlər	31 dekabr 2010-cu ildə başa çatan il	31 dekabr 2009-cu ildə başa çatan il
Əməliyyat fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Alınmış faiz		33,485	23,164
Ödənilmiş faiz		(8,617)	(4,352)
Alınmış haqq və komissiya		2,065	1,445
Ödənilmiş haqq və komissiya		(662)	(826)
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızlarının satılmasından xalis gəlirlər		280	–
Xarici valyuta ilə diling əməliyyatlarından əldə olunan reallaşdırılmış xalis gəlir		3,750	1,781
İşçilər üzrə xərclər		(4,047)	(3,396)
Ödənilmiş ümumi və inzibati xərclər		(2,857)	(1,931)
Alınmış digər əməliyyat gəliri		–	4
Əməliyyat aktivlərində və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə əldə edilən pul vəsaitlərinin hərəkəti		23,397	15,889
Əməliyyat aktivlərində xalis (artım)/azalma			
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər		20,657	(38,722)
Ticarət qiymətli kağızları		4	7
Banklara verilmiş kreditlər		(2,199)	6,196
Müştərilərə verilmiş kreditlər		(72,427)	(75,560)
Kapitallaşdırma üzrə ödənilmiş mənbədə tutulan vergi		(1,541)	–
Digər aktivlər		(265)	10

Əməliyyat öhdəliklərində xalis artım/(azalma)		
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət orqanları qarşısında öhdəliklər	11,521	11,045
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	173,481	82,194
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	6,545	–
Digər öhdəliklər	(97)	65
Mənfəət vergisindən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə əldə edilən xalis pul vəsaitləri	159,076	1,124
Ödənilmiş mənfəət vergisi	(108)	(2,508)
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə əldə edilən/(istifadə edilən) xalis pul vəsaitləri	158,968	(1,384)
İnvestisiya fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızlarının alınması	(183,734)	(374,882)
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızlarının satılması və geri alınmasından gəlirlər	116,637	385,125
Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiya qiymətli kağızlarının alınması	(400)	(688)
Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiya qiymətli kağızlarından gəlirlər	598	–
Əmlak və avadanlıqların alınması	(3,784)	(1,897)
Geri satılma razılaşmaları əsasında alınmış qiymətli kağızlar	(5,275)	5,703
Qeyri-maddi aktivlərin satın alınması	(691)	(512)
Əmlak və avadanlıqların satılmasından gəlirlər	–	72
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə istifadə (istifadə edilən)/ əldə edilən xalis pul vəsaitləri	(76,649)	12,921
Pul vəsaitləri və pul vəsaitləri ekvivalentlərinə valyuta məzənnələrinin dəyişməsinin təsiri	117	208
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərində xalis artma	82,436	11,745
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, ilin əvvəlinə	5	50,456
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, ilin sonuna	5	132,892

Qeyd 1 Əsas fəaliyyət

“PAŞA Bank” (“Bank”) 18 iyun 2007-ci ildə Azərbaycan Respublikasının qanunları əsasında açıq tipli səhmdar cəmiyyət kimi təsis edilmişdir. Bank Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının (“ARMB”) 28 noyabr 2007-ci ildə verdiyi bank lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərir.

Bank əhalidən əmanətlər alır və kreditlər verir, ödənişləri köçürür, valyuta mübadiləsini aparır və kommersiya və pərakəndə müştərilərinə digər bank xidmətlərini göstərir.

31 dekabr 2010-cu il tarixinə Bankın iki xidmət məntəqəsi var idi (2009-cu il: iki).

Bankın qeydiyyatı alınmış rəsmi ünvanı belədir: Azərbaycan, Bakı, AZ1005, Yusif Məmmədəliyev küçəsi, 15.

31 dekabr 2010-cu və 2009-cu il tarixlərində Bankın mövcud səhmlərinə aşağıdakı səhmdarlar sahib olmuşlar:

Səhmdar	31 dekabr 2010-cu il (%)	31 dekabr 2009-cu il (%)
“PAŞA Holding” MMC	60	60
“Ador” MMC	30	30
Cənab Arif Paşayev	10	10
Cəmi	100	100

Banka ümumi nəzarəti cənab Arif Paşayev həyata keçirir.

Qeyd 2 Hesabatların tərtibatının əsası

Ümumi məsələlər

Hazırkı maliyyə hesabatları Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları (“MHBS”) əsasında hazırlanmışdır.

Azərbaycan manatı Bankın funksional və təqdimat valyutasıdır, çünki əməliyyatların əksəriyyəti Azərbaycan manatı ilə ifadə edilir, ölçülür və ya maliyyələşdirilir. Digər valyutalarla aparılmış əməliyyatlar xarici valyuta ilə əməliyyatlar kimi uçota alınır.

Bank qeydlərin aparılmasını və maliyyə hesabatlarının hazırlanmasını Azərbaycan manatı ilə və MHBS-na uyğun olaraq həyata keçirməlidir.

Hazırkı maliyyə hesabatları, bir səhmin dəyəri və xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, min Azərbaycan manatı (“AZN”) ilə təqdim edilir.

Ədalətli dəyərə ölçülmüş ticarət və satış üçün mövcud olan qiymətli kağızlar istisna olmaqla, maliyyə hesabatları ilkin maya dəyəri əsasında hazırlanmışdır.

	Əvvəlki hesabat üzrə	Yenidən təsnif etmənin təsiri	Yenidən təsnif edilmiş
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət orqanları qarşısında öhdəliklər	28,918	(27,433)	1,485
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	55,113	27,433	82,546

Qeyd 3 Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı

Mühasibat uçotu prinsiplərində dəyişikliklər

İl ərzində Bank aşağıdakı düzəlişlər edilmiş MHBS və Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlarının Şərhi Komitəsinin ("BMHŞK") yeni Şərhlərini qəbul etmişdir. Bu dəyişikliklərin əsas təsiri aşağıdakı kimi olmuşdur:

39 sayılı MUBS-a düzəliş "Maliyyə alətləri: tanınması və ölçülməsi" – Meyarlara uyğun hedclənmiş alətlər

39 sayılı MUBS-a düzəliş 2008-ci ilin avqust ayında buraxılmış və 1 iyul 2009-cu il tarixində və ya bundan sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilir. Bu düzəliş hedclənmiş maddədə birtərəfli riskin təyin edilməsini və inflyasiyanın müəyyən vəziyyətlərdə hedclənmiş risk və ya onun bir hissəsi kimi təyin edilməsini izah edir. Bu düzəliş göstərir ki, müəssisəyə maliyyə alətinin ədalətli dəyərindəki dəyişikliklərin və ya pul vəsaitlərinin hərəkətində dəyişkənliyin bir hissəsini hedclənmiş maddə kimi təyin edilməsinə icazə verilir. Düzəliş Bankın maliyyə hesabatlarına təsir göstərməyib, çünki Bank bu cür hedclərdə iştirak etmir.

3 sayılı MHBS "Müəssisələrin birləşməsi" (2008-ci ilin yanvar ayında yenidən baxılmış) və 27 sayılı MUBS "Birləşdirilmiş (konsolidə edilmiş) və ya fərdi maliyyə hesabatları" (2008-ci ilin yanvar ayında yenidən baxılmış)

Yenidən baxılmış standartlar 2008-ci ilin yanvar ayında buraxılmış və 1 iyul 2009-cu il tarixində və ya bundan sonra başlayan maliyyə dövrlərinə tətbiq edilir. Yenidən baxılmış 3 sayılı MHBS müəssisələrin birləşməsinin uçotunda bir sıra dəyişikliklər etmişdir ki, bunlar tanınan qudvilin məbləğinə, satınalma baş verdiyi dövrdə hesabat verilən nəticələrə və gələcəkdə hesabat verilən nəticələrə təsir göstərir. Yenidən baxılmış 27 sayılı MUBS tələb edir ki, törəmə müəssisənin iştirak payında dəyişikliklər kapital əməliyyatları kimi uçota alınсын. Beləliklə, bu dəyişiklik nə qudvilə təsir göstərəcək, nə də ki, gəlirin və ya zərərin yaranmasına səbəb olacaqdır. Bundan əlavə, yenidən baxılmış standart törəmə müəssisə tərəfindən çəkilmiş zərərlərin, eləcə də törəmə müəssisə tərəfindən nəzarətin itirilməsinin uçotunu dəyişir. Yenidən baxılmış Standartlarla tətbiq edilən dəyişikliklər gələcək dövrlərə tətbiq edilməlidir və yalnız qeyri-nəzarət maraqları olan gələcək satınalmalara və əməliyyatlara tətbiq ediləcəkdir.

2 sayılı MHBS "Səhmlər əsasında ödəniş: Qrup tərəfindən pul vəsaitləri vasitəsilə həyata keçirilən səhmlər əsasında ödəmə sövdələşmələri"

2 sayılı MHBS-a düzəliş 2009-cu ilin iyun ayında buraxılmış və 1 yanvar 2010-cu il tarixində və ya bundan sonra başlayan maliyyə illərinə tətbiq edilir. Düzəliş qrup tərəfindən pul vəsaitləri vasitəsi ilə həyata keçirilən səhmlər əsasında ödəmə sövdələşmələrinin həcmi və uçotunu aydınlaşdırır. Bu düzəliş həmçinin 8 və 11 sayılı BMHŞK şərhlərini əvəz edir. Bu düzəliş Bankın maliyyə hesabatlarına təsir göstərməyib.

17 sayılı BMHŞK "Qeyri-nağd aktivlərin mülkiyyətçilərə köçürülməsi"

17 sayılı BMHŞK şərhi 27 noyabr 2008-ci ildə buraxılmış və 1 iyul 2009-cu il tarixində və ya bundan sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilir. 17 sayılı BMHŞK, birgə nəzarət edilən əməliyyatlar istisna olmaqla, qeyri-nağd aktivlərin proporsional bölüşdürülməsinə tətbiq edilir və tələb edir ki, ödəniləcək dividend, bu dividendin verilməsinə müvafiq qaydada icazə verilməndə və artıq müəssisənin sərəncamında olmayanda, tanınсын. Müəssisə ödəniləcək dividendi bölüşdürülmək xalis aktivlərin ədalətli dəyəri ilə ölçməlidirlər. Müəssisə ödənilmiş dividend və mənfəət və ya zərərdə bölüşdürülmüş xalis aktivlərin balans dəyəri arasında fərq tanınmalıdır. Bu Şərh həmçinin tələb edir ki, mülkiyyətçilərə bölüşdürülmək üçün saxlanılan xalis aktivlər dayandırılmış əməliyyatlar tərifinə uyğun gələndə, müəssisə əlavə açıqlamalar versin. Bu şərh Bankın maliyyə hesabatlarına təsir göstərməyib.

MHBS-lərə təkmilləşdirmələr

2009-cu ilin aprel ayında MUBSK standartlara, ilk öncə uyğunsuzluqları aradan götürmək və mətni aydınlaşdırmaq məqsədilə ikinci düzəlişlər toplusunu buraxmışdır. Düzəlişlərin böyük hissəsi 1 yanvar 2010-cu il tarixində və ya bundan sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilir. Hər bir standart üçün ayrıca keçid şərtləri nəzərdə tutulur. Mühasibat uçotu prinsiplərində dəyişikliklərin edilməsi ilə nəticələnən aşağıdakı düzəlişlər istisna olmaqla, 2009-cu ilin aprel ayının "MHBS-na təkmilləşdirmələr"inə daxil olan düzəlişlər Bankın mühasibat uçotu prinsiplərinə, maliyyə vəziyyətinə və ya əməliyyat nəticələrinə təsir göstərməyib.

• 5 sayılı MHBS "Uzunmüddətli satış üçün saxlanılmış aktivlər və dayandırılmış əməliyyatlar": aydınlaşdırır ki,

satış üçün saxlanılmış və ya dayandırılmış əməliyyatlar kimi təsnif edilən uzunmüddətli aktivlər və satış qrupları haqqında tələb olunan açıqlamalar yalnız 5 sayılı MHBS-da göstərilən açıqlamalardır. Digər MHBS-lərin açıqlama tələbləri yalnız həmin uzunmüddətli aktivlər və ya dayandırılmış əməliyyatlarla bağlı tələb olunan xüsusi hallarda tətbiq olunur.

• 8 sayılı MHBS "Əməliyyat seqmenti haqqında məlumat": aydınlaşdırır ki, seqmentin aktivləri və öhdəlikləri haqqında hesabat yalnız əməliyyat qərarlarını qəbul edən əsas şəxs tərəfindən istifadə edilən qiymətləndirmələrə həmin aktiv və öhdəliklər daxil olduğu hallarda təqdim edilməlidir. Bankın əməliyyat qərarlarını qəbul edən əsas şəxs seqmentin aktivləri və öhdəliklərini təhlil etdiyini nəzərə alaraq, Bank göstərilən məlumatı açıqlamağa davam edir.

• 7 sayılı MUBS "Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat": dəqiq göstərir ki, yalnız aktivin tanınması ilə nəticələnən məsrəflər investisiya fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti kimi təsnif edilə bilər.

Maliyyə aktivləri

İlkin tanıma

39 sayılı MUBS-na uyğun olaraq maliyyə aktivləri müvafiq qaydada mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə əks etdirilmiş maliyyə aktivləri, kreditlər və debitor borcları, ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan alətlər və ya satış üçün mövcud olan maliyyə alətlərinə təsnif edilir. Maliyyə aktivləri ilk olaraq qeydə alınanda, ədalətli dəyərlə ölçülür. Mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə əks etdirilməyən investisiyalar əks etdirilərkən, onların ədalətli dəyərlərinə əməliyyatla birbaşa əlaqəsi olan xərclər əlavə edilir. Bank maliyyə aktivlərini ilkin tanıma zamanı təsnifləşdirir və sonra aşağıda təsvir olunan müəyyən hallarda maliyyə aktivlərini yenidən təsnif edə bilər.

Tanıma tarixi

Maliyyə aktivlərinin bütün müntəzəm alışları və satışları alqı-satqı tarixində, yəni Bank aktivini almaq öhdəliyini üzərinə götürdüyü tarixdə tanınır. Müntəzəm alış və ya satış əməliyyatlarına qanunvericiliklə və ya bazar razılaşmaları ilə ümumi şəkildə müəyyən edilmiş müddət ərzində aktivlərin çatdırılmasını tələb edən maliyyə aktivlərinin alınması və ya satılması daxildir.

Mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə əks etdirilmiş maliyyə aktivləri

Ticarət məqsədləri üçün saxlanılan maliyyə aktivləri kimi təsnif edilən maliyyə aktivləri "mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə əks etdirilmiş maliyyə aktivləri" kateqoriyasına daxil edilir. Maliyyə aktivləri ticarət məqsədləri üçün saxlanılan maliyyə aktivləri kimi o halda təsnif edilir ki, onlar yaxın zamanda satılmaq məqsədilə alınmışdır. Təyin edilmiş və effektiv hedcinq alətləri olmayan törəmə aktivlər də ticarət məqsədləri üçün saxlanılan maliyyə aktivləri kimi təsnif edilir. Satış üçün saxlanılmış maliyyə aktivləri üzrə gəlir və zərərlər cari ilin mənfəətində əksini tapır.

Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiyalar

Müəyyən və ya müəyyən edilə bilən ödənişli və müəyyən müddəti olan qeyri-törəmə maliyyə aktivləri Bankın onları ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlamaq niyyəti və imkanı olanda, Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan maliyyə aktivləri kimi təsnif edilir. Qeyri-müəyyən müddətdə saxlanması nəzərdə tutulan investisiyalar bu sinfə daxil edilmir. Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiyalar sonradan amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür. Gəlir və zərərlər cari ilin mənfəətində investisiyalar dəyərsizləşəndə, habelə amortizasiya prosesində əks etdirilir.

Kreditlər və debitor borcları

Kreditlər və debitor borcları fəal bazarda dövr etməyən, müəyyən və ya müəyyən edilə bilən ödənişli qeyri-törəmə maliyyə aktivləridir. Onlar dərhal və ya qısa müddətdə satılmaq üçün nəzərdə tutulmur, ticarət qiymətli kağızları kimi təsnif edilmir və ya satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları kimi göstərilir. Belə aktivlər effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyərlə əks etdirilir. Belə aktivlər üzrə gəlir və xərclər cari ilin mənfəətində kreditlər və debitor borcları uçotdan çıxarıldıqda və ya qiymətdən düşdükdə, eləcə də amortizasiya prosesində əks etdirilir.

Satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri

Satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri yuxarıda göstərilən heç bir sinfə daxil olmayan və ya satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri kimi təsnif edilməmiş qeyri-törəmə maliyyə aktivləridir. İlkin tanımadan sonra satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri

ədalətli dəyərlə ölçülür və bu zaman gəlir və xərclər investisiyanın tamınması dayanana və ya investisiyanın dəyərsizləşməsi müəyyən edilənədək digər ümumi gəlir kimi əks etdirilir. Belə halda əvvəl digər ümumi gəlirin tərkibində əks etdirilmiş məcmu gəlir və ya zərər cari ilin mənfəətinə yenidən təsnif edilir. Bununla bərabər effektiv faiz dərəcəsi metodu ilə hesablanmış faizlər cari ilin mənfəətində əks etdirilir.

Ədalətli dəyərin müəyyən edilməsi

Hər hesabat tarixində aktiv bazarda alınıb-satılan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri elan edilmiş bazar qiymətlərinə və ya dilerin müəyyən etdiyi qiymətlərə (uzunmüddətli mövqe üçün alıcının qiyməti və qısamüddətli mövqe üçün satıcının qiyməti) istinadən satışla əlaqədar xərclər çıxılmadan müəyyən edilir.

Aktiv bazarda alınıb-satılmayan bütün digər maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri müvafiq qiymətləndirmə metodlarından istifadə etməklə müəyyən edilir. Bu cür metodlara xalis cari dəyər metodları, bazarda müşahidə edilən qiymətləri olan oxşar maliyyə alətləri ilə müqayisə, opsiyonların qiymətləndirilməsi modeli və digər qiymətləndirmə modelləri daxildir.

Qarşılıqlı əvəzləşdirmə

Bank maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin tanınmış məbləğlərini qarşılıqlı əvəz etmək üçün qanuni hüquqa malik olduğu və ya hesablaşmanı netto əsasında həyata keçirmək, ya da eyni vaxtda aktivini realizasiya etmək və öhdəliyi yerinə yetirmək niyyəti olduğu halda, qarşılıqlı əvəzləşdirir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda xalis məbləğ kimi təqdim edir. Bu adətən əsas əvəzləşdirmə razılaşmalarında baş vermir və əlaqəli aktiv və öhdəliklər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ümumi məbləğdə göstərilir.

Maliyyə aktivlərinin yenidən təsnif edilməsi

Satış üçün saxlanılan aktiv kimi təsnif edilən qeyri-törəmə maliyyə aktivini yaxın zamanda satılmaq məqsədilə artıq saxlanılırsa, o aşağıdakı hallardan birində mənfəət və ya zərər vəsaitlə ədalətli dəyərlə əks etdirilmiş maliyyə aktivləri kateqoriyasından çıxarıla bilər:

- yuxarıda göstərilmiş kreditlər və debitor borcları anlayışına uyğun olan maliyyə aktivini bu halda kreditlər və debitor borcları kateqoriyasına yenidən təsnif edilə bilər ki, Bank onu yaxın gələcəkdə və ya ödəniş tarixində saxlamaq niyyətində və qabiliyyətində olsun;
- digər maliyyə aktivləri yalnız nadir hallarda satıla bilər

və ya ödəniş tarixinə qədər saxlanılan aktivlər kimi yenidən təsnif edilə bilər.

Kreditlər və debitor borcları tərifinə uyğun gələn satıla bilər aktivlər kimi təsnif edilmiş maliyyə aktivləri o halda kreditlər və debitor borcları kateqoriyasına yenidən təsnif edilə bilər ki, Bank onları yaxın gələcəkdə və ya ödəniş tarixinə qədər saxlamaq niyyətində və ya qabiliyyətində olsun.

Maliyyə aktivləri yenidən təsnif etmə tarixində ədalətli dəyərlə yenidən təsnif edilir. Mənfəət və ya zərərdə tanınmış gəlir və ya zərərləşdirilmir. Yenidən təsnif etmə tarixində maliyyə aktivinin ədalətli dəyəri, müvafiq olaraq, onun yeni dəyəri və ya amortizasiya edilmiş dəyəri olur.

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri kasada olan pul vəsaitləri, ARMB-dan alınacaq məbləğlər (məcburi ehtiyatları çıxmaqla) və ödəmə müddəti doxsan gündən artıq olmayan və müqavilə yüklülüyündən azad olan kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər daxildir.

“Repo” və əks “repo” razılaşmaları

Qiymətli kağızların satılması və geri alınması razılaşmaları (“repo” razılaşmaları) təminatlı maliyyələşdirmə əməliyyatları kimi əks etdirilir. “Repo” razılaşmaları əsasında satılmış qiymətli kağızlar maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilir. Tərəfmüqabil müqavilə şərtlərindən və ya qəbul edilmiş təcrübədən irəli gələrək həmin qiymətli kağızların satılması və ya yenidən girov qoyulması hüququna malik olduqda, “repo” razılaşmaları əsasında girov qoyulan qiymətli kağızlar kimi yenidən təsnif edilir. Müvafiq öhdəliklər kredit təşkilatlarına və ya müştərilərə ödəniləcək məbləğlərin tərkibində təqdim olunur. Geri satılma (əks “repo”) razılaşmaları əsasında alınmış qiymətli kağızlar əhəmiyyətli olanda maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ayrıca hesab və ya, şəraitdən asılı olaraq, pul vəsaitləri və ya pul vəsaitlərinin ekvivalentləri və müştərilərə verilmiş kreditlər kimi əks etdirilir. Satış qiyməti ilə geri alışı qiyməti arasında fərq faiz hesab olunur və təsiri gəlirlilik metodundan istifadə etməklə “repo” razılaşmalarının müddəti ərzində hesablanır.

Borc vəsaitləri

Buraxılmış maliyyə alətləri və ya onların komponentləri o halda öhdəlik kimi təsnif edilir ki, müqavilə razılaşmasının mahiyyəti Bankın üzərinə aşağıdakı öhdəliklərdən birinin qoyulması ilə nəticələnsin: sahibə pul vəsaitləri və ya digər maliyyə aktivini çatdırmaq və ya öhdəliyi müəyyən məbləğdə pul vəsaitinin və ya digər maliyyə aktivinin müəyyən sayda xüsusi kapital alətlərinə mübadilə etməkdən fərqli olan yolla ödəmək. Belə alətlərə Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət orqanları qarşısında öhdəliklər, kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər və müştərilər qarşısında öhdəliklər daxildir. İlkin tanımadan sonra borcları amortizasiya olunmuş dəyərlə, effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ölçülür. Gəlir və zərərlər cari ilin mənfəətində borcları silindikdə, eləcə də amortizasiyanın hesablanması prosesində əks etdirilir.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Maliyyə aktivinin və ya maliyyə aktivləri qrupunun dəyərsizləşməsi ehtimalına dair obyektiv sübutların olub-olmamasını müəyyən etmək üçün Bank hər hesabat tarixində qiymətləndirmə aparır. Maliyyə aktivini və ya maliyyə aktivləri qrupu yalnız və yalnız aktiv ilk dəfə əks etdirildikdən sonra baş vermiş bir və ya bir neçə hadisə nəticəsində dəyərsizləşmənin obyektiv sübutu olanda (baş vermiş “zərər hadisəsi”) və ya bu zərər hadisəsi (və ya hadisələri) maliyyə aktivini və ya maliyyə aktivləri qrupundan gözlənilən və etibarlı şəkildə qiymətləndirilə bilər pul vəsaitləri hərəkətlərinə təsir göstərəndə dəyərsizləşmiş hesab edilir. Dəyərsizləşmənin sübutlarına borcalanın və ya borcalanlar qrupunun mühüm maliyyə çətinlikləri ilə rastlaşması, faizlərin və ya əsas məbləğin ödənilməsi öhdəliklərini pozması, yüksək müflisləşmə və ya digər maliyyə yenidənqurması ehtimalı ilə qarşılaşmasına dair sübutlar, habelə müşahidə edilən bazar məlumatları əsasında qiymətləndirilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətində ölçülə bilər azalmaya (məsələn, üçün vaxtı keçmiş ödənişlərin səviyyələrində dəyişikliklərə və ya aktivlər üzrə zərərlərlə uzlaşan iqtisadi şəraitlərə) dair sübutlar daxildir.

Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər və müştərilərə verilmiş kreditlər

Amortizasiya olunmuş dəyərlə uçota alınan kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlərlə və müştərilərə verilmiş kreditlərlə bağlı Bank əvvəlcə fərdi olaraq mühüm maliyyə aktivləri üçün fərdi və fərdi olaraq mühüm olmayan maliyyə aktivləri üçün məcmu şəkildə dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutların olub-olmamasını qiymətləndirir.

Bank mühüm olub-olmamasından asılı olmayaraq fərdi şəkildə qiymətləndirilmiş maliyyə aktivini üçün dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutun olmaması qərarına gələrsə, həmin aktivini analoji kredit riski xüsusiyyətlərinə malik olan maliyyə aktivləri qrupuna daxil edir və onların dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilməsini məcmu şəkildə aparır. Dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilməsi fərdi şəkildə aparılmış və dəyərsizləşmə zərərləri əks etdirilmiş aktivlər dəyərsizləşmə baxımından məcmu şəkildə qiymətləndirməyə daxil edilmir.

Dəyərsizləşmə zərərlərinin çəkilməsinin obyektiv sübutu olarsa, zərərin məbləği aktivlərin balans dəyəri ilə qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyəri (hələ çəkilməmiş gələcəkdə gözlənilən kredit zərərləri nəzərə alınmadan) arasında fərq kimi ölçülür. Aktivin balans dəyəri ehtiyat hesabının istifadə edilməsi hesabına azalır və zərərin məbləği cari ilin mənfəətində əks etdirilir. Faiz gəlirləri azaldılmış balans dəyəri üzrə, aktiv üzrə ilkin effektiv faiz dərəcəsi əsasında hesablanmağa davam edir. Kreditlər və müvafiq ehtiyat kreditin qaytarılmasının realistik perspektivləri olmayanda və bütün təminat reallaşdırıldıqda və ya Bankın mülkiyyətinə keçdikdə silinir. Əgər növbəti ildə qiymətləndirilmiş dəyərsizləşmə zərərinin məbləği dəyərsizləşmə tanındıqdan sonra baş vermiş hadisə nəticəsində artıq və ya azalırsa, əvvəl tanınmış dəyərsizləşmə zərəri ehtiyat hesabında düzəliş aparılaraq əks etdirilir. Gələcək silinmə sonradan bərpa edilirsə, bərpa məbləği cari ilin mənfəətində əks etdirilir.

Qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyəri maliyyə aktivinin ilkin effektiv faiz dərəcəsi ilə diskont edilir. Kredit dəyişən faiz dərəcəsi ilə verilmişdirsə, dəyərsizləşmə zərərinin ölçülməsi üçün diskontun dərəcəsi, cari effektiv faiz dərəcəsi olacaqdır. Girov qoyulmuş maliyyə aktivləri üzrə qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərinin hesablanması, girov aktivinin

özgəninkiləşdirilməsinin mümkün olub-olmamasından asılı olmayaraq, girovun alınması və satılması ilə bağlı məsrəfləri çıxmaqla girov aktivinin özgəninkiləşdirilməsindən irəli gələn pul vəsaitləri hərəkətlərini əks etdirir.

Dəyərsizləşmənin məcmu şəkildə qiymətləndirilməsi məqsədilə maliyyə aktivləri Bankın daxili kredit reytingləri sistemi əsasında qruplara bölünür və bu zaman aktivin növü, iqtisadi sektoru, coğrafi mövqeyi, girovun növü, ödəniş vaxtının keçib-keçməməsi və digər müvafiq amillər kimi kredit riskinin xüsusiyyətləri nəzərə alınır.

Məcmu şəkildə dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilmiş maliyyə aktivləri qrupu üzrə pul vəsaitlərinin gələcək hərəkətləri bu qrupa daxil olan aktivlərin kredit riski xüsusiyyətləri ilə analoji xüsusiyyətlərə malik olan aktivlər üzrə zərərlərlə bağlı tarixi məlumat əsasında müəyyən edilir. Zərərlərlə bağlı tarixi məlumatda həmin məlumatın aid olduğu illərdə təsir göstərməmiş cari şəraitlərin təsirini əks etdirmək və keçmiş müddətin hazırda mövcud olmayan şəraitlərinin təsirini istisna etmək məqsədilə müşahidə edilən cari bazar məlumatı əsasında düzəlişlər edilir. Gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərində dəyişikliklərin qiymətləndirmələri hər il üçün müşahidə edilən bazarda müvafiq məlumatlardakı dəyişiklikləri (məsələn, işsizlik səviyyəsi, daşınmaz əmlakın qiymətləri, əmtəə qiymətləri, ödəniş statusunda dəyişikliklər və ya qrupun çəkdiyi zərərləri və ya onların həcmi əks etdirən digər amilləri) əks etdirir. Gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin qiymətləndirilməsi üçün istifadə edilmiş metod və fərziyyələr müntəzəm qaydada yenidən baxılır ki, qiymətləndirilmiş zərərlərlə faktiki nəticələr arasındakı fərqlər azaldılsın.

Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan maliyyə investisiyaları

Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan alətlər üçün Bank dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutun olub-olmamasını qiymətləndirir. Dəyərsizləşmə zərərinin çəkilməsinə dair obyektiv sübut mövcud olanda, zərərin məbləği aktivin balans dəyəri ilə proqnozlaşdırılan gələcək pul hərəkətlərinin cari dəyəri arasındakı fərqlə ölçülür. Aktivin balans dəyəri azaldılır və zərərin məbləği cari ilin mənfəətində əks etdirilir.

Əgər sonrakı ildə proqnozlaşdırılan dəyərsizləşmə zərərinin məbləği dəyərsizləşmə tanındıqdan sonra baş vermiş hadisə nəticəsində azalırsa, əvvəl tutulmuş

məbləğlər ümumi gəlir haqqında hesabatə aid ediləməlidir.

Satış üçün mövcud olan maliyyə investisiyaları

Satış üçün mövcud olan maliyyə investisiyaları üçün Bank hər hesabat tarixində investisiya və ya investisiyalar qrupunda dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutun olub-olmamasını qiymətləndirir.

Satış üçün mövcud olan maliyyə investisiyaları kimi təsnif edilən kapital investisiyaları ilə bağlı obyektiv dəyərsizləşmə sübutlarına investisiyanın ədalətli dəyərinin ilkin dəyərindən əhəmiyyətli və ya sürəklilə şəkildə aşağı düşməsi daxildir. Dəyərsizləşmə sübutları mövcud olanda məcmu zərər – əvvəl cari ilin mənfəətində əks etdirilmiş investisiya üzrə dəyərsizləşmə zərərinin çıxmaqla alışı dəyəri ilə cari ədalətli dəyər arasındakı fərq kimi ölçülür – digər ümumi gəlirin tərkibindən çıxılır və cari ilin mənfəətində əks etdirilir. Kapital investisiyaları üzrə dəyərsizləşmə zərərləri cari ilin mənfəəti vasitəsilə bərpa edilmir, onların dəyərsizləşmədən sonra ədalətli dəyərinin artması digər ümumi gəlirin tərkibində əks etdirilir.

Borc alətləri satış üçün mövcud olan alətlər kimi təsnif ediləndə dəyərsizləşmə amortizasiya hesablanmış dəyərlə uqota alınan maliyyə aktivləri ilə eyni prinsiplərlə qiymətləndirilir. Gələcək faiz gəliri azaldılmış balans dəyərinə əsaslanır və dəyərsizləşmə zərərinin ölçülməsi məqsədilə gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin diskont edilməsi üçün istifadə edilən faiz dərəcəsi ilə hesablanır.

Faiz gəliri cari ilin mənfəətində əks etdirilir. Əgər növbəti ildə borc alətinin ədalətli dəyəri artırsa və bu artma obyektiv olaraq dəyərsizləşmə zərərləri cari ilin mənfəətində və zərərinə əks etdirildikdən sonra baş vermiş hadisə ilə bağlıdırsa, dəyərsizləşmə zərəri cari ilin mənfəətində bərpa edilir.

Kreditlərin restrukturizasiyası

İmkan dairəsində Bank girova yiyələnmək əvəzinə kredit şərtlərini dəyişdirməyə çalışır. Buna müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş ödəniş müddətlərinin uzadılması və yeni kredit şərtlərinin razılaşdırılması daxildir. Yeni şərtlər müəyyən edildiyi təqdirdə, kreditin vaxtı keçmiş hesab olunmur. Bütün meyarların qarşılanması və gələcək ödənişlərin mümkünlüyündən əmin olmaq məqsədilə Bankın rəhbərliyi restrukturizasiya edilmiş kreditləri daim nəzərdən keçirir. Belə kreditlər fərdi və ya məcmu qaydada dəyərsizləşməyə məruz qalmaqla

davam edir və onların ödənilən dəyəri kredit üzrə ilkin effektiv faiz dərəcəsinə istifadə etməklə hesablanır.

Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin uçotdan çıxarılması

Maliyyə aktivləri

Maliyyə aktivləri (və ya müvafiq hallarda maliyyə aktivlərinin bir hissəsi və ya analoji maliyyə aktivləri qrupunun bir hissəsi) aşağıdakı hallarda balansda əks etdirilmir: • aktivdən pul vəsaitlərini almaq hüquqlarının vaxtı başa çatmışdır; • Bank özünün aktivdən pul vəsaitlərini almaq hüquqlarını üçüncü tərəfə keçirmiş və ya aktivdən pul vəsaitlərini almaq hüququnu saxlayaraq, onları “tranzit” razılaşması əsasında tam məbləğdə və çox yubanmadan ödəmək öhdəliyini götürmüşdür; və • Bank: (a) aktiv üzrə, demək olar ki, bütün risk və səmərələr ötürmüş; (b) aktiv üzrə, demək olar ki, bütün risk və səmərələr ötürməmiş və onları özündə saxlamaqla, yalnız aktiv üzrə nəzarəti ötürmüşdür.

Bank aktivdən pul vəsaitləri hərəkətini almaq hüququnu ötürmüş və aktiv üzrə, demək olar ki, bütün risk və səmərələri nə ötürməmiş, nə də onları özündə saxlamamışdırsa, aktiv, Bankın həmin aktivdə davam edən iştirakı müqabilində əks etdirilir. Ötürülmüş aktiv üzrə zəmanət formasında aktivdə iştirakın davam etməsi aktivin ilkin balans dəyəri ilə Bankdan tələb oluna biləcək maksimal ödəniş məbləğindən az olmaqla ölçülür.

Aktivdə iştirak, ötürülmüş aktiv üzrə yazılı və/və ya satın alınmış opsiya (o cümlədən netto əsasla ödənilən opsiya və ya analoji alət) formasında davam edirsə, Bankın davam edən iştirakının həcmi ötürülən aktivin Bank tərəfindən geri alınacaq dəyərinə bərabərdir. Lakin ədalətli dəyərlə qiymətləndirilən aktiv üzrə yazılı put-opsionu (o cümlədən netto əsasla ödənilən opsiya və ya analoji alət) istisna təşkil edir və bu halda Bankın davam edən iştirakının həcmi, ötürülən aktivin ədalətli dəyəri və opsiyanın icra qiymətindən az olmaqla ölçülür.

Maliyyə öhdəlikləri

Maliyyə öhdəliyi müvafiq öhdəlik icra edildikdə, ləğv edildikdə və ya vaxtı başa çatdıqda uçotdan çıxılır.

Mövcud olan bir maliyyə öhdəliyi eyni kredit qruplarında tam fərqli şərtlərlə digəri ilə əvəz edildikdə və ya mövcud öhdəliyin şərtlərinə əhəmiyyətli düzəlişlər edildikdə, belə əvəz etmə və ya düzəliş ilkin öhdəliyin tanınmasının dayandırılmasını və yeni öhdəliyin tanınmasını tələb edir və müvafiq balans dəyərlərindəki fərqlər cari ilin mənfəətində əks etdirilir.

Maliyyə zəmanətləri

Adi fəaliyyətində Bank akkreditivlər və zəmanətlərdən ibarət olan maliyyə zəmanətləri verir. Maliyyə zəmanətləri maliyyə hesabatlarında ilk öncə ədalətli dəyərlə “Digər öhdəliklər” maddəsində alınmış komissiya haqqı məbləğində əks etdirilir. İlkin əks etdirmədən sonra Bankın hər bir zəmanət üzrə öhdəliyi aşağıdakı məbləğlərdən yuxarı olmaqla ölçülür: amortizasiya hesablanmış komissiya haqqı və zəmanətdən irəli gələn maliyyə öhdəliyinin ödənilməsi üçün tələb olunan məsrəflərin ən yaxşı qiyməti.

Maliyyə zəmanətləri ilə bağlı öhdəliyin artması cari ilin mənfəətində nəzərə alınır. Alınmış komissiya haqqı cari ilin mənfəətində zəmanətin müddəti üzrə bərabər hissələrə bölünməklə əks etdirilir.

Vergilər

Cari mənfəət vergisi xərçi Azərbaycan Respublikasının qanunları əsasında hesablanır.

Təxirə salınmış vergi aktivləri öhdəlik metodundan istifadə etməklə müvəqqəti fərqlər üzrə hesablanır. Təxirə salınmış mənfəət şirkətlərin birləşməsi olmayan əməliyyat zamanı qudvilin və ya aktiv və ya öhdəliyin ilkin tanınmasından irəli gəlməyəndə və əməliyyat zamanı nə uçot mənfəətinə, nə də vergiyə cəlb edilən mənfəətə və ya zərəre təsir göstərmədiyi hallarda, təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivlərinin və öhdəliklərinin vergi bazası və onların maliyyə hesabatları məqsədləri üçün balans dəyərləri arasında bütün müvəqqəti fərqlər üzrə müəyyən edilir.

Təxirə salınmış vergi aktivləri yalnız bu dərəcədə müəyyən edilir ki, çıxılan müvəqqəti fərqlərin istifadə edilə bilməsi üçün vergiyə cəlb edilən mənfəətin mövcud olması ehtimalı olsun. Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və öhdəlikləri, hesabat tarixinə qüvvədə olan və ya əsas etibarilə qüvvədə olan vergi dərəcələri və vergi qanunları əsasında aktivlərin satıldığı

və ya öhdəliklərin yerinə yetirildiyi müddətdə tətbiq edilən vergi dərəcələri ilə ölçülür.

Bundan əlavə, Azərbaycanda Bankın fəaliyyəti ilə bağlı müxtəlif əməliyyat vergiləri tətbiq edilir. Bu vergilər ümumi və inzibati xərclərin tərkibinə daxil edilir.

Əmlak və avadanlıqlar

Əmlak və avadanlıqlar, gündəlik xidmət xərcləri istisna olmaqla, yığılmış köhnəlməni və hər hansı tanınmış dəyərsizləşmə zərərinə çıxmaqla ilkin dəyəri ilə tanınır. Tanıma meyarına uyğun gələndə, əmlak və avadanlıqların bir hissəsinin əvəz etdirilməsi xərcləri yaranan zaman həmin dəyərə daxil edilir.

Əmlak və avadanlığın balans dəyəri dəyərsizləşmə baxımından balans dəyərinin qaytarılmayacağına göstərən hadisələr baş verəndə və ya şəraitlər dəyişəndə yenidən qiymətləndirilir.

Aktiv istifadə edilmək üçün hazır olduğu andan bu aktiv üzrə köhnəlmə hesablanmağa başlayır. Köhnəlmə aktivlərin balans dəyərlərini aşağıda göstərilən proqnozlaşdırılan istifadə müddətləri üzrə bərabər hissələrə bölməklə hesablanır:

	İllər
Binalar	20
Mebel və avadanlıq	4
Kompüterlər və digər avadanlıq	4
Nəqliyyat vasitələri	4
Digər əsas vəsaitlər	5
İcarəyə alınmış aktivlərin əsaslı təmiri	15

Aktivlərin qalıq dəyərləri, istifadə müddətləri və metodlar yenidən baxılaraq, hər maliyyə ilinin sonunda lazım olduqca yeniləşdirilir.

İcarəyə alınmış aktivlərin əsaslı təmiri icarəyə götürülmüş aktivlərin istifadə müddəti üzrə köhnəlməyə silinir.

Təmir və rekonstruksiya xərcləri çəkildikcə xərclərə aid edilir və kapitallaşdırılmalı olduğu hallar istisna olmaqla, ümumi və inzibati xərclərə daxil edilir.

Qeyri-maddi aktivlər

Qeyri-maddi aktivlər lisenziyalardan və kompüter proqramlarından ibarətdir.

Ayrıca alınmış qeyri-maddi aktivlər ilk olaraq ilkin dəyəri ilə tanınır. Şirkətlərin birləşməsi çərçivəsində alınmış qeyri-maddi aktivlərin ilkin dəyəri alış tarixində ədalətli dəyərə bərabərdir. İlk tanımadan sonra qeyri-maddi aktivlər yığılmış amortizasiyanı və yığılmış dəyərsizləşmə zərərlərini çıxmaqla ilkin dəyəri ilə əks etdirilir. Qeyri-maddi aktivlərin istifadə müddətləri məhdud müddətlər kimi müəyyən edilmişdir. Məhdud istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlərə 10 illik istifadə müddəti üzrə amortizasiya hesablanır və həmin qeyri-maddi aktivlər üzrə mümkün dəyərsizləşmə əlamətləri mövcud olanda dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirmə aparılır.

Ehtiyatlar

Bank ehtiyatları keçmiş hadisənin nəticəsi olan cari (hüquqi və ya konstruktiv) öhdəliyə sahib olduqda, öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün iqtisadi səmərələri təcəssüm etdirən resursların xaric olmasının tələb olunacağını ehtimal etdikdə və öhdəliyin məbləğini etibarlı qiymətləndirə biləndə tanınır.

Pensiya təminatı və işçilərə digər ödənişlər üzrə öhdəliklər

Bank işə götürənin cari ödəmələrinin işçilərə ümumi əmək haqqı ödənişlərinin müəyyən faizi kimi hesablanmasını nəzərdə tutan Azərbaycan Respublikasının dövlət pensiya təminatı sistemindən əlavə hər hansı fərdi pensiya təminatı sistemində malik deyildir. Bu xərclər müvafiq əmək haqqının aid olduğu hesabat dövründə əks etdirilir. Bundan əlavə, Bank əmək fəaliyyəti başa çatdıqdan sonra işçilərə ödənişlər aparmalı deyildir.

Səhmdar kapitalı

Səhmdar kapitalı

Adi səhmlər səhmdar kapitalı kimi təsnif edilir. Şirkətlərin birləşməsi istisna olmaqla, yeni səhmlərin buraxılması ilə birbaşa bağlı olaraq üçüncü tərəflərə ödənişlərə çəkilən xərclər kapitalın tərkibində həmin emissiya nəticəsində əldə edilmiş məbləğin azalması kimi əks etdirilir. Əldə edilmiş vəsaitlərin ədalətli dəyərinin buraxılmış səhmlərin nominal dəyərindən artıq məbləği əlavə kapital kimi əks etdirilir.

Dividendlər

Dividendlər, yalnız hesabat tarixindən gec olmayaraq elan edildiyi halda, öhdəlik kimi əks etdirilir və hesabat tarixinə kapitalın məbləğindən çıxılır. Dividendlər haqqında məlumat hesabat tarixindən əvvəl və eləcə də hesabat tarixindən sonra, lakin maliyyə hesabatları təsdiq edildikdən əvvəl təklif və ya elan edildikdə açıqlanır.

Şərti aktivlər və öhdəliklər

Şərti öhdəliklər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onların ödənilməsi üçün ehtiyatların xərclənməsi ehtimalı az olanda, maliyyə hesabatlarında açıqlanır. Şərti aktivlər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onlarla bağlı iqtisadi faydalara daxil olması ehtimal edildikdə maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

Gəlir və xərclərin tanınması

Gəlir Bank tərəfindən iqtisadi səmərənin əldə edilməsi ehtimal edildikdə və xərclər etibarlı şəkildə ölçülə biləndə tanınır. Xərclər çəkildikcə tanınır. Gəlirin və ya xərcin tanınması üçün aşağıdakı xüsusi tanıma meyarları da qarşılanmalıdır.

Faiz və analoji gəlir və xərclər

Ticarət aktivləri və ya satış üçün mövcud olan aktivlər kimi təsnif edilmiş faiz hesablanan qiymətli kağızlar və amortizasiya olunmuş dəyəri ilə qiymətləndirilən bütün maliyyə alətləri üzrə faiz gəlirləri və ya xərcləri effektiv faiz dərəcəsi ilə tanınır. Həmin dərəcə qiymətləndirilən gələcək pul vəsaitləri ödənişlərini və ya daxilolmaları maliyyə alətinin ehtimal edilən istifadə müddəti və ya daha qısa müddət ərzində maliyyə aktivinin və ya öhdəliyinin xalis balans dəyərində dəyişikliklərə diskontlaşdırılır. Hesablama zamanı maliyyə aləti

üzrə bütün müqavilə şərtləri (misal üçün əvvəlcədən ödəmə imkanı), eləcə də alətlə bilavasitə bağlı olan və effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün haqlar və əlavə xərclər nəzərə alınır, lakin gələcək kredit zərərləri nəzərə alınmır. Bank maliyyə aktivləri və ya öhdəlikləri üzrə ödəniş və daxilolmalara dair qiymətləndirmələrinə yenidən baxdıqda, həmin aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində düzəlişlər edir. Düzəliş edilmiş balans dəyəri ilkin effektiv faiz dərəcəsi əsasında hesablanır və balans dəyərində dəyişiklik faiz gəliri və ya xərci kimi tanınır. Maliyyə aktivinin və ya analoji maliyyə aktivləri qrupunun qeydə alınmış dəyəri dəyərsizləşmə zərərinə görə azalarsa, faiz gəliri, yeni balans dəyərində ilkin effektiv faiz dərəcəsinə tətbiq etməklə əks etdirilir.

Haqq və komissiya gəliri və xərci

Bank haqq və komissiya gəlirini müştərilərə göstərdiyi xidmətlərdən əldə edir. Haqq və komissiya gəlirinə xidmətlər göstərildikcə gəlir kimi tanınan nağd valyuta ilə əməliyyatlar, pul çıxarma haqları və müştəri hesablarının xidmətləri üzrə haqlar daxildir. Haqq və komissiya xərclərinə xarici menecerlərə, brokerlərə ödənilən xidmət haqları və depozitari xərcləri aiddir.

Xarici valyutaların çevrilməsi

Maliyyə hesabatları Bankın funksional və təqdimat valyutası olan AZN ilə təqdim edilir. Xarici valyutalarla aparılan əməliyyatlar ilk öncə əməliyyat tarixində qüvvədə olan valyuta məzənnəsi ilə funksional valyutaya çevrilir. Xarici valyuta ilə olan monetar aktivlər və öhdəliklər hesabat tarixinə məzənnədən istifadə etməklə funksional valyutaya çevrilir. Xarici valyutalarla olan əməliyyatların çevrilməsindən yaranan bütün fərqlər cari ilin mənfəətində “Xarici valyutalarla əməliyyatlar üzrə xalis gəlir – Məzənnə fərqi” maddəsi üzrə tanınır. Xarici valyuta ilə olan və ilkin dəyəri ilə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr əməliyyat tarixinə mövcud olan məzənnəyə görə çevrilir. Xarici valyuta ilə olan və ədalətli dəyərlə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr ədalətli dəyərin təyin edildiyi tarixdə mövcud olan məzənnəyə görə çevrilir.

Xarici valyuta ilə əməliyyatın müqavilə məzənnəsi ilə ARMB-nin həmin əməliyyat tarixinə rəsmi məzənnəsi arasında fərqlər xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xərcləri çıxmaqla gəlirlərə daxil edilir.

Bank bu maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün 31 dekabr 2010-cu və 2009-cu il tarixlərinə olan

aşağıdakı xarici valyuta məzənnələrindən istifadə etmişdir:

	31 dekabr 2010-cu il	31 dekabr 2009-cu il
1 ABŞ dolları	AZN 0.7979	AZN 0.8031
1 Avro	AZN 1.0560	AZN 1.1499
1 Rusiya rublu	AZN 0.0263	AZN 0.0266
1 funt sterlinq	AZN 1.2377	AZN 1.2759

Mühasibat uçotu prinsiplərində gələcək dəyişikliklər

Qəbul edilmiş, lakin hələ qüvvəyə minməmiş standart və şərhlər

24 sayılı MUBS “Əlaqəli tərəf haqqında açıqlamalar” (Düzəliş)

2009-cu ilin noyabr ayında buraxılmış düzəliş edilmiş 24 sayılı MUBS dövlətə aid müəssisələr haqqında açıqlamaların sadələşdirir və əlaqəli tərəf anlayışını aydınlaşdırır. Əvvəllər, dövlət tərəfindən nəzarət edilən və ya əhəmiyyətli təsir göstərilən müəssisə həmin dövlətin nəzarət etdiyi və ya əhəmiyyətli təsir göstərdiyi digər müəssisələrlə bütün əməliyyatlar haqqında məlumat verməli idi. Düzəliş edilmiş standart belə əməliyyatlar haqqında açıqlamanın yalnız həmin əməliyyatlar ayrı-ayrılıqda və ya birlikdə mühüm olanda verilməsini tələb edir. Düzəliş edilmiş 24 sayılı MUBS 1 yanvar 2011-ci il tarixində və ya bundan sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilir və onun daha erkən tətbiq edilməsinə icazə verilir. Bank gözləyir ki, düzəliş edilmiş bu standart Bankın maliyyə hesabatlarına təsir göstərməyəcəkdir.

32 sayılı MUBS “Maliyyə alətləri: Təqdimat”:

Hüquqların emissiyasının təsnif edilməsi
2009-cu ilin oktyabr ayında MUBSK 32 sayılı MUBS-a düzəliş buraxılmışdır. Müəssisələr bu düzəlişi 1 fevral 2010-cu il tarixində və sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edəcəkdir. Daha erkən tətbiqə də yol verilir. Bu düzəliş 32 sayılı MUBS-da maliyyə öhdəliyinin tərifini dəyişərək, hüquqların emissiyasının və müəyyən opsiyon və varrantların kapital alətləri kimi təsnif edilməsini nəzərdə tutur. Bu qayda hüquqlar proporsional şəkil-

də müəssisənin eyni sinifdən olan qeyri-törəmə kapital alətlərinin bütün mövcud mülkiyyətçilərinə müəssisənin müəyyən sayda kapital alətlərinin hər hansı valyutada müəyyən edilmiş məbləğə alınması məqsədilə verildə tətbiq edilir. Bank gözləyir ki, bu düzəliş Bankın maliyyə hesabatlarına təsir göstərməyəcəkdir.

9 sayılı MHBS “Maliyyə alətləri”

2009-cu ilin noyabr ayında MUBSK 9 sayılı “Maliyyə alətləri” MHBS-ın birinci fazasını buraxmışdır. Bu standart tədricən 39 sayılı “Maliyyə hesabatları: Tanınması və ölçülməsi” MUBS-u əvəz edəcəkdir. 9 sayılı MHBS 1 yanvar 2013-cü il tarixində və sonra başlayan maliyyə illərinə tətbiq ediləcəkdir. Müəssisələr birinci fazanı 31 dekabr 2009-cu il tarixində və ya bu tarixdən sonra başa çatdıran hesabat dövrləri üçün tətbiq edə bilər. 9 sayılı MHBS-ın birinci fazası maliyyə aktivlərinin təsnif edilməsi və ölçülməsi üçün yeni tələbləri irəli sürür. Xüsusilə, sonrakı ölçülmələr üçün bütün maliyyə aktivləri amortizasiya edilmiş dəyərlə və ya ədalətli dəyərlə mənfəət və ya zərər vasitəsi ilə təsnif edilməli, satış üçün saxlanılmayan kapital alətlərinin isə digər ümumi gəlir vasitəsi ilə ədalətli dəyərlə ölçülə bilməsi ləğv olunmaz opsiyonla təmin edilməlidir. Bank hazırda yeni Standartın qəbul edilməsinin təsirini qiymətləndirir və ilk tətbiq tarixini müəyyən edir.

14 sayılı BMHŞK şərhli Düzəliş – Minimal maliyyələşdirmə tələbinin əvvəlcədən ödəmələri
2007-ci ilin iyul ayında müəyyən edilmiş faydalı aktiv üzrləmi, minimal maliyyələşdirmə tələbləri və onların qarşılıqlı əlaqəsi Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlarının Şərhləri Komitəsi tərəfindən işlənilib hazırlanmış və Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası tərəfindən buraxılmışdır. 14 sayılı BMHŞK şərhli və ona əlavə edilmə sənədlərə minimal maliyyələşdirmə tələbi üçün əvvəlcədən ödəmə əlavə edilmişdir (2009-cu ilin noyabr ayında buraxılmışdır). Bu düzəlişlər 1 yanvar 2011-ci ildən qüvvəyə minir. 14 sayılı BMHŞK şərhinin Bankın maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərməsi gözlənilir.

19 sayılı BMHŞK şərhli “Maliyyə öhdəliklərinin kapital alətləri ilə ödənilməsi”

19 sayılı BMHŞK şərhli 2009-cu ilin noyabr ayında buraxılmışdır və 1 iyul 2010-cu ildə və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir. Bu

şərh maliyyə öhdəliyinin şərtləri dəyişəndə və maliyyə öhdəliyini tam və ya qismən ödəmək üçün kreditora kapital alətinin buraxılması ilə nəticələndə uçot qaydasını aydınlaşdırır. 19 sayılı BMHŞK şərhli Bankın maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərməsi gözlənilir.

MHBS-lara təkmilləşdirmələr

2010-cu ilin may ayında MUBSK standartlara, ilk öncə uyğunsuzluqları aradan götürmək və mətni aydınlaşdırmaq məqsədilə üçüncü düzəlişlər toplusunu buraxmışdır. Düzəlişlərin böyük hissəsi 1 yanvar 2011-ci il tarixində və ya bundan sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilir. Hər bir standart üçün ayrıca keçid şərtləri nəzərdə tutulur. 2010-cu ilin may ayının “MHBS-na təkmilləşdirmələr”inə daxil olan düzəlişlər Bankın mühasibat uçotu prinsiplərinə, maliyyə vəziyyətinə və ya əməliyyat nəticələrinə aşağıda təsvir olunan formada təsir göstərəcəkdir.

- 3 sayılı MHBS “Müəssisələrin birləşməsi”: ölçmə seçiminin əhatə dairəsini məhdudlaşdıraraq müəyyən edir ki, yalnızlağv etmə halında sahibləri müəssisənin xalis aktivlərində proporsional payla təmin edən mülkiyyət paylarını təqdim edən nəzarət olunmayan paylarla bağlı komponentləri ya ədalətli dəyərlə, ya da alınan müəssisənin müəyyən edilə bilən xalis aktivlərində mülkiyyət alətlərinin cari proporsional payı kimi ölçülməlidir. Düzəliş Bankın yenidən baxılmış 3 sayılı MHBS-ı tətbiq etdiyi tarixdən tətbiq edilməli olduğu üçün, həmin düzəliş qəbul edilənə qədər 3 sayılı MHBS-ın təsirini nəzərə almaq məqsədilə yenidən hesablamaların aparılması tələb oluna bilər. Bank gözləyir ki, 3 sayılı MHBS-na digər düzəlişlər Bankın maliyyə hesabatlarına təsir göstərməyəcəkdir.
- 7 sayılı MHBS “Maliyyə alətləri: Məlumatın açıqlanması”; kəmiyyət və kredit riski açıqlamalarına düzəlişlər təqdim edir. Əlavə tələblərin cüzi təsirə malik olması gözlənilir, çünki, gözlənilirdiyi kimi, məlumat asanlıqla əldə edilə biləcəkdir.
- 34 sayılı MUBS “Aralıq Maliyyə Hesabatları”: maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri və təsnifatına təsir göstərən vəziyyətlər, maliyyə alətlərinin ədalətli dəyər iyerarxiyalan arasında köçürülməsinə dair tələblər, maliyyə aktivlərinin təsnifatında dəyişikliklər və potensial öhdəliklərdə və aktivlərdə dəyişikliklər haqqında məlumatları açıqlayır. Bankın aralıq maliyyə hesabatlarına tələb olunan əlavə açıqlamalar daxil ediləcəkdir.

- 1 sayılı MHBS, 1 sayılı MUBS, 27 sayılı MUBS və 13 sayılı BMHŞK şərhinə düzəlişlər Bankın mühasibat uçotu prinsiplərinə, maliyyə vəziyyətinə və ya əməliyyatlarının nəticələrinə təsir göstərməyəcəkdir.

1 sayılı MUBS – Struktur düzəlişi

Bu redaksiya 2008-ci ilin noyabr ayında buraxılmışdır və 1 iyul 2009-cu ildən qüvvəyə minir. Ona 31 dekabr 2009-cu il tarixinədək buraxılmış və 1 yanvar 2010-cu ilədək qüvvəyə minməli olan MHBS-larda edilmiş düzəlişlər daxildir.

- 1 sayılı MHBS-na və ona əlavə edilən sənədlərə aşağıdakılar vasitəsilə düzəlişlər edilmişdir:
- 9 sayılı MHBS “Maliyyə alətləri” (2009-cu ilin noyabr ayında buraxılmışdır) (1 yanvar 2013-cü ildən qüvvəyə minir)
- 19 sayılı BMHŞK şərhli “Maliyyə öhdəliklərinin kapital alətləri ilə ödənilməsi” (2009-cu ilin noyabr ayında buraxılmışdır) (1 iyul 2010-cu ildən qüvvəyə minir)

Qeyd 4 Mühüm mühasibat uçotu mühakimələri və proqnozları

Bankın rəhbərliyi tərəfindən uçot qaydalarının tətbiq edilməsi zamanı maliyyə hesabatlarında əks etdirilmiş məbləğlərə təsir göstərmiş aşağıdakı mühakimələr çıxarılmış və proqnozlar verilmişdir:

Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmiş maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin ədalətli dəyərləri fəal bazardan əldə edilə bilməyəndə, onlar riyazi modellərin işlədilməsini daxil edən müxtəlif qiymətləndirmə mexanizmlərindən istifadə etməklə müəyyən edilir. Bu modellər üçün ilkin verilənlər mümkün olanda müşahidə edilə bilən bazardan götürülür, mümkün olmayanda isə ədalətli dəyərlərin müəyyən edilməsi üçün müəyyən dərəcədə mühakimələrin istifadə edilməsi tələb olunur.

Vergilər

Azərbaycanın qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez edilən dəyişikliklərə məruzdur. Cari ilin mənfəəti kapitallaşdınlarsa, maliyyə təşkilatlarının 1 yanvar 2009-cu ildən etibarən (3 ardıcıl ildə) mənfəət vergisinin ödənilməsindən azad edilməsinə yol verən və Bankın əməliyyat və əqdlərinə tətbiq edilən yeni qanun da daxil olmaqla, həmin qanunvericiliyin və dəyişikliklərin rəhbərlik tərəfindən şərh müvafiq orqanlar tərəfindən qəbul edilməyə bilər. Nəticədə, əlavə iri vergi, cərimə və faiz hesabına bilər. Vergi yoxlamaları yoxlama ili də daxil olmaqla üç təqvim ili üzrə apanla bilər. Rəhbərlik hesab edir ki, 31 dekabr 2010-cu il tarixinə müvafiq qanunvericiliyin rəhbərlik tərəfindən tətbiq edilən şərh münasibdir və Bankın vergi mövqeyi qəbul ediləcəkdir.

Kreditin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat

Bank müntəzəm qaydada kreditlərinin və debitor borclarının dəyərsizləşmə baxımından təhlilini aparır. Bank borcalan maliyyə çətinlikləri ilə qarşılaşdığı və analoji borcalanlar haqqında kifayət qədər faktiki məlumatlar olmadığı hallarda dəyərsizləşmə zərərlərinin qiymətləndirilməsində təcrübəyə əsaslanan mühakimələrdən istifadə edir. Eynilə, Bank qrupa daxil

olan borcalanların öhdəlikləri ödəmək statusunda mənfə dəyişikliklərə və ya qrupun daxilində aktivlər üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi ilə əlaqəli olan dövlət və ya yerli iqtisadi şəraitlərin dəyişməsinə işarə edən müşahidə edilən məlumatlar əsasında gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərində dəyişiklikləri qiymətləndirir. Rəhbərlik kreditlər və debitor borcları qrupu üzrə analoji kredit riski və obyektiv dəyərsizləşmə sübutları olan aktivlərlə bağlı zərərlərin strukturu haqqında tarixi məlumatlar əsasında qiymətləndirmələrdən istifadə edir. Bank cari şəraitləri əks etdirmək məqsədilə kreditlər və ya debitor borcları qrupu üçün müşahidə edilən məlumatlarda düzəliş aparmaq üçün təcrübəyə əsaslanan mühakimələrdən istifadə edir.

Qeyd 5 Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

(000AZN)	31 dekabr 2010-cu il	31 dekabr 2009-cu il
Kassada olan pul vəsaitləri	5,611	6,132
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında cari hesablar	78,458	17,659
Digər kredit təşkilatlarında cari hesablar	19,348	1,475
Müddətli depozitlər	29,475	25,190
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	132,892	50,456

Digər kredit təşkilatlarında cari hesablara rezident və qeyri-rezident banklarda, müvafiq olaraq, 18,719 min AZN (2009-cu il: 921 min AZN) və 629 min AZN (2009-cu il: 554 min AZN) məbləğində faiz hesablanmayan müxbir hesabların qalıqları daxildir.

31 dekabr 2010-cu il tarixinə Bank 29,475 min AZN (31 dekabr 2009-cu il – 25,190 min AZN) məbləğində rezident və qeyri-rezident banklarda müddəti 22 fevral 2011-ci il tarixində (2009: 30 mart 2010-cu il tarixində) başa çatan 0.3%-15.0% (2009-cu il: 0.2%-14.0%) effektiv illik faiz dərəcəsi ilə müddətli depozitlər yerləşdirmişdir.

Bank tərəfindən 2010-cu il ərzində aparılmış qeyri-nəğd əməliyyatlar 2009-cu il üzrə xalis mənfəətin 15,407 min AZN məbləğində (2009-cu il: sıfır) vəsaiti səhmdar kapitala yönəldirilməsi ilə təmsil olunur.

Qeyd 6 Ticarət qiymətli kağızları

Bank ABŞ dolları ilə investisiyaları müəyyən xarici menecerə tapşıraraq, onu özünün agentini təyin etmiş və ona müəyyən pul və aktivlərin investisiya və reinvestisiya qoyulmasını idarə etməyi həvalə etmişdir. Bundan əlavə, Bank aidiyyəti olmayan beynəlxalq maliyyə təşkilatının investisiya portfelinin depozitarı kimi xidmət göstərməsinə dair Depozitari Razılaşması imzalamışdır. Vəsait və aktivlər Depozitaridə saxlanılır, hansı ki, portfellərə nəzarət edir və Bankdan portfel-dəki qiymətli kağızları satmaq, qeydiyyatına almaq və idarəçinin alışı/satışı qərarları üzrə tələblər əsasında əməliyyatları həyata keçirmək səlahiyyətini almışdır. Depozitari Banka portfellə bağlı alınmış və ya portfel-dən ödənilmiş bütün pul vəsaitləri haqqında aylıq hesabatlar verir. Xarici menecer tərəfindən idarə olunan aktivlər Bank tərəfindən 20 gün əvvəl yazılı bildiriş əsasında geri qaytarıla bilər.

Xarici menecer, agent kimi çıxış edərək, Bankın hesabına investisiyaları və digər aktivləri almaq, satmaq, saxlamaq, mübadilə etmək və ya digər əməliyyatları aparmaq, əmanətlər qoymaq, hər hansı investisiyaları yerləşdirilmək, tənzimlənməyən kollektiv investisiya sxemləri üzrə məsləhətlər vermək və ya əməliyyatları aparmaq, bütün bazarlarda əməliyyatları aparmaq, biznes tərəfdaşları ilə və hesabların açılması ilə bağlı sənədləri müzakirə etmək və imzalamaq, bütün gündəlik qərarları çıxarmaq və vəsaitlərin idarə edilməsi ilə bağlı müstəqil menecerlərin münasib eksperti kimi digər xidmət göstərmək üçün Bankın müəyyən etdiyi investisiya qaydaları çərçivəsində tam ixtiyara malikdirlər.

Ticarət qiymətli kağızları ABŞ dolları, avro və Norveç kronası ilə ifadə edilmiş beynəlxalq dövriyyədə olan korporativ sənədlərdir və Bankın xarici meneceri tərəfindən saxlanılır və idarə olunur. 31 dekabr 2010-cu tarixlərində ticarət qiymətli kağızları 897 min AZN (2009-cu il: 858 min AZN) məbləğində olmuşdur.

Qeyd 7 Geri satılma razılaşmaları əsasında alınmış qiymətli kağızlar

31 dekabr 2010-cu il tarixində Bank ARMB tərəfindən buraxılmış, cəmi ədalətli dəyəri 5,775 min AZN (31 dekabr 2009-cu ildə – 499 min AZN) olan qısamüddətli borc öhdəliklərinin geri satılması razılaşmalarını imzalamışdır.

Qeyd 8 Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər

(000AZN)	31 dekabr 2010-cu il	31 dekabr 2009-cu il
Müddətli depozitlər	19,947	45,900
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında məcburi ehtiyatlar	836	605
Bloklaşdırılmış depozitlər	1,893	1
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	22,676	46,506

Bank, 31 dekabr 2010-cu il tarixinə üç (2009-cu il: dörd) Azərbaycan kommersiya bankında müddəti 20 sentyabr 2011-ci il (2009-cu il: 19 oktyabr 2010-cu il) tarixində başa çatan, 7%-19% (2009-cu il: 6%-18%) effektiv illik faiz dərəcəsi ilə 13,075 min AZN (2009-cu il: 24,610 min AZN) (cəmi müddətli depozitlərin 66%-i) məbləğində vəsaitləri banklararası depozitlərə yerləşdirmişdir.

Müştərilərdən cəlb edilmiş vəsaitlərin əvvəlki ay üzrə orta səviyyəsinin 0.5%-inə (2009-cu il: 0.5%) bərabər olan faiz qazandırmayan pul depozitinin (məcburi ehtiyatın) ARMB-da saxlanması kredit təşkilatlarından tələb edilir. Bankın bu depoziti geri almaq imkanı qanunvericiliklə məhdudlaşdırılır.

31 dekabr 2010-cu il tarixinə qeyri-rezident banklarda bloklaşdırılmış depozitlər Bankın verdiyi akkreditivlərə aiddir.

Qeyd 9 İnvestisiya qiymətli kağızları

Satış üçün mövcud olan qiymətli kağızlar aşağıdakılardan ibarətdir:

(000AZN)	31 dekabr 2010-cu il		31 dekabr 2009-cu il	
	Balans dəyəri	Nominal dəyər	Balans dəyəri	Nominal dəyər
Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən buraxılmış istiqrazlar	47,428	47,681	32,832	33,095
Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən buraxılmış kupon istiqrazları	62,239	62,573	38,513	39,137
Azərbaycan İpoteka Fondu tərəfindən buraxılmış notlar	34,737	34,668	10,682	10,667
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən buraxılmış notlar	4,996	5,001	–	–
Cəmi satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	149,400	149,923	82,027	82,899

Bu qiymətli kağızların illik nominal faiz dərəcələri və ödəmə tarixləri belə olmuşdur:

	31 dekabr 2010-cu il		31 dekabr 2009-cu il	
	%	Ödəniş tarixi	%	Ödəniş tarixi
Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən buraxılmış istiqrazlar	1.46%	yanvar – may 2011	1.7%	yanvar – noyabr 2010
Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən buraxılmış kupon istiqrazları	3.75%	yanvar 2011 – iyun 2012	4.0%	oktyabr 2010 – iyun 2012
Azərbaycan İpoteka Fondu tərəfindən buraxılmış notlar	3.0%	may 2016	3.0%	may 2016
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən buraxılmış notlar	1.99%	yanvar 2011	–	–

Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan qiymətli kağızlar:

(000AZN)	31 dekabr 2010-cu il	31 dekabr 2009-cu il
“FinansLizinq” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti (ASC) tərəfindən buraxılmış korporativ istiqrazlar	303	–
“Azal” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti (QSC) tərəfindən buraxılmış korporativ istiqrazlar	213	428
“Omni Finance” MMC bank olmayan kredit təşkilatı tərəfindən buraxılmış korporativ istiqrazlar	–	300
	516	728
Çıxılın – Dəyərsizləşmə ehtiyatı (Qeyd 24)	(10)	(14)
Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan qiymətli kağızlar	506	714

“Azal” QSC tərəfindən buraxılmış korporativ istiqrazlar ABŞ dolları ilə ifadə edilmiş, illik faiz dərəcəsi 14.0% olan kupon istiqrazlardır. İstiqrazların müddəti 16 iyul 2011-ci ildə başa çatır. Bu qiymətli kağızlar üzrə əsas borc və hesablanmış faiz gəliri yanm ildən bir ödənilir.

“FinansLizinq” ASC tərəfindən buraxılmış korporativ istiqrazlar AZN ilə ifadə edilmiş, illik faiz dərəcəsi 15.0% olan kupon istiqrazlardır. İstiqrazların müddəti

18 dekabr 2012-ci ildə başa çatır. Bu qiymətli kağızlar üzrə əsas borc və hesablanmış faiz gəliri yanm ildən bir ödənilir.

“Omni Finance” MMC tərəfindən buraxılmış korporativ istiqrazlar AZN ilə ifadə edilmiş, illik faiz dərəcəsi 14.0% olan kupon istiqrazlardır. Bu qiymətli kağızlar üzrə ödəniş yanm ildən bir apantır və bunların müddəti 2010-cu ilin dekabr ayında başa çatmışdır.

Qeyd 10 Banklara verilmiş kreditlər

31 dekabr 2010-cu ildə Bank iki yerli kommersiya bankı tərəfindən 16% illik faiz dərəcəsi ilə (2009-cu il: 17.5%) buraxılmış, müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş müddətləri 2011-ci ilin aprel və 2012-ci ilin may aylarında (2009–2010-cu ilin iyul və oktyabr aylarında) başa çatdıraraq, Azərbaycan manatı və ABŞ dolları ilə ifadə edilmiş təminatlı qısamüddətli kreditlər üzrə 4,379 min AZN (2009-cu il: 1,909 min AZN) məbləğində ödənilməmiş qalıqı var idi.

Qeyd 11 Müştərilərə verilmiş kreditlər

Müştərilərə verilmiş kreditlər aşağıdakılardan ibarətdir:

(000AZN)	31 dekabr 2010-cu il	31 dekabr 2009-cu il
Hüquqi şəxslər	191,497	117,256
Fiziki şəxslər	4,584	4,824
Müştərilərə verilmiş kreditlər (ümumi)	196,081	122,080
Çıxılın – Dəyərsizləşmə ehtiyatı (Qeyd 24)	(8,213)	(2,560)
Müştərilərə verilmiş kreditlər (xalis)	187,868	119,520

(000AZN)	Hüquqi şəxslərə kreditlər 31 dekabr 2010-cu il	Fiziki şəxslərə kreditlər 31 dekabr 2010-cu il	Cəmi 31 dekabr 2010-cu il
Fərdi şəkildə dəyərsizləşmə	(7,005)	(314)	(7,319)
Məcmu şəkildə dəyərsizləşmə	(831)	(63)	(894)
	(7,836)	(377)	(8,213)
Fərdi şəkildə qiymətləndirilmiş dəyərsizləşmə ehtiyatı çıxıldıqdan əvvəl fərdi şəkildə dəyərsizləşməsi müəyyən edilmiş kreditlərin ümumi məbləği	9,650	433	10,083

(000AZN)	Hüquqi şəxslərə kreditlər 31 dekabr 2009-cu il	Fiziki şəxslərə kreditlər 31 dekabr 2009-cu il	Cəmi 31 dekabr 2009-cu il
Fərdi şəkildə dəyərsizləşmə	(2,208)	(352)	(2,560)
Məcmu şəkildə dəyərsizləşmə	–	–	–
	(2,208)	(352)	(2,560)
Fərdi şəkildə qiymətləndirilmiş dəyərsizləşmə ehtiyatı çıxıldıqdan əvvəl fərdi şəkildə dəyərsizləşməsi müəyyən edilmiş kreditlərin ümumi məbləği	13,067	365	13,432

Kreditlər Azərbaycanda aşağıdakı sənaye sektorlarında fəaliyyət göstərən müştərilərə verilmişdir:

(000AZN)	31 dekabr 2010-cu il	31 dekabr 2009-cu il
Ticarət və xidmət	85,324	59,979
İstehsal	39,961	21,905
Tikinti	35,180	24,424
Mehmanxana fəaliyyəti	20,049	–
Fiziki şəxslər	4,584	4,824
Kənd təsərrüfatı və yeyinti məhsulları	3,855	4,067
Nəqliyyat və telekommunikasiya	3,630	6,332
Lizinq	3,338	–
Enerji	–	362
Digər	160	187
Cəmi kreditlər (ümumi)	196,081	122,080

31 dekabr 2010-cu il tarixinə Bank 10 müştərisinə (2009-cu il: 5 müştərisinə) cəmi 139,103 min AZN (2009-cu il: 60,520 min AZN) məbləğində fərdi olaraq Bankın kapitalının 5%-dən artıq olan kreditlər verilmişdir.

Qeyd 12 Əmlak və avadanlıq

Əmlak və avadanlıqda hərəkət belə olmuşdur:

(min AZN-lə)	Binalar	Mebel və avadanlıq	Kompüterlər və digər avadanlıq	Nəqliyyat vasitələri	Digər əsas vəsaitlər	İcarəyə alınmış aktivlərin əsaslı təmiri	Cəmi
Maya dəyəri							
31 dekabr 2008-ci il	–	475	372	318	19	58	1,242
Alışlar	–	376	338	56	17	40	827
Satışlar	–	–	–	(76)	(3)	–	(79)
31 dekabr 2009-cu il	–	851	710	298	33	98	1,990
Alışlar	2,151	249	158	128	4	10	2,700
31 dekabr 2010-cu il	2,151	1,100	868	426	37	108	4,690
Yığılmış köhnəlmə							
31 dekabr 2008-ci il	–	(102)	(82)	(52)	(4)	–	(240)
Köhnəlmə xərci	–	(154)	(111)	(79)	(6)	(7)	(357)
Satışlar	–	–	–	6	1	–	7
31 dekabr 2009-cu il	–	(256)	(193)	(125)	(9)	(7)	(590)
Köhnəlmə xərci	–	(222)	(205)	(102)	(6)	(16)	(551)
31 dekabr 2010-cu il	–	(478)	(398)	(227)	(15)	(23)	(1,141)
Xalis balans dəyəri:							
31 dekabr 2010-cu il	2,151	622	470	199	22	85	3,549
31 dekabr 2009-cu il	–	595	517	173	24	91	1,400

Qeyd 13 Qeyri-maddi aktivlər

Qeyri-maddi aktivlərdə hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Lisenzialar	Proqram təminatı	Tamamlanmamış quraşdırmalar	Cəmi
Maya dəyəri				
31 dekabr 2008-ci il	189	75	–	264
Alışlar	104	125	283	512
Satışlar	(5)	–	–	(5)
31 dekabr 2009-cu il	288	200	283	771
Alışlar	143	927	–	1,070
Satışlar	(55)	–	–	(55)
Köçürmələr	–	283	(283)	–
31 dekabr 2010-cu il	376	1,410	–	1,786
Yığılmış köhnəlmə				
31 dekabr 2008-ci il	(21)	(4)	–	(25)
Amortizasiya xərci	(29)	(10)	–	(39)
Satışlar	5	–	–	5
31 dekabr 2009-cu il	(45)	(14)	–	(59)
Amortizasiya xərci	(80)	(95)	–	(175)
Satışlar	55	–	–	55
31 dekabr 2010-cu il	(70)	(109)	–	(179)
Xalis balans dəyəri:				
31 dekabr 2010-cu il	306	1,301	–	1,607
31 dekabr 2009-cu il	243	186	283	712

Qeyd 14 Digər aktivlər və öhdəliklər

Digər aktivlər aşağıdakılardan ibarətdir:

(000AZN)	31 dekabr 2010-cu il	31 dekabr 2009-cu il
Digər maliyyə aktivləri		
Zəmanətlər və akkreditivlər üzrə hesablanmış faiz üzrə debitor borclar	127	98
Pul köçürmələri üzrə hesablaşmalar	32	–
	159	98
Digər qeyri-maliyyə aktivləri		
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin alınması üçün əvvəlcədən ödəmələr	2,235	1,529
Təxirə salınmış xərclər	321	150
Digər	40	55
	2,596	1,734
Cəmi digər aktivlər	2,755	1,832

31 dekabr 2010-cu il tarixində əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin alınması üçün əvvəlcədən ödəmələrə 2,235 min AZN (2009-cu il: 1,529 min AZN) daxildir ki, bunlar Bankın Bakıda və Azərbaycan Res-

publikasının rayonlarında yeni filialların açılışı ilə əlaqədar əvvəlcədən ödəmələrdən ibarətdir. Digər öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

(000AZN)	31 dekabr 2010-cu il	31 dekabr 2009-cu il
Digər maliyyə öhdəlikləri		
Ödəniləcək dividendlər (Qeyd 19)	981	–
İşçilərə ödəniləcək məbləğlər	113	101
Peşəkar xidmətlər üzrə haqq	64	38
Akkreditivlər üzrə hesablanmış faiz üzrə kreditor borclar	36	–
Pul köçürmələri üzrə hesablaşmalar	36	–
Sosial sığorta xərcləri üzrə kreditor borclar	25	–
Hesablanmış xərclər	14	8
Digər	–	7
	1,269	154
Digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri		
İşçilərə hesablanmış mükafatlar	1,500	–
Mənfəət vergisi istisna olmaqla vergilər	1,124	–
Digər	–	11
Təxirə salınmış gəlir	49	40
	2,673	51
Cəmi öhdəliklər	3,942	205

Qeyd 15 Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət orqanları qarşısında öhdəliklər

(000AZN)	31 dekabr 2010-cu il	31 dekabr 2009-cu il
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankından alınmış kreditlər	10,000	7,000
Sahibkarlığa Kömək Milli Fondundan alınmış kreditlər	13,635	5,485
Azərbaycan İpoteka Fondu qarşısında öhdəliklər	369	–
Digər bankların cari hesabları	3	1
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət orqanları qarşısında öhdəliklər	24,007	12,486

31 dekabr 2010-cu il tarixinə Bankın Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankından alınmış 10,000 min AZN məbləğində (2009-cu il: 7,000 min AZN) müddəti 2012-ci ilə qədər (2009-cu il: 2011-ci ildə) başa çatan və ildə 2.5% dərəcəsi ilə faiz hesablanan kreditləri olmuşdur.

31 dekabr 2010-cu il tarixinə Bank Sahibkarlığa Kömək Milli Fondundan müddəti 2015-ci ildə başa çatan və ildə 1.0% dərəcəsi ilə faiz hesablanan 13,635 min AZN (2009-cu il: 5,485 min AZN) məbləğində yeddi kredit (2009-cu il: dörd kredit) almışdır. Kreditlər sahibkarlığa dair dövlət proqramı əsasında Azərbaycan Respublikasında sahibkarlıq mühitinin tədricən təkmilləşdirilməsinə kömək göstərmək məqsədilə alınmışdır.

31 dekabr 2010-cu il tarixinə Bankın müddəti 2035-ci ildə başa çatan və ildə 4.0% dərəcəsi ilə faiz hesablanan 369 min AZN (2009-cu il: sıfır) məbləğində Azərbaycan İpoteka Fondu tərəfindən maliyyələşdirilmiş səkkiz krediti olmuşdur.

Qeyd 16 Müştərilər qarşısında öhdəliklər

Müştərilər qarşısında öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

(000AZN)	31 dekabr 2010-cu il	31 dekabr 2009-cu il
Tələbli depozitlər	191,519	93,781
Müddətli depozitlər	147,080	72,610
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	338,599	166,391
Zəmanətlər üzrə girov kimi saxlanılan vəsaitlər	967	–

Aşağıdakı cədvəldə müştəri hesabları iqtisadi sektorlar üzrə təhlil edilir:

(000AZN)	31 dekabr 2010-cu il	31 dekabr 2009-cu il
İnvestisiya yönümlü şirkətlər	181,762	35,179
Fiziki şəxslər	102,226	95,419
Tikinti	22,342	18,588
Ticarət və xidmət	17,043	12,260
Sığorta	7,356	1,210
Enerji	5,178	20
İstehsal	2,256	1,443
Nəqliyyat və rabitə	205	60
Kənd təsərrüfatı	4	2,001
Digər	227	211
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	338,599	166,391

31 dekabr 2010-cu il tarixinə müştərilərin depozitlərinə 257,909 min AZN (2009-cu il: 107,499 min AZN) məbləğində beş (2009-cu il: dörd) iri müştəriyə aid qalıqlar daxildir. Bu depozitlər cəmi müştəri depozitləri portfelinin təxminən 76%-ni (2009-cu il: 65%) təmsil edərək, əhəmiyyətli cəmləşməni təmsil edir.

31 dekabr 2010-cu il tarixinə verilmiş zəmanətlər üzrə 967 min AZN (2009-cu il: sıfır) məbləğində müddətli depozitlər girov kimi saxlanılırdı (Qeyd 20).

Qeyd 17 Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər

(000AZN)	31 dekabr 2010-cu il	31 dekabr 2009-cu il
Commerzbank Aktiengesellschaft	4,162	–
Landesbank Baden-Württemberg	1,294	–
Raiffeisen Bank International Aktiengesellschaft	1,330	–
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	6,786	–

31 dekabr 2010-cu il tarixinə kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklərə müddəti 2011-ci ildə başa çatan və ildə 2.72%-5.96% dərəcəsi ilə faiz hesablanan 6,786 min AZN (2009-cu il: sıfır) məbləğində 3 xarici bankda olan qalıqlar daxil idi. Bu borclar Bankın müştərilərinin idxal əməliyyatlarının maliyyələşdirilməsi (akkreditivlər) məqsədi ilə tutulur.

Qeyd 18 Vergilər

Mənfəət vergisi (xərci)/ödənişi aşağıdakılardan ibarətdir:

(000AZN)	31 dekabr 2010-cu il tarixində başa çatan il	31 dekabr 2009-cu il tarixində başa çatan il
Cari vergi xərci	(681)	–
Təxirə salınmış vergi gəliri	–	450
Mənfəət vergisi (xərci)/gəliri	(681)	450

Bankların, sığorta və yenidən sığorta şirkətlərinin fəaliyyətinin gücləndirilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanununa (N710-IIIQ sayılı 28 oktyabr 2008-ci il tarixli) uyğun olaraq maliyyə təşkilatları 1 yanvar 2009-cu il tarixindən etibarən 3 ardıcıl il ərzində mənfəət vergisinin ödənilməsindən azad edilir. Nəticədə, 13 may 2009-cu il tarixində keçirilmiş səhmdarların iclasında Bank 2009-2011-ci illər ərzində qanuna uyğun olaraq vergidən azad edilmədən istifadə etmək qərarını qəbul etmişdir.

19 iyun 2009-cu il tarixində Vergi Məcəlləsinə düzəliş edilərək, korporativ mənfəət vergisi 1 yanvar 2010-cu il tarixindən 22%-dən 20%-dək azaldılmışdır. 31 dekabr 2010-cu il tarixinə vergidən azad edilmənin istifadə edilməsi nəticəsində vergi dərəcələrində bu dəyişiklik təxirə salınmış vergiyə təsir etməmişdir.

Effektiv mənfəət vergisi dərəcəsi yerli qanunvericiliyə uyğun mənfəət vergisi dərəcəsi ilə fərqlənir. Aşağıdakı cədvəldə yerli qanunvericilik əsasında mənfəət vergisi (xərci)/gəliri faktiki xərclərlə tutuşdurulur:

(000AZN)	31 dekabr 2010-cu il tarixində başa çatan il	31 dekabr 2009-cu il tarixində başa çatan il
Mənfəət vergisi (xərcindən)/gəlirindən əvvəl mənfəət	14,552	15,609
Yerli qanunvericiliyə uyğun olan mənfəət vergisinin dərəcəsi	20%	22%
Yerli qanunvericiliyə uyğun dərəcə ilə nəzəri vergi ödənişi	(2,910)	(3,434)
Mənfəət hesabına xərclərin vergiyə təsiri	(328)	(57)
Mənfəətin kapitallaşdırılmasından irəli gələn vergidən azad mənfəətin vergiyə təsiri	2,557	3,941
Mənfəət vergisi (xərci)/gəliri	(681)	450

Cari mənfəət vergisi öhdəliyi 573 min AZN (2009-cu il: sıfır) təşkil edir.

Qeyd 19 Kapital

Səhmdarlar Bankın səhmdar kapitalına qoyuluşlarını AZN ilə etmiş və dividend və hər hansı kapital paylamalarını AZN ilə almaq hüququna malikdirlər. 2009-cu ildə dividend elan edilməmiş və Bankın səhmdarlarına ödənilməmişdir. 24 dekabr 2010-cu il tarixində Bankın səhmdarları Bankın 2010-cu il üzrə xalis mənfəətindən 981 min AZN məbləğində dividendlər elan etmiş və 31 dekabr 2010-cu il tarixinə müvafiq hesablamalar edilmişdir.

18-ci Qeyddə göstərilmiş vergidən azad etmə tətbiq edildikdən sonra 03 may 2010-cu il tarixində səhmdarlar 31 dekabr 2009-cu il tarixində başa çatan ildə əldə edilmiş mənfəətin kapitallaşdırılması vasitəsi ilə səhmdar kapitalını 100,000 min AZN-dən 115,407 min AZN-dək artırılması qərarını qəbul etmişlər. 12 iyun 2010-cu il tarixində Bank səhmdar kapitalının artırılmasının qeydiyyatına alınmasını başa çatdırmış və bununla da 31 dekabr 2010-cu ildə səhmlərin hər birinin nominal dəyəri 11,540,71 AZN-ə, cəmi ödənilmiş səhmdar kapitalı isə 115,407 AZN-ə çatdırılmışdır.

31 dekabr 2010-cu ildə Bankın buraxılmasına icazə verilmiş, buraxılmış və tam ödənilmiş kapitalı 157,407 min AZN (2009-cu il: 100,000 min AZN) olmuş və nominal dəyəri 11,540,71 AZN (2009-cu il: 10,000 AZN) olan 10,000 adi səhmdən ibarət olmuşdur. Hər bir səhm səhmdara bir səs verir.

Qeyd 20 Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər

Əməliyyat mühiti

Yeni inkişaf edən bazar iqtisadiyyatı dövləti olduğu üçün, Azərbaycanda daha yetkin bazar iqtisadiyyatına xas olan inkişaf etmiş biznes və tənzimləyici infrastruktur tam formalaşmamışdır. Lakin son zamanlar ölkədə ümumi sərmayə mühitinə müsbət təsir göstərən bir sıra inkişaf meyilləri olmuşdur.

Azərbaycanda aparılan əməliyyatlar adətən inkişaf etmiş bazarlar üçün xarakterik olmayan risklərlə (o cümlədən, AZN-in ölkə xaricində sərbəst çevrilən valyuta olmaması, inkişaf etməmiş borc öhdəlikləri və qiymətli kağızlar bazarı) müşayiət oluna bilər. Bununla yanaşı, son illər Azərbaycan hökuməti bank işi, hüquq, vergiyə cəlb olunma və tənzimləyici sistemlərin yaradılması üçün lazımı islahatların həyata keçirilməsi sahəsində addımlar atmışdır.

Biznes mühitinin bütövlükdə təkmilləşdirilməsinə istiqamətlənmiş indiki tendensiyanın davam edəcəyi gözlənilir. Azərbaycan iqtisadiyyatının gələcək sabitliyi önəmli dərəcədə islahat və dəyişikliklərdən, eləcə də hökumətin gördüyü iqtisadi, maliyyə və monetar tədbirlərin effektivliyindən asılıdır. Bununla bərabər, Azərbaycan iqtisadiyyatı dünyanın digər bölgələrinə dəki bazar tənəzzülü və iqtisadi inkişaf tempinin aşağı düşməsinə həssasdır. Dünyada cərəyan edən global maliyyə böhranı kapital bazarlarının qeyri-sabitliyi, bank sektorunda likvidliyin pisləşməsi, Azərbaycan daxilində kredit şərtlərinin sərtləşməsinə səbəb olmuşdur. Azərbaycan hökuməti kredit ödəmə qabiliyyətinin və likvidliyin təmin edilməsi, Azərbaycan banklarına və şirkətlərinə verilmiş xarici borcların yenidən maliyyələşdirilməsini dəstəkləmək məqsədilə bir sıra sabitləşdirmə tədbirlərini görmüşdür. Hal-hazırda Bankın fəaliyyətinin sabitliyini təmin etmək üçün bütün münasib tədbirləri gördüyündən əmin olan rəhbərliyin fikrinə baxmayaraq, yuxarıda təsvir edilmiş sahələrdə vəziyyətin gözlənilməz dərəcədə pisləşməsi Bankın nəticələri və maliyyə vəziyyətinə hazırda dəqiq müəyyən edilə bilməyən mənfi təsir göstərə bilər.

Hüquqi məsələlər

Adi fəaliyyətində Bank məhkəmə iddiaları və şikayətlərinin obyektidir. Rəhbərlik hesab edir ki, belə iddia və ya şikayətlərdən irəli gələn öhdəlik (əgər olarsa) Bankın maliyyə vəziyyəti və ya gələcək əməliyyat nəticələrinə mühüm mənfi təsir göstərməyəcəkdir.

Vergilər

Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez edilən dəyişikliklərə məruzdur. Bundan əlavə, Bankın əməliyyatları və fəaliyyətinə tətbiq edilən vergi qanunvericiliyinin vergi orqanları tərəfindən şərh edilməsi rəhbərliyin şərhli ilə üst-üstə düşməyə bilər. Azərbaycanda son zamanlar baş vermiş hadisələr göstərir ki, vergi orqanları qanunvericiliyin şərh edilməsi və vergi hesablamaqlarının yoxlanılmasında daha sərt mövqe tuta bilərlər. Nəticədə, vergi orqanları əməliyyat və fəaliyyət növləri ilə bağlı əvvəl irəli sürmədikləri iddiaları irəli sürə bilərlər. Nəticədə etibar ilə əlavə iri vergi, cərimə və faiz hesablanma bilər. Vergi yoxlamaları yoxlama ilindən əvvəlki üç maliyyə ili üzrə aparılan bilər.

31 dekabr 2010-cu il tarixinə rəhbərlik hesab edir ki, müvafiq qanunvericiliyin rəhbərlik tərəfindən tətbiq edilən şərhli münasibdir və Bankın vergi, valyuta və gömrük mövqeləri qəbul ediləcəkdir.

Sığorta

Bank hazırda səhvlərdən və ya təhriflərdən irəli gələn öhdəliklərlə əlaqədar sığorta təminatı almamışdır. Hazırda məsuliyyətinin sığortalıması Azərbaycanda geniş yayılmayıb.

Maliyyə təəhhüdləri və potensial öhdəliklər

Bank tərəfindən müştərilərə zəmanətlərin və akkreditivlərin verilməsinin əsas məqsədi müştərilərə tələb olduqca vəsaitlərin mövcudluğunu təmin etməkdir. Zəmanətlər və ehtiyat akkreditivləri müştəri üçün tələflər qarşısında öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi təqdirdə Bankın ödəmələr edəcəyini qəti təsdiq edən sənədlərdir. Sənədli akkreditivlər və kommersion akkreditivləri, Banka müəyyən edilmiş məbləğə qədər və xüsusi şərtlərlə tələb təqdim etmək hüququnu üçüncü tərəfə verən, Bankın müştəri adından üzərinə götürdüyü yazılı öhdəlik olaraq, aid olduqları malların çatdırılması və ya pul depozitləri ilə təmin edilir və beləliklə də birbaşa borcla müqayisədə daha aşağı riskə məruz qoyur.

Maliyyə təəhhüdləri və potensial öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

(000AZN)	31 dekabr 2010-cu il	31 dekabr 2009-cu il
Kreditlə bağlı təəhhüdlər		
Verilmiş zəmanətlər	19,958	17,854
Akkreditivlər	10,372	5,051
İstifadə edilməmiş kredit xətləri	6,759	7,760
	37,089	30,665
Əməliyyat icarəsi üzrə öhdəliklər		
1 ilədək	337	30
1 ildən 5 ilədək	1,352	150
5 ildən çox	599	88
	2,288	268
Çıxılsın – Ehtiyatlar (Qeyd 24)	(1,582)	(781)
Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər (girovdan əvvəl)	37,795	30,152
Çıxılsın – Akkreditivlər və zəmanətlər üzrə girov kimi saxlanılan pul vəsaitləri (Qeyd 16)	(967)	–
Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər	36,828	30,152

Qeyd 21 Xalis haqq və komissiya gəliri

(000AZN)	31 dekabr 2010-cu il tarixində başa çatan il	31 dekabr 2009-cu il tarixində başa çatan il
Valyuta mübadilə əməliyyatları	734	498
Hesabların açılması və onlara xidmət göstərilməsi	694	500
Nağd pul ilə aparılan əməliyyatlar	367	350
Plastik kart əməliyyatları xidmətinin göstərilməsi	109	28
Zəmanətlər və öhdəliklər	55	68
Digər	106	1
Haqq və komissiya gəliri	2,065	1,445
Qiymətli kağızlarla əməliyyatlar	(276)	(587)
Hesabların açılması və onlara xidmət göstərilməsi	(214)	(188)
Plastik kart əməliyyatları xidmətinin göstərilməsi	(74)	(12)
Zəmanətlər və öhdəliklər	(50)	(19)
Valyuta mübadilə əməliyyatları	(27)	(10)
Nağd pul ilə aparılan əməliyyatlar	(4)	(2)
Digər	(17)	(8)
Haqq və komissiya xərci	(662)	(826)
Xalis haqq və komissiya gəliri	1,403	619

Qeyd 22 İşçilər üzrə xərclər

(000AZN)	31 dekabr 2010-cu il tarixində başa çatan il	31 dekabr 2009-cu il tarixində başa çatan il
Əmək haqqı və mükafatlar	(4,382)	(2,468)
Sosial sığorta xərcləri	(979)	(557)
İşçilərlə bağlı digər xərclər	(319)	(371)
İşçilər üzrə xərclər	(5,680)	(3,396)

Qeyd 23 Ümumi və inzibati xərclər

(000AZN)	31 dekabr 2010-cu il tarixində başa çatan il	31 dekabr 2009-cu il tarixində başa çatan il
Peşəkar xidmətlər	(662)	(874)
Xeyriyyə və sponsorluq xərcləri	(650)	(100)
Reklam	(381)	(197)
Nəqliyyat və ezamiyyə xərcləri	(315)	(221)
Vergilər, mənfəət vergisi istisna olmaqla	(126)	(14)
İcarə	(112)	(113)
Sığorta	(97)	(70)
Proqram təminatına çəkilən xərclər	(80)	(6)
Rabitə	(63)	(50)
Təhlükəsizlik xərcləri	(62)	(46)
Təmir və texniki xidmət	(52)	(27)
Kommunal xərclər	(34)	(26)
Dəftərxana ləvazimatı	(26)	(33)
Üzvlük haqları	(18)	(13)
Nəşriyyat xərcləri	(16)	(36)
Digər xərclər	(242)	(113)
Ümumi və inzibati xərclər	(2,936)	(1,939)

Qeyd 24 Faiz qazandıran aktivlər üzrə dəyərsizləşmə zərərləri və zəmanətlər və digər təəhhüdlər üçün yaradılan ehtiyatlar

Faiz hesablanan aktivlər üzrə dəyərsizləşmə zərərləri üçün ehtiyat və zəmanətlər və akkreditivlər üzrə ehtiyatlarda hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

(000AZN)	31 dekabr tarixində başa çatan 2010-cu il					
	Müəssisələrə kreditlər	Fiziki şəxslərə kreditlər	Müştərilərə cəmi kreditlər	Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiyalar	Zəmanətlər və digər təəhhüdlər	Cəmi ayırmalar və ehtiyatlar
1 yanvar	(2,208)	(352)	(2,560)	(14)	(781)	(3,355)
İl üzrə (xərc)/gəlir	(5,628)	(25)	(5,653)	4	(801)	(6,450)
31 dekabr	(7,836)	(377)	(8,213)	(10)	(1,582)	(9,805)

(000AZN)	31 dekabr tarixində başa çatan 2009-cu il					
	Müəssisələrə kreditlər	Fiziki şəxslərə kreditlər	Müştərilərə cəmi kreditlər	Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiyalar	Zəmanətlər və digər təəhhüdlər	Cəmi ayırmalar və ehtiyatlar
1 yanvar	(1,264)	(754)	(2,018)	-	-	(2,018)
İl üzrə (xərc)/gəlir	(944)	402	(542)	(14)	(781)	(1,337)
31 dekabr	(2,208)	(352)	(2,560)	(14)	(781)	(3,355)

Aktivlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat müvafiq aktivlərin balans dəyərindən çıxılır. Zəmanətlər və digər təəhhüdlər üçün ehtiyat öhdəliklərin tərkibində qeydə alınır.

Qeyd 25 Risklərin idarə edilməsi

Ön söz

Öz fəaliyyətində Bank müxtəlif risklərə məruz qalır və bunları daimi müəyyən etmə, ölçmə və müşahidə etmə prosesləri, kredit limitlərinin müəyyən edilməsi və digər daxili nəzarət tədbirləri vasitəsilə idarə edir. Risklərin idarə edilməsi Bankın fəaliyyətinin mühüm hissəsini təşkil edir. Bankın hər bir əməkdaşı öz vəzifələri daxilində risklərə görə məsuliyyət daşıyır. Bank kredit riski, likvidlik riski və bazar risklərinə məruz qalır. Bazar riski öz növbəsində ticarət və qeyri-ticarət risklərinə bölünür. Bank əməliyyat risklərinə də məruz qalır.

Müstəqil riskə nəzarət prosesinə mühtidə, texnologiyada və sənayedə dəyişikliklər kimi biznes riskləri daxil deyildir. Onlar Bankın strateji planlaşdırma prosesi vasitəsilə nəzarət altında saxlanılır.

Risklərin idarə olunması strukturu

İdarə Heyəti risklərin müəyyən edilməsi və nəzarət edilməsinə görə ümumi məsuliyyət daşıyır, lakin risklərin idarə olunması və izlənməsi üçün məsuliyyəti ayrıca müstəqil orqanlar daşıyır.

İdarə Heyəti

İdarə Heyəti risklərin idarə olunmasında ümumi yanaşma, risk strategiyaları və prinsiplərinin təsdiq edilməsi üçün məsuliyyətlidir.

Audit Komitəsi

Audit Komitəsi auditin tapşırığı və strategiyasının təsis və tərtib edilməsi üçün ümumi məsuliyyət daşıyır. Komitə fundamental audit məsələləri üçün məsuliyyətlidir və Daxili Auditin fəaliyyətinə nəzarət edir.

Rəhbərlik

İdarə Heyəti Bankda ümumi risk prosesinə nəzarət etmək üçün məsuliyyət daşıyır.

Risk Komitəsi

Risk Komitəsi risk strategiyasının işlənilməsi, hazırlanması və risk prinsipləri, konsepsiyası, siyasəti və limitlərinin tətbiqi üçün ümumi məsuliyyət daşıyır. Komitə fundamental audit məsələləri üçün məsuliyyətlidir və müvafiq risk qərarlarını idarə və nəzarət edir.

Risklərin idarə olunması

Risklərin idarə olunması departamenti müstəqil nəzarət prosesini təmin etmək məqsədilə risklə bağlı prosedurların tətbiqi və dəstəklənməsi üçün məsu

liyyət daşıyır.

Bankın xəzinədarlığı

Bankın xəzinədarlığı Bank aktivlərinin və öhdəliklərinin idarə olunması, eləcə də ümumi maliyyə strukturu üçün məsuliyyət daşıyır. Bundan əlavə, xəzinədarlıq Bankın maliyyələşdirmə və likvidlik riskləri üçün məsuliyyət daşıyır.

Daxili audit

Daxili audit funksiyası hər il Bankda risklərin idarə olunması proseslərinin audit yoxlamasını apararaq, həm prosedurların münasibliyini, həm də Bankın prosedurlara riayət etməsini yoxlayır. Daxili Audit bütün qiymətləndirmələrin nəticələrini rəhbərliklə müzakirə edir və nəticə və tövsiyələr haqqında Audit Komitəsinə hesabat verir.

Risklərin ölçülməsi və hesabatçılıq sistemləri

Bankın riskləri həm adi şəraitdə yaranması ehtimal edilən zərəri, həm də statistik modellər əsasında maksimal faktiki zərərlərin qiymətləndirilməsi olan gözlənilməyən zərərləri əks etdirən metoddan istifadə etməklə ölçülür. Modellar keçmiş təcrübədən əldə edilmiş və iqtisadi şəraitləri nəzərə almaqla düzəlişlər edilmiş ehtimallardan istifadə edir. Bundan əlavə, Bank baş verməsi ehtimal edilməyən ağır hadisələr əsasında baş verdiyi təqdirdə daha pis hadisələrin ssenari modellərini hazırlayır.

Risklərin monitorinqi və nəzarət edilməsi ilk öncə Bankın müəyyən etdiyi limitlərə əsaslanır. Belə limitlər Bankın biznes strategiyasını və bazar mühitini, eləcə də Bankın qəbul etmək istədiyi risk səviyyəsini əks etdirir və bu zaman əsas diqqət ayrı-ayrı sahələrə yetirilir. Bundan əlavə, Bank bütün risk və əməliyyat növləri üzrə məcmu risk həcmi ilə bağlı olaraq ümumi risk daşımaq qabiliyyətinə nəzarət edir və ölçür.

Bütün fəaliyyət növləri üzrə əldə edilmiş məlumat risklərin təhlil və nəzarət edilməsi və tez aşkar olunması məqsədilə yoxlanılır və işlənilir. Bu məlumat izahlarla birlikdə İdarə Heyətinə, Risk Komitəsinə və hər bir bölmənin rəhbərinə təqdim edilir. Hesabata kredit riskinin ümumi həcmi haqqında məlumat, limitlərdən istisnalar və likvidlik əmsalları daxil edilir. Hər ay sənaye sahəsi, müştəri və coğrafi risklər kəsiyində risklər haqqında məlumat təqdim edilir. Baş rəhbərlik hər rüb kredit zərərləri üçün ehtiyat yaratmaq zərurətini müəyyən edir. İdarə Heyəti rübdə bir dəfə risklər haqqında ətraflı hesabat alır, həmin hesabatda isə bankın risklərini qiymətləndirmək və müvafiq qərarlar

qəbul etmək üçün bütün zəruri məlumat açıqlanır.

Bankın bütün səviyyələri üçün risklər haqqında xüsusi hesabatlar hazırlanır və paylanır ki, bütün bölmələr geniş, zəruri və aktual məlumatla tanış olmaq imkanını əldə etsinlər.

İdarə Heyəti və Bankın bütün digər müvafiq işçilərinin hər gün keçirilən qısa iclaslarında bazar limitlərinin və likvidliyin dəstəklənməsi, eləcə də risklərlə bağlı digər dəyişikliklər müzakirə olunur.

Risklərin azaldılması

Bank kredit risklərini azaltmaq üçün girovdan fəal istifadə edir.

Həddindən artıq risk konsentrasiyası

Bu tip risklərin yaranma səbəbləri, biznes tərəfdaşlarının eyni və ya oxşar iş fəaliyyəti ilə məşğul olmasından, iş növünün eyni coğrafi regionda yer almasından, eyni iqtisadi xüsusiyyətlərə malik olan, iqtisadi və siyasi şərtlərdən asılı olan və bu səbəbdən müqavilələrdə göstərilmiş şərtlərin pozulma ehtimalını artıran risklər nəzərdə tutulur. Bankın artan fəaliyyətinin xüsusi coğrafi yerlərdə və sənaye sahələrində konsentrasiyası nisbi həssaslığın yaranmasına səbəb ola bilər.

Həddindən artıq risk konsentrasiyasının təsiri altına düşməmək üçün, Bank daxili prosedurlarında müxtəlif xüsusiyyətlərə malik olan portfellerin idarə edilməsi qaydaları ilə təmin olunur. Müəyyən edilmiş risk konsentrasiyası müvafiq qaydada nəzarət və idarə olunur.

Kredit riski

Kredit riski – Bankın sifarişçiləri, müştəriləri və ya biznes tərəfdaşları müqavilə öhdəliklərini yerinə yetirmədikləri üçün Bankın zərər çəkməsi riskidir. Bank kredit riskini ayrı-ayrı biznes tərəfdaşları və coğrafi və sənaye konsentrasiyaları üzrə Bankın qəbul etməyə hazır olduğu riskin həcmi üzrə limitləri müəyyən etməklə və həmin limitlərə riayət edilməni monitorinq etməklə idarə edir və nəzarət altında saxlayır. Bank kredit keyfiyyətinin yoxlanılması prosesini təsis etmişdir ki, girovun müntəzəm qaydada yenidən baxılması da daxil olmaqla biznes tərəfdaşlarının krediti ödəmək qabiliyyətlərində mümkün dəyişikliklərin tez müəyyən edilməsi təmin edilsin. Biznes tərəfdaşları üzrə limitlər kredit riskinin təsnifləşdirilməsi sistemindən istifadə etməklə müəyyən edilir. Kredit keyfiyyətinin müntəzəm qaydada yenidən baxılması prosesi Banka məruz qaldığı risklər nəticəsində potensial zərəri qiymətləndirmək və lazımı tədbirləri görmək imkanını yaradır.

Kreditlə bağlı təəhhüd riskləri

Bankın müştərilərə verdiyi zəmanətlər əsasında Bank tərəfindən onların adından ödənişlər aparmaq zərurəti yarana bilər. Müştərilər bu ödənişləri Banka akkreditivin şərtləri əsasında qaytarırlar. Onlar Bankı kredit risklərinə oxşar risklərə məruz qoyur, bunlar da eyni nəzarət prosesləri və qaydaları ilə azaldılır.

Aşağıdakı cədvəldə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın komponentlər üçün məruz qala biləcəyi

(000AZN)	Qeydlər	Ümumi maksimal risk, 31 dekabr 2010-cu il	Ümumi maksimal risk, 31 dekabr 2009-cu il
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri (kassada olan nəğd vəsaitləri çıxmaqla)	5	127,281	44,324
Ticarət qiymətli kağızları	6	897	858
Geri satılma razılaşmaları əsasında alınmış qiymətli kağızlar	7	5,775	499
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	8	22,676	46,506
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	9	149,400	82,027
Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiya qiymətli kağızları	9	506	714
Banklara verilmiş kreditlər	10	4,379	1,909
Müştərilərə verilmiş kreditlər	11	187,868	119,520
Digər aktivlər	14	159	98
		498,941	296,455
Maliyyə təəhhüdləri və potensial öhdəliklər	20	34,540	29,884
Cəmi kredit riskinin həcmi		533,481	326,339

maksimal kredit riski göstərilir. Maksimal risk ümumi həcmdə, qarşılıqlı hesablaşma haqqında əsas razılaşmaların və girov razılaşmalarının istifadə edilməsi nəticəsində riskin azalmasını nəzərə almadan göstərilir.

Maliyyə alətləri ədalətli dəyərlə qeydə alınanda yuxarıda göstərilən məbləğlər dəyərin dəyişməsi nəticəsində gələcəkdə yarana bilən maksimal riskin həcmi deyil, cari kredit riskinin həcmi əks etdirir. Maliyyə alətlərinin hər bir sinfi üzrə kredit riskinin

maksimal həcmi haqqında daha ətraflı məlumat xüsusi qeydlərdə açıqlanır. Girovu və riski azaldan digər metodların təsiri aşağıda göstərilir.

Maliyyə aktivlərinin sinifləri üzrə kreditin keyfiyyəti

Maliyyə aktivlərinin kredit keyfiyyəti Bankın daxili kredit reytingləri ilə idarə olunur. Aşağıdakı cədvəldə Bankın kredit reytingi sistemində əsaslanaraq maliyyə

(000AZN)	Qeydlər	Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş					Cəmi 2010
		Yüksək reyting 2010	Standart Reyting 2010	Qeyri-standart reyting 2010	Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş 2010	Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş 2010	
Geriləmə razılaşmalar əsasında alınmış qiymətli kağızlar	7	5,775	–	–	–	–	5,775
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	8	–	22,676	–	–	–	22,676
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	9	149,400	–	–	–	–	149,400
Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiya qiymətli kağızları	9	–	516	–	–	–	516
Banklara verilmiş kreditlər	10	–	4,379	–	–	–	4,379
Müştərilərə verilmiş kreditlər	11						
· Müəssisələrə verilmiş kreditlər		177,742	–	–	4,105	9,650	191,497
· Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər		3,209	–	–	942	433	4,584
Cəmi		336,126	27,571	–	5,047	10,083	378,827

(000AZN)	Qeydlər	Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş					Cəmi 2009
		Yüksək reyting 2009	Standart Reyting 2009	Qeyri-standart reyting 2009	Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş 2009	Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş 2009	
Geriləmə razılaşmaları əsasında alınmış qiymətli kağızlar	7	499	–	–	–	–	499
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	8	–	46,506	–	–	–	46,506
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	9	82,027	–	–	–	–	82,027
Banklara verilmiş kreditlər	9	–	728	–	–	–	728
Müştərilərə verilmiş kreditlər	10	–	1,909	–	–	–	1,909
Müəssisələrə verilmiş kreditlər	11						
· Müəssisələrə verilmiş kreditlər		83,775	–	–	20,414	13,067	117,256
· Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər		4,459	–	–	–	365	4,824
Cəmi		170,760	49,143	–	20,414	13,432	253,749

vəziyyəti haqqında hesabatın kreditlə bağlı sətirlərində aktivlərin sinifləri üzrə kredit keyfiyyəti göstərilir.

(000AZN)	30 gündən az, 2010	31 – 60 gün, 2010	61 – 90 gün, 2010	90 gündən çox, 2010	Cəmi 2010
Müştərilərə verilmiş kreditlər					
Müəssisələrə verilmiş kreditlər	38	–	–	4,067	4,105
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	215	–	–	727	942
Cəmi	253	–	–	4,794	5,047

(000AZN)	30 gündən az, 2009	31 – 60 gün, 2009	61 – 90 gün, 2009	90 gündən çox, 2009	Cəmi 2009
Müştərilərə verilmiş kreditlər					
Müəssisələrə verilmiş kreditlər	19,819	595	–	–	20,414
Cəmi	19,819	595	–	–	20,414

Müştərilərə verilmiş vaxtı keçmiş kreditlərə vaxtı yalnız bir neçə gün ötmüş kreditlər daxildir. Vaxtı keçmiş kreditlərin müddətlər üzrə təhlili aşağıda təqdim olunur. Vaxtı keçmiş kreditlərin əksəriyyəti dəyərsizləşmiş hesab olunmur.

Bank tərəfindən kreditlərlə bağlı aktivlərin təsnifləşdirilməsi aşağıdakı qaydada həyata keçirilmişdir:

- Yüksək reytingli – bura dövr ərzində kredit şərtlərində heç bir dəyişiklik olmayan, ödəniş müddətində gecikmə olmayan və maliyyə vəziyyəti əla qiymətləndirilən biznes tərəfdaşları aid edilir.
- Standart reytingli – bura dövr ərzində kredit şərtlərində heç bir dəyişiklik olmayan, ödəniş müddətində gecikmə olmayan və maliyyə vəziyyəti yaxşı qiymətləndirilən biznes tərəfdaşları aid edilir.
- Qeyri-standart reytingli – bura dövr ərzində kredit şərtlərinə dəyişiklik edilən, əsas və faiz borclarında gecikmələr olmayan və maliyyə vəziyyəti qənaətbəxş qiymətləndirilən biznes tərəfdaşları aid edilir.
- Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşmiş – bura dövr ərzində kredit şərtlərinə dəyişiklik edilən, əsas və faiz borclarında vaxtı keçmiş borcları olan və maliyyə vəziyyəti kafi qiymətləndirilən biznes tərəfdaşları aid edilir.
- Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş – bura dövr ərzində kredit şərtlərinə dəyişiklik edilən, əsas və faiz borclarında vaxtı keçmiş borcları olan və maliyyə vəziyyəti kafi və qeyri-kafi qiymətləndirilən biznes tərəfdaşları aid edilir.

Siyasətinə uyğun olaraq Bank kredit portfeli daxilində reytingləri dəqiq və ardıcıl şəkildə tətbiq etməlidir. Bu mövcud risklərin məqsədli idarə olunması, habelə kre-

dit risklərinin həcmələrini bütün fəaliyyət növləri, coğrafi bölgələr və məhsullar üzrə müqayisə edilməsi imkanını təmin edəcəkdir. Reyting sistemi biznes tərəfdaşlarının qiymətləndirilməsi üçün əsas ilkin məlumat olan bir sıra maliyyə-analitik metodlara, eləcə də işlənməmiş bazar məlumatlarına əsaslanır. Bütün daxili risk kateqoriyaları Bankın reyting siyasətinə uyğun olaraq müəyyən edilir. Verilən reytinglər müntəzəm qaydada qiymətləndirilir və yenidən baxılır.

Dəyərsizləşmənin qiymətləndirilməsi

Kreditlərin dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilməsi zamanı nəzərə alınan əsas amillərə aşağıdakılar daxildir: əsas məbləğlərin və faizlərin ödənilməsinin 90 gündən artıq müddətdə gecikdirilib-gecikdirilməməsi, biznes tərəfdaşlarının pul vəsaitlərinin hərəkətlərində çətinliklər haqqında məlumatın olub-olmaması, kredit reytinglərinin aşağı düşməsi və ya müqavilənin ilkin şərtlərinin pozulması. Bank dəyərsizləşmə baxımından iki səviyyədə qiymətləndirmə aparır: fərdi şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar və məcmu şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar.

Fərdi şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar

Bank fərdi olaraq mühüm olan hər bir kredit və ya avans üzrə tələb olunan ehtiyatları fərdi şəkildə müəyyən edir. Ehtiyatların məbləği müəyyən edildiyi zaman aşağıdakı amillər nəzərə alınır: biznes tərəfdaşının biznes-planının dayanıqlığı, onun maliyyə çətinlikləri yarandıqı təqdirdə fəaliyyət nəticələrini təkmilləşdirmək qabiliyyəti, proqnozlaşdırılan mədəxillər və müflislik halında gözlənilən dividend ödənişləri, maliyyə dəstəyinin cəlb edilməsi

imkanı, girovun satış dəyəri və gözlənilən pul vəsaitləri hərəkətinin müddətləri. Gözlənilməyən hadisələr daha yaxın diqqət yetirilməsini tələb etdiyi hallar istisna olmaqla, dəyərsizləşmə zərərləri hər hesabat tarixində qiymətləndirilir.

Məcmu şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar

Fərdi olaraq mühüm olmayan müştərilərə verilmiş kreditlərin (o cümlədən kredit kartları, ipoteka kreditləri və girovsuz istehlakçı kreditlərinin) və fərdi olaraq mühüm olan, lakin fərdi şəkildə dəyərsizləşməsinə dair obyektiv sübutlar olmayan kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyatlar məcmu şəkildə qiymətləndirilir. Ehtiyatlar hər bir hesabat tarixinə qiymətləndirilir və bu zaman hər bir kredit portfelini ayrıca təhlil edilir.

Məcmu şəkildə qiymətləndirmə zamanı fərdi şəkildə dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübut olmayanda

da portfelin dəyərsizləşməsi müəyyən edilir. Dəyərsizləşmə zərərləri aşağıdakı məlumatları nəzərə almaqla müəyyən edilir: portfel üzrə tarixi zərərlər, cari iqtisadi şəraitlər, zərərin çəkilməsi ehtimal edilən andan həmin zərərin dəyərsizləşmə üzrə fərdi şəkildə qiymətləndirilən dəyərsizləşmə zərərinə tələb etməsi müəyyən edildiyi anadək təxmini müddət və gözlənilən mədaxillər və aktiv dəyərsizləşdikdən sonra zərərin bərpa edilməsi. Bölmə rəhbərliyi bir ilədən ola bilən bu müddətin müəyyən edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır. Bundan sonra dəyərsizləşmə ehtiyatı kredit rəhbərliyi tərəfindən Bankın ümumi siyasətinə uyğunluq baxımından yoxlanılır.

Bankın pul aktivləri və öhdəlikləri üzrə coğrafi cəmləşmə belədir:

(000AZN)	31 dekabr 2010-cu il				31 dekabr 2009-cu il			
	Azərbaycan	İƏİT	MDB və digər qeyri-İƏİT	Cəmi	Azərbaycan	İƏİT	MDB və digər qeyri-İƏİT	Cəmi
Maliyyə aktivləri:								
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	105,488	27,396	8	132,892	30,916	19,531	9	50,456
Ticarət qiymətli kağızları	–	871	26	897	–	843	15	858
Gerilən satılma razılaşmaları əsasında alınmış qiymətli kağızlar	5,775	–	–	5,775	499	–	–	499
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	14,419	2,132	6,125	22,676	42,666	–	3,840	46,506
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	149,400	–	–	149,400	82,027	–	–	82,027
Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiya qiymətli kağızları	506	–	–	506	714	–	–	714
Banklara verilmiş kreditlər	4,379	–	–	4,379	1,909	–	–	1,909
Müştərilərə verilmiş kreditlər	187,868	–	–	187,868	119,520	–	–	119,520
Digər maliyyə aktivləri	159	–	–	159	98	–	–	98
	467,994	30,399	6,159	504,552	278,349	20,374	3,864	302,587
Maliyyə öhdəlikləri:								
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət orqanları qarşısında öhdəliklər	24,007	–	–	24,007	12,486	–	–	12,486
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	338,599	–	–	338,599	166,391	–	–	166,391
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	–	6,786	–	6,786	–	–	–	–
Digər maliyyə öhdəlikləri	1,269	–	–	1,269	154	–	–	154
	363,875	6,786	–	370,661	179,031	–	–	179,031
Xalis aktivlər	104,119	23,613	6,159	133,891	99,318	20,374	3,864	123,556

Likvidlik riski və maliyyələşdirmənin idarə edilməsi

Likvidlik riski adi və ya fəvqəladə şəraitdə ödəniş tarixində Bankın ödənişlə bağlı öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi riskidir. Bu riski məhdudlaşdırmaq məqsədilə rəhbərlik mövcud minimal bank əmanətləri məbləğindən əlavə müxtəlif maliyyələşdirmə mənbələrini təmin etmişdir və bundan əlavə likvidliyi nəzərə almaqla aktivləri idarə edir və gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin və likvidliyin gündəlik monitorinqini həyata keçirir. Bu proses gözlənilən pul vəsaitləri hərəkətlərinin qiymətləndirilməsini və tələb olunduqda əlavə

maliyyələşdirmə əldə etmək üçün istifadə edilə bilən yüksək keyfiyyətli təminatın mövcudluğunu daxil edir.

Bank pul vəsaitlərinin hərəkəti gözlənilmədən kəsildiyi təqdirdə asanlıqla satıla bilən yüksək tələbatlı növbədən aktivlər portfelinə sahibdir. Bundan əlavə, Bank ARMB-da mütləq ehtiyat yerləşdirmiş və onun məbləği cəlb edilmiş müştəri əmanətlərinin səviyyə-sindən asılıdır.

Likvidlik vəziyyəti Bank tərəfindən ARMB-ın təyin etdiyi müəyyən likvidlik əmsallarına əsaslanır. 31 dekabr 2010-cu və 2009-cu il tarixlərində bu əmsallar aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2010-cu il, %	31 dekabr 2009-cu il, %
Ani likvidlik əmsalı (bir gün ərzində alınacaq və ya satılacaq aktivlər / tələb əsasında ödənilən öhdəliklər)	171	77

Maliyyə öhdəliklərinin ödəniş tarixinə qalmış müddətlər üzrə təhlili

Aşağıdakı cədvəldə diskont edilməmiş müqavilə öhdəlikləri əsasında Bankın 31 dekabr 2010-cu və 2009-cu il tarixlərinə maliyyə öhdəlikləri ödəniş tarixinə qalmış müddətlər üzrə təqdim edilir. Tələb əsasında ödənilməli öhdəliklər ödəniş tələbinin mümkün olan ən tez tarixdə

verilmiş hesab olunur. Bununla bərabər Bank gözləyir ki, müştərilərin çoxu Bank ödənişi aparmalı olduğu ən tez tarixdə ödəniş tələb etməyəcək və cədvəl keçmiş müddətlər üçün əmanətlərin tələb edilməsi haqqında məlumat əsasında Bankın hesabladığı gözlənilən pul vəsaitləri hərəkətlərini əks etdirmir.

(000AZN)	3 aydan az	3 – 12 ay	1 – 5 il	5 ildən çox	Cəmi
Maliyyə öhdəlikləri (31 dekabr 2010-cu il)					
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət orqanları qarşısında öhdəliklər	98	7,641	16,628	485	24,852
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	254,282	67,249	26,362	–	347,893
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	1,395	5,553	–	–	6,948
Digər maliyyə öhdəlikləri	149	1,120	–	–	1,269
Cəmi diskont edilməmiş maliyyə öhdəlikləri	255,924	81,563	42,990	485	380,962
Maliyyə öhdəlikləri (31 dekabr 2009-cu il)					
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət orqanları qarşısında öhdəliklər	57	176	12,434	341	13,008
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	134,482	34,182	–	–	168,664
Digər maliyyə öhdəlikləri	154	–	–	–	154
Cəmi diskont edilməmiş maliyyə öhdəlikləri	134,693	34,358	12,434	341	181,826

Aşağıdakı cədvəldə Bankın maliyyə təəhhüdləri və potensial öhdəliklərinin müqavilə müddətləri göstərilir.

(000AZN)	3 aydan az	3 – 12 ay	1 – 5 il	Qeyri -müəyyən	Cəmi
31 dekabr 2010-cu il	12,036	20,859	4,194	–	37,089
31 dekabr 2009-cu il	14,931	12,719	3,015	–	30,665

Bank gözləyir ki, potensial öhdəliklərin və ya təəhhüdlərin hamısının öhdəlik müddəti tamamlanana qədər yerinə yetirilməsi tələb olunmayacaqdır.

Bankın öhdəlikləri yerinə yetirmək qabiliyyəti müəyyən müddət ərzində aktivlərin ekvivalent məbləğini reallaşdırmaq qabiliyyətindən asılıdır. Bir il müddətində aidiyyəti olan şəxslərin təşkilatlarından alınmış iri əmanətlərin cəmləşməsi mövcuddur. Bu vəsaitlərin iri məbləğdə çıxarılması Bankın əməliyyatlarına mənfi təsir göstərə bilər. Rəhbərlik hesab edir ki, yaxın gələcəkdə Bankın maliyyələşdirməsi həmin səviyyədə saxlanacaq və bu vəsaitləri çıxarmaq zərurəti yaranarsa, Bank əvvəlcədən bildiriş alacaq və lazımı ödənişləri aparmaq məqsədilə tez satılan aktivlərini sata biləcək. Ödəmə müddətlərində fərqlərin təhlili cari hesablarda tarixi sabitliyi əks etdirmir. Onların ödənilməsi tarixən yuxarıdakı cədvəllərdə göstərilən müddətlərdən daha uzun müddətdə aparılırdı. Bu qalıqlar yuxarıdakı cədvəllərdə üç aydan az müddət ərzində ödənilməli məbləğlərə daxil edilmişdir.

Əməliyyat riski

Əməliyyat riski – sistemlərin nasazlığı, işçilərin səhvi, saxtakarlığı və ya xarici hadisələr nəticəsində yaranan riskdir. Nəzarət sistemi işləməyəndə əməliyyat riskləri nüfuzə xələl vura, hüquqi nəticələrə və ya maliyyə zərərlərinə gətirib çıxara bilər. Bank bütün əməliyyat risklərinin aradan götürülməsini güman edə bilməz, lakin Bank bu riskləri nəzarət sistemi və potensial risklərin izlənməsi və onlarla bağlı tədbirlərin görülməsi yolu ilə idarə edə bilər. Nəzarət sistemində vəzifələrin səmərəli bölünməsi, daxil olma, təsdiq etmə və tutuşdurma prosedurları, heyətin təlimləndirilməsi və qiymətləndirilməsi prosesləri, eləcə də daxili auditdən istifadə daxildir.

Bazar riski

Bazar riski maliyyə alətlərinin gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin ədalətli dəyəri faiz dərəcəsi, valyuta məzənnələri və pay alətlərinin qiymətləri kimi bazar parametrlərində dəyişikliklər nəticəsində tərəddüd eləməsi riskidir. Bank bazar riskini həssaslıq təhlilindən istifadə etməklə idarə edir. Bankın iri bazar riski təmərküzləri yoxdur.

Faiz dərəcəsi riski

Faiz dərəcəsi riski maliyyə aktivlərinin ədalətli dəyərinin və ya gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin faiz dərəcəsinin artması/azalması nəticəsində ucuzlaşması/bahalaşması riskidir. Aşağıdakı cədvəldə Bankın əməliyyatlar haqqında hesabatının, digər dəyişkən göstəricilərin sabit qalması şərti ilə, faiz dərəcəsinə mümkün dəyişikliklərə qarşı həssaslığı təqdim olunur.

Cari ilin mənfəətinin həssaslığı 31 dekabr 2010-cu il tarixinə dəyişən faiz dərəcəli qeyri-ticarət maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri arasında hesablanmış bir il üçün xalis faiz gəliri üzrə faiz dərəcəsinə ehtimal edilən dəyişikliklərin təsiri. Kapitalın həssaslığı gəlirlilik əyrisindən paralel kənarlaşmaların olması fərziyyəsi əsasında faiz dərəcələrində ehtimal edilən dəyişikliklərin 31 dekabr 2010-cu il tarixinə müəyyən dərəcəli satış üçün mövcud olan maliyyə aktivlərini yenidən qiymətləndirməklə hesablanır. Bununla bərabər, yerli bazarda satış üçün mövcud olan maliyyə aktivlərinin faiz dərəcəsi alışı və ya satış zamanı həmin qiymətli kağızlar üzrə hesablanmış endirimə və ya əlavəyə (alınmış və ya satılmış qiymətli kağızların faktiki qiymətinə daxil edilir) əsaslandığı üçün, müəyyən dərəcəli satış üçün mövcud olan maliyyə aktivlərinə tətbiq edilən dərəcələrdə hər hansı dəyişikliklər kapitala heç bir təsir göstərmir.

Valyuta riski

Valyuta riski – maliyyə alətinin dəyərinin xarici valyuta dərəcələrində dəyişikliklərə görə tərəddüd etməsi riskidir. Bank özünün maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə qüvvədə olan xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklərin təsir göstərməsi riskinə məruzdur.

Aktivlərin və öhdəliklərin idarə edilməsi komitəsi valyuta riskini AZN devalvasiyasının və digər makro-

iqtsadi göstəricilərin qiymətləndirilmiş əsasında açıq valyuta vəziyyətini idarə etməklə idarə edir. Bu Banka valyuta dərəcələrinin milli valyutaya qarşı əhəmiyyətli dəyişməsindən zərərləri minimalaşdırmaq imkanını verir. ARMB-nin tələblərinə uyğunlaşmaq məqsədilə xəzinədarlıq Bankın açıq valyuta mövqeyinin gündəlik monitorinqini həyata keçirir.

31 dekabr 2010-cu ildə Bankın xarici valyuta riskinə məruz qalması aşağıdakı cədvəldə təqdim olunur:

(000AZN)	AZN	ABŞ dolları	Avro	Digər valyuta	2010-cu il cəmi
Maliyyə aktivləri					
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	83,216	38,586	10,946	144	132,892
Ticarət qiymətli kağızları	–	439	402	56	897
Geri satılma razılaşmaları əsasında alınmış qiymətli kağızlar	5,775	–	–	–	5,775
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	7,031	1,551	14,094	–	22,676
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	149,400	–	–	–	149,400
Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiya qiymətli kağızları	304	202	–	–	506
Banklara verilmiş kreditlər	3,901	478	–	–	4,379
Müştərilərə verilmiş kreditlər	161,668	15,788	10,412	–	187,868
Digər maliyyə aktivləri	24	69	62	4	159
Cəmi maliyyə aktivləri	411,319	57,113	35,916	204	504,552
Maliyyə öhdəlikləri					
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət orqanları qarşısında öhdəliklər	24,004	3	–	–	24,007
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	273,782	34,438	30,350	29	338,599
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	–	1,330	5,456	–	6,786
Digər maliyyə öhdəlikləri	1,228	10	31	–	1,269
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	299,014	35,781	35,837	29	370,661
Xalis maliyyə mövqeyi	112,305	21,332	79	175	133,891

31 dekabr 2009-cu ildə Bankın xarici valyuta riskinə məruz qalması aşağıdakı cədvəldə təqdim olunur:

(000AZN)	AZN	ABŞ dolları	Avro	Digər valyuta	2009-cu il cəmi
Maliyyə aktivləri					
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	22,888	2,768	24,758	42	50,456
Ticarət qiymətli kağızları	–	415	398	45	858
Gerə satılma razılaşmaları əsasında alınmış qiymətli kağızlar	499	–	–	–	499
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	29,254	7,333	9,080	839	46,506
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	82,027	–	–	–	82,027
Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiya qiymətli kağızları	294	420	–	–	714
Banklara verilmiş kreditlər	1,101	808	–	–	1,909
Müştərilərə verilmiş kreditlər	105,406	13,889	225	–	119,520
Digər maliyyə aktivləri	9	43	27	19	98
Cəmi maliyyə aktivləri	241,478	25,676	34,488	945	302,587

(000AZN)	AZN	ABŞ dolları	Avro	Digər valyuta	2009-cu il cəmi
Maliyyə öhdəlikləri					
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət orqanları qarşısında öhdəliklər	12,486	–	–	–	12,486
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	103,502	28,074	34,801	14	166,391
Digər maliyyə öhdəlikləri	147	–	7	–	154
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	116,135	28,074	34,808	14	179,031
Xalis maliyyə mövqeyi	125,343	(2,398)	(320)	931	123,556

Valyuta riskinə həssaslıq

Aşağıdakı cədvəldə Bankın ABŞ dollarının və Avronun AZN-ə qarşı 10% artması və ya azalmasına həssaslığı göstərilir. 10% dərəcəsi – baş rəhbərliyə valyuta riski haqqında daxili hesabatlar verildə istifadə edilən həssaslıq dərəcəsidir və rəhbərlik tərəfindən xarici valyuta məzənnələrində mümkün dəyişikliyin qiymətləndirilməsini təmsil edir. Həssaslıq təhlilinə yalnız xarici valyuta ilə ifadə edilmiş mövcud monetar

maddələr daxildir və onların dövrün sonunda çevrilməsi zamanı valyuta məzənnələrində 10%-lik dəyişiklik edilir. Həssaslıq təhlilinə xarici kreditlər, eləcə də kreditin verildiyi valyuta kredit verənin və ya borc alanın valyutasından fərqli olanda, Bank daxilində xarici əməliyyatlara kreditlər daxildir. 31 dekabr 2010-cu il və 2009-cu il tarixlərində aktivlərin dəyərləri əsasında vergidən əvvəl mənfəətə təsir:

	31 dekabr 2010		31 dekabr 2009	
	AZN/ABŞ dolları +10%	AZN/ABŞ dolları -10%	AZN/ABŞ dolları +10%	AZN/ABŞ dolları -10%
Vergidən əvvəl mənfəətə təsir	(2,133)	2,133	240	(240)

	31 dekabr 2010		31 dekabr 2009	
	AZN/EUR +10%	AZN/EUR -10%	AZN/EUR +10%	AZN/EUR -10%
Vergidən əvvəl mənfəətə təsir	(8)	8	31	(31)

Qeyd 26 Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri

Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini qiymətləndirmə mexanizmləri ilə müəyyən etmək və açıqlamaq üçün Bank aşağıdakı iyerarxiyadan istifadə edir:

- Səviyyə 1: oxşar aktiv və öhdəliklər üçün fəal bazarda müəyyən edilmiş (düzəliş edilməmiş) qiymətlər;
- Səviyyə 2: uçota alınmış ədalətli dəyərə birbaşa və ya dolayısı ilə əhəmiyyətli təsir göstərən, bazarda müşahidə edilməyən ilkin məlumatlardan istifadə edən digər mexanizmlər və

Səviyyə 3: uçota alınmış ədalətli dəyərə əhəmiyyətli təsir göstərən, müşahidə edilən bazar məlumatlarına əsaslanan ilkin məlumatlardan istifadə edən mexanizmlər.

Aşağıdakı cədvəldə ədalətli dəyər uçota alınmış maliyyə alətlərinin ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri üzrə təhlili verilir:

(000AZN)	Səviyyə 1	Səviyyə 2	Səviyyə 3	Cəmi
31 dekabr 2010-cu il				
Maliyyə aktivləri				
Ticarət qiymətli kağızları	897	–	–	897
Satış üçün mövcud olan investisiyalar	149,400	–	–	149,400
	150,297	–	–	150,297

(000AZN)	Səviyyə 1	Səviyyə 2	Səviyyə 3	Cəmi
31 dekabr 2009-cu il				
Maliyyə aktivləri				
Ticarət qiymətli kağızları	858	–	–	858
Satış üçün mövcud olan investisiyalar	82,027	–	–	82,027
	82,885	–	–	82,885

Ədalətli dəyər uçota alınmış maliyyə alətləri

Aşağıda qiymətləndirmə mexanizmlərindən istifadə etməklə ədalətli dəyər uçota alınmış maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin müəyyən edilməsi təsvir olunur. Buraya alətləri qiymətləndirərkən bazar iştirakçılarının edəcəyi fərziyyələrin Bank tərəfindən qiymətləndirilməsi daxildir.

Sabit dərəcəli maliyyə alətləri

Amortizasiya olunmuş dəyər uçota alınan müəyyən dərəcəli maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri ilk dəfə tanındığı zaman bazar faiz dərəcələrinin analoji maliyyə alətləri üçün təklif edilmiş cari bazar dərəcələri ilə müqayisə edilməsi yolu ilə qiymətləndirilir. Müəyyən faizli depozitlərin qiymətləndirilmiş ədalətli dəyəri analoji kredit riski və ödəmə müddəti olan borclar üçün pul bazarda qüvvədə olan diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkətləri əsasında

hesablanır. Birjada buraxılmış borc alətlərinin ədalətli dəyəri elan edilmiş bazar qiymətlərinə əsaslanır. Buraxılmış istiqrazlar üçün bazar qiymətləri mövcud olmayanda ödəniş tarixinədək qalan müddəti nəzərə almaqla cari faiz dərəcəsi ilə gəlirlilik əyrisi əsasında diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkətləri modeli istifadə edilir.

Ədalətli dəyər uçota alınmış maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri

Aşağıda Bankın maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında ədalətli dəyər uçota alınmış maliyyə alətlərinin balans dəyərləri və ədalətli dəyərləri siniflər üzrə müqayisə edilir. Cədvəldə qeyri-maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ədalətli dəyərləri təqdim edilmişdir:

(000AZN)	Balans dəyəri 31 dekabr 2010-cu il	Ədalətli dəyər 31 dekabr 2010-cu il	Tanınmamış gəlir/(zərər) 31 dekabr 2010-cu il	Balans dəyəri 31 dekabr 2009-cu il	Ədalətli dəyər 31 dekabr 2009-cu il	Tanınmamış gəlir/(zərər) 31 dekabr 2009-cu il
Maliyyə aktivləri						
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	132,892	132,892	–	50,456	50,456	–
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	22,676	22,676	–	46,506	46,506	–
Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiya qiymətli kağızları	506	506	–	714	714	–
Banklara verilmiş kreditlər	4,379	4,379	–	1,909	1,909	–
Müştərilərə verilmiş kreditlər	187,868	187,868	–	119,520	119,520	–
Maliyyə öhdəlikləri						
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət orqanları qarşısında öhdəliklər	24,007	24,007	–	12,486	12,486	–
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	338,599	338,599	–	166,391	166,391	–
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	6,786	6,786	–	–	–	–
Reallaşdırılmamış ədalətli dəyər də cəmi tanınmamış dəyişiklik			–			–

Ədalətli dəyərləri balans dəyərlərinə təxmini bərabər olan aktivlər

Tez satıla bilən və ödəmə müddəti qısa (üç aydan az) olan maliyyə aktivləri və öhdəlikləri ilə bağlı olaraq ehtimal edilir ki, onların balans dəyərləri təxminən ədalətli dəyərlərinə bərabərdir. Bu ehtimal müddətli depozitlər, ödəmə müddəti müəyyən edilməmiş əmanət hesabları və dəyişən dərəcəli maliyyə alətlərinə də tətbiq edilir.

Müəyyən və dəyişən dərəcəli maliyyə alətləri

Birjada alınıb-satılan borc alətlərinin ədalətli dəyəri elan edilmiş bazar qiymətlərinə əsaslanır. Birjada alınıb-satılan borc alətlərinin ədalətli dəyəri oxşar şərtlər, kredit riski və qalan müddəti olan borc aləti üçün mövcud olan cari dərəcələri istifadə etməklə gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont edərək qiymətləndirilir.

Qeyd 27 Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ödəmə müddətlərinin təhlili

Aşağıdakı cədvəldə aktivlər və öhdəliklər onların qaytarılması və ya ödənilməsi gözlənilən müddətlər üzrə təhlil edilir. Bankın müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş

diskont edilməmiş ödəmə öhdəliyi “Risklərin idarə edilməsi” adlı 25-ci Qeyddə göstərilir.

(000AZN)	31 dekabr 2010-cu il			31 dekabr 2009-cu il		
	1 il ərzində	1 ildən artıq	Cəmi	1 il ərzində	1 ildən artıq	Cəmi
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	132,892	-	132,892	50,456	-	50,456
Ticarət qiymətli kağızları	897	-	897	858	-	858
Geri satılma razılaşmaları əsasında alınmış qiymətli kağızlar	5,775	-	5,775	499	-	499
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	22,437	239	22,676	46,506	-	46,506
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	111,757	37,643	149,400	82,027	-	82,027
Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiya qiymətli kağızları	209	297	506	513	201	714
Banklara verilmiş kreditlər	2,379	2,000	4,379	1,909	-	1,909
Müştərilərə verilmiş kreditlər	59,540	128,328	187,868	63,981	55,539	119,520
Əmlak və avadanlıqlar	3,549	-	3,549	1,400	-	1,400
Qeyri-maddi aktivlər	1,607	-	1,607	712	-	712
Digər aktivlər	2,755	-	2,755	1,832	-	1,832
Cəmi aktivlər	343,797	168,507	512,304	250,693	55,740	306,433
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, banklar və dövlət orqanları qarşısında öhdəliklər	7,002	17,005	24,007	1	12,485	12,486
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	315,779	22,820	338,599	166,391	-	166,391
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	6,786	-	6,786	-	-	-
Cari mənfəət vergisi öhdəlikləri	573	-	573	-	-	-
Zəmanətlər və digər öhdəliklər üçün ehtiyat	1,582	-	1,582	781	-	781
Digər öhdəliklər	3,942	-	3,942	205	-	205
Cəmi öhdəliklər	335,664	39,825	375,489	167,378	12,485	179,863

Beynəlxalq maliyyə təşkilatlarının təsis etdiyi proqramlar istisna olmaqla, Azərbaycanda ümumiyyətlə uzunmüddətli kreditlər yoxdur. Bununla bərabər, Azərbaycan bazarında qısamüddətli kreditlərin çoxu ödəmə tarixində kreditin yenilənməsi gümanı ilə verilir. Bu səbəbdən aktivlərin ödəmə müddəti əslində yuxarıda göstərilmiş təhlildən fərqli ola bilər. Bundan əlavə, ödəmə müddətləri üzrə təhlil cari hesablann tarixi sabitliyini əks etdirmir. Tarixən onların satılmasında yuxarıdakı cədvəldə göstərilən müddətdən çox vaxt tələb olunurdu. Bu qalıqlar

yuxarıdakı cədvəllərdə tələb əsasında ödənilən məbləğlərə daxil edilir. Ticarət qiymətli kağızları tələb əsasında ödənilən aktivlər kimi göstərilərsə də, bu aktivlərin tələb əsasında satılması maliyyə bazarının şəraitlərindən asılıdır. Əhəmiyyətli qiymətli kağızlar mövqeyi qısa zamanda qiymətə mənfəət təsir göstərmədən satıla bilməz.

Qeyd 28 Aidiyyəti olan şəxslərə dair açıqlamalar

24 sayılı "Aidiyyəti olan şəxslərə dair açıqlamalar" MHBŞ-na uyğun olaraq tərəflər bu halda aidiyyəti hesab edilir ki, bir tərəf digər tərəfə nəzarət etmək və ya maliyyə və ya əməliyyat qərarlarının qəbul edilməsində mühüm təsir göstərmək iqtidarındadır. Hər bir potensial aidiyyəti tərəf münasibətlərini nəzərdən keçirdikdə, diqqət bu münasibətlərin yalnız hüquqi formasına deyil, mahiyyətinə də yönəldilməlidir.

Aidiyyəti olan şəxslər aidiyyəti olmayan şəxslərin həyata keçirə bilmədiyi əməliyyatlarda iştirak edə bilər.

Aidiyyəti olan şəxslər arasında əməliyyatlar aidiyyəti olmayan şəxslər arasında əməliyyatlarla eyni şərtlər, müddət və məbləğdə aparılır.

Aidiyyəti olan şəxslərlə əməliyyatların həcmi, ilin sonunda qalıq balansları və il üzrə əlaqəli xərc və gəlir aşağıda göstərilir:

(000AZN)	31 dekabr 2010-cu il tarixində başa çatan il	31 dekabr 2009-cu il tarixində başa çatan il
Əmək haqqı və digər ödənişlər	(1,222)	(811)
Sosial sığorta məsrəfləri	(269)	(178)
Əsas rəhbərlik heyətinə ödənişlər	(1,491)	(989)

(000AZN)	31 dekabr 2010-cu il					31 dekabr 2009-cu il					
	Əsas şirkət	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Əsas rəhbərlik heyəti	Sair	Cəmi	(000AZN)	Əsas şirkət	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Əsas rəhbərlik heyəti	Sair	Cəmi
1 yanvara kredit qalığı, ümumi	-	2,350	113	-	2,463	1 yanvarda kredit qalığı, ümumi	-	-	4	-	4
İl ərzində verilmiş kreditlər	-	21,371	528	-	21,899	İl ərzində verilmiş kreditlər	-	4,539	172	-	4,711
İl ərzində kredit ödəmələri	-	(2,479)	(407)	-	(2,886)	İl ərzində kredit ödəmələri	-	(2,189)	(63)	-	(2,252)
Faiz hesablamaları	-	85	2	-	87	Faiz hesablamaları	-	-	-	-	-
31 dekabrda kredit qalığı, ümumi	-	21,327	236	-	21,563	31 dekabrda kredit qalığı, ümumi	-	2,350	113	-	2,463
Çıxılın: 31 dekabra olan dəyərsizləşmə ehtiyatı	-	(102)	(1)	-	(103)	Çıxılın: 31 dekabra olan dəyərsizləşmə ehtiyatı	-	-	-	-	-
31 dekabrda kredit qalığı, xalis	-	21,225	235	-	21,460	31 dekabrda kredit qalığı, xalis	-	2,350	113	-	2,463
Kreditlər üzrə faiz gəliri	-	1,768	36	-	1,804	Kreditlər üzrə faiz gəliri	-	86	7	-	93
1 yanvara depozitlər	14,310	100	317	37,881	52,608	1 yanvara depozitlər	33,303	100	100	-	33,503
İl ərzində alınmış depozitlər	52,523	6,800	303	77,564	137,190	İl ərzində alınmış depozitlər	20,753	-	217	51,777	72,747
İl ərzində ödənilmiş depozitlər	(14,132)	(100)	(319)	(64,754)	(79,305)	İl ərzində ödənilmiş depozitlər	(39,746)	-	-	(13,896)	(53,642)
31 dekabra depozitlər	52,701	6,800	301	50,691	110,493	31 dekabra depozitlər	14,310	100	317	37,881	52,608
31 dekabrda cari hesablar	16,010	49,408	31	30,262	95,711	31 dekabrda cari hesablar	6,101	32,994	21	35,354	74,470
Depozitlər üzrə faiz xərci	(1,988)	(60)	(27)	(3,497)	(5,572)	Depozitlər üzrə faiz xərci	(1,230)	(9)	(10)	(1,790)	(3,039)
Verilmiş zəmanətlər	-	6,152	-	-	6,152	Verilmiş zəmanətlər	-	3,082	-	-	3,082
Verilmiş akkreditivlər	-	948	-	-	948	Verilmiş akkreditivlər	-	-	-	-	-
İstifadə edilməmiş kredit xətləri	-	321	-	-	321	İstifadə edilməmiş kredit xətləri	-	1,659	-	-	1,659
Haqq və komissiya gəliri	31	531	4	-	566	Haqq və komissiya gəliri	61	513	-	-	574
Digər əməliyyat xərcləri	-	(30)	-	(70)	(100)	Digər əməliyyat xərcləri	-	(154)	-	(60)	(214)

Qeyd 29 Kapitalin adekvatlığı

Bank fəaliyyətinə məxsus olan risklərdən qorunmaq məqsədilə kapital bazasını fəal şəkildə idarə edir. Bankın kapitalının adekvatlığı, digər metodlarla yanaşı, ARMB-nin Banka nəzarət etdiyi zaman qəbul etdiyi normativlərdən istifadə etməklə nəzarət edilir.

Keçmiş il ərzində Bank bütün kənarından müəyyən edilmiş kapital tələblərinə tam əməl etmişdir. Bank tərəfindən kapitalın idarə edilməsi siyasətinin əsas məqsədi – Bankda kapitalla bağlı müəyyən olunmuş xarici tələblərin yerinə yetirilməsinin, habelə fəaliyyətin həyata keçirilməsi və səhmdar dəyərinin maksimal artırılması məqsədilə yüksək kredit reytinginin və kapitalin adekvatlığı reytinglərinin dəstəklənməsinin təmin edilməsidir. Bank iqtisadi şərait və fəaliyyətinin risk

xüsusiyyətləri dəyişdikcə kapital strukturunu idarə edir və müvafiq düzəlişlər aparır. Kapitalın strukturunu saxlamaq və ya bu strukturda düzəlişlər etmək məqsədilə Bank səhmdarlara dividend ödənişləri məbləğində düzəlişlər edə, kapitalı səhmdarlara qaytara və ya kapital qiymətli kağızlarını buraxa bilər. Keçən illərlə müqayisədə məqsəd, siyasət və proseslərdə ciddi dəyişikliklər baş verməmişdir.

ARMB kapital adekvatlığı əmsalı

ARMB banklardan kapitalın minimal adekvatlıq əmsalını risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərin 12%-i dərəcəsində saxlamağı tələb edir. 31 dekabr 2010-cu və 2009-cu il tarixlərinə Bankın bu əsasla kapitalın adekvatlıq əmsalı aşağıdakı kimi olmuşdur:

(000AZN)	31 dekabr 2010-cu il	31 dekabr 2009-cu il
I dərəcəli kapital	124,216	108,809
II dərəcəli kapital	11,436	17,901
Çıxılın: Kapitaldan tutulmalar	(1,607)	(712)
Cəmi kapital	134,045	125,998
Risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər	269,457	199,549
Kapitalın adekvatlığı əmsalı	50%	63%

“Bazel Kapital Razılaşması 1988” əsasında

Kapitalin adekvatlığı əmsalı

Bankın “Bazel Kapital Razılaşması 1988” əsasında (I dərəcəli kapital və Cəmi nizamlayıcı kapital üçün minimal kapitalin adekvatlığı əmsalının 8% olmasını

təvsiyə edir) hesablanmış və bazar risklərini nəzərə alan düzəliş də daxil olmaqla sonradan düzəlişlər edilmiş kapitalın adekvatlığı əmsalı 31 dekabr 2010-cu və 2009-cu il tarixlərinə aşağıdakılardan ibarətdir:

(000AZN)	31 dekabr 2010-cu il	31 dekabr 2009-cu il
I dərəcəli kapital	136,815	126,570
II dərəcəli kapital	-	-
Risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər	136,815	126,570
Risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər	222,371	163,377
1 dərəcəli kapitalın adekvatlığı əmsalı	62%	77%
Cəmi kapitalın adekvatlığı əmsalı	62%	77%

“PAŞA Bank” ASC

Yusif Məmmədəliyev küçəsi, 15
Bakı, AZ1005, Azərbaycan
Tel.: (+994 12) 4965000
Faks: (+994 12) 4965010
office@pashabank.az
www.pashabank.az